INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

PRVIH DESET GODINA NIU »HRVATSKA RIJEČ«

ISSN 1451-4257

BROJ 476

Subotica, 11. svibnja 2012. Cijena 50 dinara

PREMIJERA PREDSTAVE »IVICA I MARICA«

LEKSIKON HRVATA ISTOČNOG SRIJEMA

SUBOTICA - IZBORNI REZULTATI

INTERVJU
JOSIP STIPIĆ

RECIKLIRANJE POSTOJEĆE POLITIČKE PONUDE

korice 1-4.indd 1 9.5.2012 15:41:54

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће "Суботицагас" - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvállalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće "Suboticaplin" - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

korice 1-4.indd 2 9.5.2012 15:41:57

RBV
RAZVOJNA BANKA VOJVODINE

Energetska platna kartica

ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

korice 1-4.indd 3 9.5.2012 15:42:02

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukoričene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Promjene

Tko se mijenja, a tko ostaje uvijek isti? Je li dobro promijeniti se i može li im se zbog toga vjerovati? Je li dobro ustrajati uvijek na istom i kada se situacija mijenja? Komu vjerovati, a kome ne? Neka su to od pitanja koja su se često ponavljala u izbornoj kampanji, a zatim i nakon prvog kruga u postizbornim kalkulacijama. Pogađate, riječ je o glavnim akterima izbora od kojih je kao »najglavniji«, poslije prvog kruga, isplivao – Ivica Dačić.

Ivica Dačić se u odnosu na svoju političku ulogu devedesetih promijenio. I dalje se mijenja – lijevo, pa desno pritom uživajući u prethodnom mandatu – pa i dalje – povjerenje Demokratske stranke. Drugi koji je promijenio svoj politički diskurz je Tomislav Nikolić i naprednjaci, na vrijeme se prilagodivši mirnodopskim uvjetima i demokratskim promjenama u Srbiji. Da su bili u pravu, sa stanovišta vlastitog političkog opstanka, ukazuje nestanak radikala iz parlamenta Srbije. Međutim, u iskrenu promjenu političkih pogleda i opredjeljenja naprednjaka ozbiljna sumnja se već dulje vrijeme potiče u javnosti od strane glavnog konkurenta – Demokratske stranke.

Iz aspekta devedesetih godina, kada su Dačić i Nikolić bili na jednoj strani, a Demokratska stranka na suprotnoj, čini se nelogičnim povjerenje koje je ukazano promjeni prve, ali ne i druge političke opcije i njihovih lidera. Sa stanovišta logike političke borbe pak, sasvim je logično da je oštrica negativne kampanje usmjerena k Srpskoj naprednoj stranci kao glavnom takmacu za fomiranje Vlade i mjesto predsjednika, na što ukazuju i rezultati izbora.

Demokratska pak stranka primjer je postojanosti od devedesetih godina do danas, tvrdi njezin predsjednik, uvijek na demokratskom i europskom putu. I uvijek su dosad manjine podupirale taj demokratski i europski put. U koaliciji s demokratama, DSHV je na prošlim i sadašnjim izborima uspio osvojiti jedno mjesto u republičkoj i jedno u pokrajinskoj skupštini i vijećnička mjesta u Subotici, Somboru, Srijemskoj Mitrovici, Apatinu i Baču. Time je ova stranka osigurala vlastiti politički opstanak, a kako će se izborni rezultati i formiranje Vlade odraziti na položaj Hrvata u Srbiji i može li se vjerovati ovima ili onima, bit će vidljivo iz aspekta hrvatske manjine jedino ukoliko se pojedina neriješena pitanja konačno riješe.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

DS i SPS dogovorile koaliciju
O KADROVIMA NAKON PREDSJEDNIČKIH IZBORA.....6

TEMA

Izbori 2012.
RAZNI SCENARIJI ZA VLADU KOMPROMISA.....7-11

Desetogodišnjica osnutka NIU »Hrvatska riječ«
PRVIH DESET GODINA 14-15

INTERVJU

Josip Stipić, predsjednik HKC »Bunjevačko kolo«
OVDJE JE BITI ILI NE BITI..12-13

SUBOTICA

Poslovanje u »Agrokombinatu« tijekom sedmogodišnjeg stečaja
PLJAČKA POD OKRILJEM DRŽAVE.....18-19

DOPISNICI

Uhititi i kazniti lopove s voda

STOP RIBOKRAĐI.....24-25

Premijera predstave »Ivica i Marica«
OVACIJE ZA MLADU GLUMAČKU DRUŽINU.....27

KULTURA

»Biografski Leksikona Hrvata istočnog Srijema«

ČUVAR USPOMENA NA SVIJET KOJI NESTAJE.....32-33

SPORT

Dejan Bašić Palković, trener NK »Zrinjski 1932«

VRIJEME JE NAŠ SAVEZNIK.....49

05.indd 1 9.5.2012 15:43:12

DS I SPS DOGOVORILE KOALICIJU

O kadrovima nakon predsjedničkih izbora

Koalicije oko Demokratske stranke i Socijalističke partije Srbije (SPS-PUPS-JS) u srijedu su postigle dogovor o potpori koalicije oko *Ivice Dačića* predsjedničkom kandidatu *Borisu Tadiću* u drugom krugu predsjedničkih izbora, kao i o nastavku zajedničkog političkog djelovanja dvije koalicije.

Dvije koalicije će, kako je priopćeno iz DS-a, zajednički raditi na formiranju parlamentarne većine u srbijanskom parlamentu, kao i u skupštinama lokalnih samouprava, u Beogradu i u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

U priopćenju se navodi kako će koalicija oko Dačićeva SPS-a u drugom krugu izbora za srbijanskog predsjednika poduprijeti Borisa Tadića te se dodaje kako će o svim kadrovskim pitanjima vezanim uz formiranje vlasti i lokalnih samouprava biti riječi po završetku izbora za predsjednika Srbije.

Predsjednik Jedinstvene Srbije *Dragan Marković Palma* obavijestio je na konferenciji za novinare u srijedu kako će koalicija SPS-PUPS-JS biti u novoj vladi. Upitan tko je prihvatljiv partner koalicijama oko DS-a i SPS-a, Marković je kazao da je siguran da s njima u novoj vladi neće biti Srpska napredna stranka.

Dodao je kako te dvije koalicije imaju većinu za formiranje nove vlade u kojoj bi mogli biti i Ujedinjeni regioni Srbije i Savez vojvođanskih Mađara. »Nisam razmišljao o LDP-u, morali bi mnogo toga promijeniti«, rekao je Marković i istaknuo kako ne postoji animozitet prema lideru stranke *Čedomiru Jovanoviću*.

H. R.

DAN EUROPE OBILJEŽEN U SRBIJI

Približiti građanima koncept EU

Dan Europe obilježen je u srijedu u Europskoj Uniji, ali i diljem Srbije aktivnostima i manifestacijama čiji je cilj da se koncept Europe približi građanima i da se narodima omogući da se bolje upoznaju i približe.

Europski pokret u Srbiji organizirao je ovom prigodom razgovor s građanima i dijelio informativne publikacije u osam gradova Srbije – Beogradu, Lazarevcu, Subotici, Boru, Ćupriji, Inđiji, Leskovcu i Požarevcu.

Među ostalim, EU info centar organizirao je Dane Europe, čiji su programi sadržavali projekcije filmova, debate, razgovore s građanima, radionice i obrazovne aktivnosti.

Skupovi i proslave organizirane su diljem EU, a potpredsjednica Europskog povjerenstva *Vivian Reding* pokrenula je dosad najveće konzultacije javnosti u povijesti EU, čiji je cilj prikupiti mišljenja građana o njihovim pravima i budućnosti Europe.

Dan Europe obilježava se 9. svibnja svake godine. Naime, 9. svibnja 1950. *Robert Schuman*, tadašnji ministar vanjskih poslova Francuske predstavio je svoj prijedlog formiranja Europske zajednice za ugljen i čelik.

TV duel Tadića i Nikolića 16. svibnja

Televizijski duel predsjedničkih kandidata *Borisa Tadića* i *Tomislava Nikolića* bit će održan 16. svibnja na Prvom programu RTS-a, javlja RTS. Debata predsjedničkih kandidata će trajati dva sata. Nikolić je ranije pozvao Tadića na TV duel u sljedeću srijedu na RTS-u. Tadić je ubrzo prihvatio poziv svog rivala. Lider demokrata je pozvao Nikolića i na seriju debata kako bi sučelili mišljenja o svim važnim pitanjima za Srbiju. Prvi duel Tadića i Nikolića bio je pred drugi krug predsjedničkih izbora lipnja 2004. godine, a drugi, također pred drugi krug, siječnja 2008. godine.

PREDSTAVLJEN ZBORNIK »APORIJE MULTIKULTURALNOSTI«

Sagledavanje bez ideoloških matrica

Upovodu Dana Europe, u Subotici je u utorak predstavljen zbornik »Aporije multikulturalnosti« (Mediteran Publishing, Novi Sad 2012.) čiji su urednici sveučilišni profesori *Alpár Losoncz* i *Dragan Prole*.

Multikulturalizam je pojam koji danas ima više definicija i upotreba, a zbornik ga pokušava sagledati izbjegavajući ideološke matrice, kazao je jedan od urednika knjige Dragan Prole.

»Kod nas su autori skloni kopirati ideje sa Zapada. Naše povijesno iskustvo je posve drukčije nego u Kanadi ili Njemačkoj. Potrebno je da naše intelektualno saznanje iskaže tu vrstu zrelosti da kaže nešto o temama koje su bitne za nas, a imaju globalni kontekst. I to da čini ne prepričavajući zapadne autore, već u komunikaciji s njihovim idejama. To je ono što ovaj zbornik čini jedinstvenim«, kazao je Prole.

Osim urednika, o knjizi su govorili i prof. dr. *Boško Kovačević* i *Tomislav Žigmanov*.

U zborniku »Aporije multikulturalnosti« zastupljeni su tekstovi osmero autora iz regije. Predstavljanje ove knjige u Subotici organizirali su Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Agencija lokalne demokracije i Otvoreno sveučilište.

D. B. P.

06 11.indd 2 9.5.2012 15:44:22

ZAVRŠENI PARLAMENTARNI IZBORI

Razni scenariji za Vladu kompromisa

Predsjednički kandidati Tadić i Nikolić u drugom krugu * Parlamentarni izbori završeni, broj kombinacija za iduću Vladu velik * Vojvođani još jednom potvrdili svoje pro-europsko opredjeljenje, rekao je predsjednik Vlade Vojvodine Bojan Pajtić poslije zatvaranja birališta * DSHV će u budućim skupštinskim tijelima imati zastupnike u skupštinama Republike Srbije i AP Vojvodine

Prema preliminarnim rezultatima izbora, održanim 6. svibnja, predsjednički kandidat koalicije okupljene oko vladajuće Demokratske stranke *Boris Tadić* osvojio je 25,33 posto glasova, a slijedi predsjednički kandidat oporbene Srpske napredne stranke *Tomislav Nikolić* s osvojenih 24,99 posto glasova. Predsjednički kandidati Tadić i Nikolić će u drugom izbornom krugu odmjeriti snage 20. svibnja.

Republička izborna komisija je u utorak objavila preliminarne rezultate republičkih izbora, prema kojima je SNS osvojio 24,01 posto glasova, dok je koalicija »Izbor za bolji život – Boris Tadić« osvojila 22,07 posto glasova.

Izborni prag prešli su i koalicija SPS-JS-PUPS s osvojenih 14,54 posto glasova, DSS s osvojenih 7 posto, pokret »Preokret« koji predvodi LDP s osvojenih 6,53 posto glasova, Ujedinjeni regioni Srbije s osvojenih 5,51 posto glasova, te Savez vojvođanskih Mađara s osvojenih 1,77 posto glasova, a prag prelaze i manjinske liste vlaške koalicije »Nijedan od ponuđenih odgovora«, zatim »Sve zajedno« i »SDA Sulejman Ugljanin«, koje su osvojile po jedan mandat. Prema ovim rezultatima Srpska radikalna stranka nije prešla cenzus.

Prema neslužbenim rezultatima Pokrajinske izborne komisije na ovim izborima za Skupštinu Vojvodine najviše glasova je osvojila lista »Izbor za bolju Vojvodinu – Bojan Pajtić« – 21,32 posto ispred liste »Pokrenimo Vojvodinu – Tomislav Nikolić«, koja je osvojila 18,35 posto glasova.

Prema podacima CESID-a u nedjelju je na izbore u Srbiji izašlo 58,7 posto birača. Republička izborna komisija treba objaviti konačne rezultate predsjedničkih i parlamentarnih izbora do četvrtka, 10. svibnja, u 20 sati, dan nakon zaključenja broja našeg tjednika. Od četvrtka u 20 sati počinje teći rok od 30 dana za konstituiranje novog saziva Narodne skupštine Srbije.

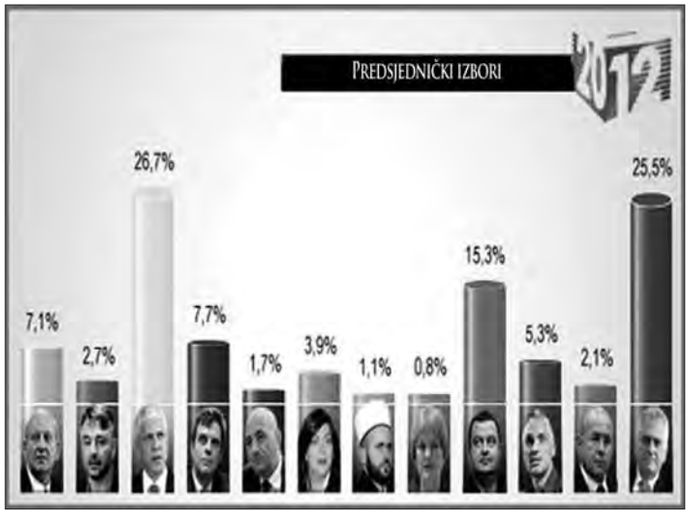

IZNENAĐENJE IZBORA

Stranački rezultati dvije najveće stranke, SNS-a i DS-a, skoro su izjednačeni, a iznenađenje ovih izbora je rezultat SPS-a, jer su osvojili dvostruko više glasova nego prije četiri godine. Sudeći po rezultatima parlamentarnih izbora broj kombinacija za buduću Vladu Srbije jest velik, a izgleda izvjesno da će prevagu jednoj velikoj stranki donijeti male stranke, na čelu sa SPS-om, čiji je lider *Ivica Dačić* u prvoj izjavi nakon završetka izbora poručio: »Možda se u Srbiji ne zna tko će biti predsjednik, ali se dobro zna tko će biti premijer. Naravno da ću razgovarati sa svojim koalicijskim partnerima u DS-u, ali ne bježim ni od razgovora s SNS-om«.

Jedno je sigurno – ako se izuzme kombinacija formiranja velike koalicije između naprednjaka i demokrata – bez koalicije koju predvodi Dačić nema buduće Vlade.

Nakon što je Boris Tadić u nedjelju naveče najavio nastavak izborne kampanje za drugi krug predsjedničkih izbora, rekao je glede formiranja nove Vlade da ga nitko neće ucjenjivati, pa će Vladu formirati nakon drugog kruga, a poručio je da je izbor između njega i predsjedničkog kandidata Nikolića izbor između različitih vrijednosnih opcija.

»O novoj Vladi razgovarat ćemo poslije drugog kruga izbora, koji odlučuje kojim putem suštinski ide Srbija sljedećih pet godina. Nećemo pristati na bilo kakve uvjete ili ucjene. Moja i Nikolićeva politika su suštinski različite, vrijednosno i karakterno su različite i ne mogu biti komplementarne. Uvjeren sam da je to važno građanima i da ću dobiti podršku građana u drugom krugu, jer je ova politika najbolja za Srbiju«, rekao je Boris Tadić i naglasio da bi Srbija s njim kao predsjednikom išla brže prema europskim integracijama, uspješnije rješavala ekonomske probleme, privlačila investicije i uspješnije surađivala sa susjedima u regiji.

Tomislav Nikolić je u nedjelju nakon prvih neslužbenih rezultata izbora rekao na konferenciji za novinare da je SNS za tri i pol godine postojanja stigao do najviše glasova.

»Situacija je sasvim drugačija u odnosu na prošle izbore. Ako građani pokažu ovoliko savjesti u drugom krugu, kao u prvom, Srbija će dobiti novog predsjednika, s novim idejama«.

Nikolić se tom prilikom nije izjašnjavao o uvjetima za razgovor o budućoj Vladi.

RAZNE KOMBINACIJE ZA FORMIRANJE VLADE

Dan nakon izbora, zamjenik predsjednika DS-a *Dragan Đilas*, gostujući u emisiji »Odluka« TV B92, rekao je da njegova stranka želi u vladu sa strankama koje dijele europske vrijednosti.

»DS želi biti u vladi u kojoj će se postići dogovor o tome kakva će biti Srbija, sa strankama koje dijele naše vrijednosti i koje žele da se nastavi europski put i borba protiv organiziranog kriminala. To vidim u strankama SPS-PUSP-JS, tu vidim LDP i tu vidim URS«, rekao je Đilas, koji je odbacio mogućnost da DS formira Vladu sa SNS-om.

Gostujući u istoj emisiji, zamjenik predsjednika SNS-a *Aleksandar Vučić* je rekao da njegova stranka ne može praviti vladu s DS-om, dok je lider »Preokreta« *Čedomir Jovanović* indirektno poručio da će u drugom krugu predsjedničkih izbora podržati Borisa Tadića.

Na pitanje kada će otpočeti pregovori o budućoj Vladi

06 11.indd 3 9.5.2012 15:44:23

Srbije, Ivica Dačić je za izdanje »Blica« od utorka odgovorio kako je politički korektno da prvo razgovara sa svojim partnerima *Draganom Markovićem* i *Jovanom Krkobabićem*, ali i da se o svemu trebaju izjasniti i stranački tijela.

»Već tijekom tjedna pristupamo našim unutrašnjim dogovorima kako bismo donijeli odluku o daljnjim koracima«, rekao je Dačić i dodao da će SPS prvo razgovarati s DS-om i Borisom Tadićem, ali da »nije prihvatljivo da mi pružimo podršku, a da se o Vladi Srbije razgovara poslije izbora«.

Na pitanje od čega zavisi njegova podrška u drugom krugu predsjedničkih izbora, lider SPS-a je rekao da treba svemu prići bez nervoze.

»Politički odnosi su se promijenili. DS i SNS su dosta izgubili, a mi smo udvostručili, za nas je glasovalo više od pola milijuna građana i ovo jest politička realnost. Mi pitanju podrške i buduće Vlade ne pristupamo nekorektno. Naprotiv, ucjena bi bila da ove dvije stranke traže od nas da imaju i jednu i drugu funkciju. Znači da ih podržimo, a da dobiju i predsjedničku i premijersku poziciju. Podrškom predsjedničkom kandidatu mi ulazimo u veliki rizik, jer moguće je da taj kandidat i izgubi«.

Dačić je naglasio kako smatra da je postizanje dogovora o Vladi značajno, »ne samo zato jer budući predsjednik treba predložiti mandatara, već i jer bi to pomoglo zajedničkom kandidatu na izborima«, a na pitanje što će biti presudno za SPS i njegovu podršku, Dačić kaže da je za njega presudno da ta Vlada »ima dva cilja koja smo postavili kao ključne – očuvanje nacionalnog i državnog interesa, i tu mislim na KiM i EU integracije«. Postoji više scenarija za formiranje nove srpske Vlade, a ostaje pitanje hoće li veći, mogući koalicijski partneri biti spremni prepustiti premijersko mjesto Ivici Dačiću? U brojnim televizijskim emisijama o proteklim izborima, politički analitičari ističu da od SPS-a ovisi tko će s kim praviti novu Vladu, koja će zasigurno biti vlada kompromisa.

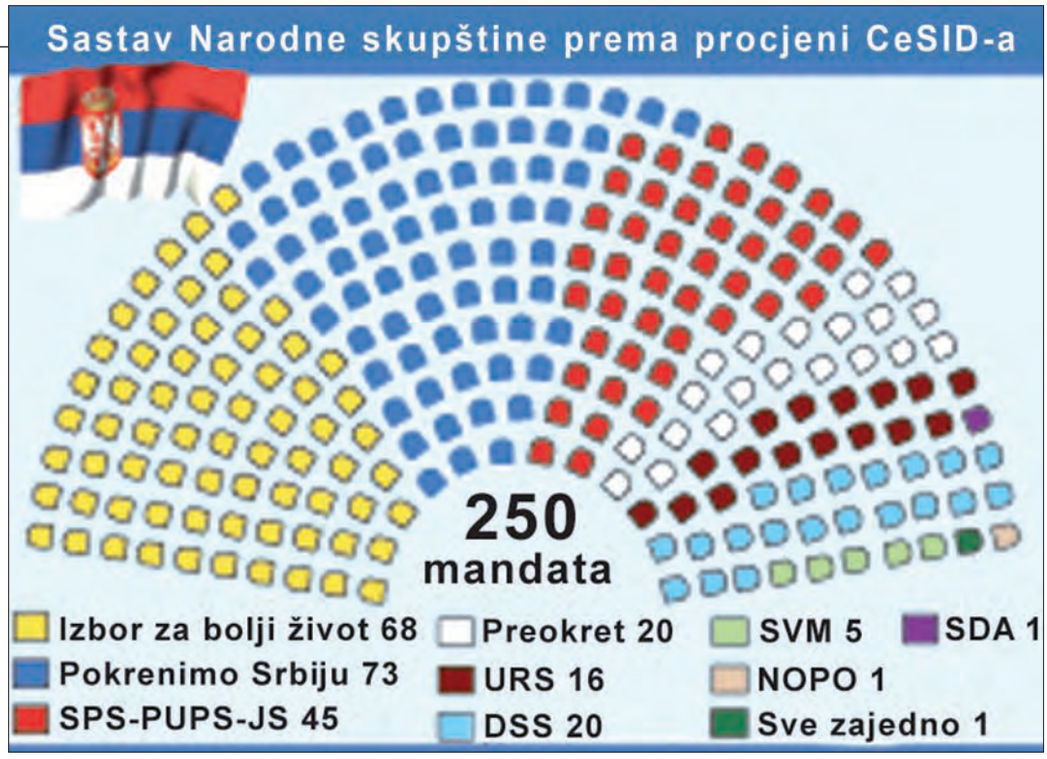

POKRAJINSKA TIJELA POSLIJE 20. SVIBNJA

Osim vodećih lista DS-a i SNS-a na pokrajinskim izborima, prema neslužbenim rezultatima, izborni prag su prešli Liga socijaldemokrata Vojvodine, SPS-JS-PUPS, zatim SDP Srbije, SRS, DSS, »Vojvođanski preokret, Dveri za srpsku Vojvodinu i SVM.

Predsjednik Vlade Vojvodine *Bojan Pajtić* poslije zatvaranja birališta rekao je da su Vojvođani još jednom potvrdili svoje proeuropsko opredjeljenje.

»Ali da bismo osigurali europsku budućnost za nas i za našu djecu, važno je da izađemo i na izbore u drugom krugu. Ovaj dan je bio samo prvo poluvrijeme, dok 20. svibnja trebamo konačno odlučiti da li zemlja nastavlja ići europskim putem, da li ćemo uspjeti privući strane investitore, da li ćemo biti u prilici da dalje mijenjamo i reformiramo naše društvo«.

Novi saziv Skupštine Vojvodine, kao i pokrajinska Vlada, bit će konstituirani poslije drugog kruga pokrajinskih izbora po većinskom sustavu, koji će biti održani 20. svibnja, kada je i drugi krug izbora za predsjednika Srbije.

Polovica od ukupno 120 zastupnika izabrana je 6. svibnja po proporcionalnom izbornom sustavu, dok će ukupni sastav pokrajinskog parlamenta biti poznat poslije završenih dvokružnih većinskih izbora, koji se održavaju u roku od 15 dana u izbornim jedinicama u kojima nitko nije dobio većinu glasova u prvom izbornom krugu. Na te izbore plasirat će se po dvojica kandidata stranaka, koalicija ili grupa građana koji su u prvom krugu dobili najviše glasova, a pobijedit će onaj za koga se tada izjasni većina birača.

Zvonko Sarić

Povoljan izborni rezultat DSHV-a nastupom u koaliciji

»Demokratski Savez Hrvata u Vojvodini sudjelujući na izborima u Republici Srbiji 6. svibnja 2012. godine u koaliciji 'Izbor za bolji život – Boris Tadić' ocjenjuje povoljno izborni rezultat. Naime, pokazala se ispravna odluka Predsjedništva i Vijeća DSHV-a o koalicijskom nastupu na izborima, jer su na upravo završenim izborima najveći izborni fijasko imale stranke nacionalnih manjina u samostalnom nastupu bez obzira na smanjen izborni cenzus, izuzev najveće i najorganiziranije manjinske stranke SVM-a«, navodi se u priopćenju DSHV-a, uz podršku kandidaturi Borisa Tadića za predsjednika Srbije.

»DSHV ocjenjuje da je koalicija 'Izbor za bolji život – Boris Tadić' prvi dio izbora na svim razinama 2012. godine završila bez većih odstupanja od planiranog uspjeha, no ništa to neće vrijediti ako se masovno ne izađe na II. izborni krug predsjedničkih izbora i podrži kandidatura Borisa Tadića za predsjednika države, za što se zalaže i DSHV«.

Prema priopćenju ove stranke, DSHV će u budućim skupštinskim tijelima imati zastupnika u Narodnoj skupštini Republike Srbije, zastupnika u Skupštini AP Vojvodine, te četiri vijećnika u Skupštini Grada Subotice, dva vijećnika u Skupštini Grada Sombora, jednog vijećnika u Skupštini Općine Apatin, jednog vijećnika u Skupštini Općine Bač, kao i jednog vijećnika u Skupštini Grada Srijemska Mitrovica, a DSHV će participirati i u izvršnoj vlasti Grada Novi Sad.

06 11.indd 4 9.5.2012 15:44:25

TOMISLAV ŽIGMANOV, POLITIČKI ANALITIČAR

Recikliranje postojeće političke ponude

Pobjeda Tadića će pokazati da će na djelu biti politika kontinuiteta sa svim svojim dobrim i lošim stranama, a pobjeda Nikolića unijela bi novu dinamiku u političko polje, čiji se sadržaji i posljedice još uvijek ne mogu znati u cijelosti

Parlamentarni izbori u Srbiji su završeni, zna se sastav parlamenata, ali ne i sastav buduće Vlade Republike Srbije. O ovoj temi razgovarali smo s političkim analitičarem *Tomislavom Žigmanovim*, koji je u izbornoj noći srbijanske izbore komentirao za globalnu televizijsku mrežu Al Jazeera

HR: Kako komentirate izborne rezultate, glede predsjedničkih, republičkih i pokrajinskih izbora? Na što ukazuju izborni rezultati i jesu li za Vas očekivani? Imaju li neku specifičnost?

Sve je manje-više očekivano – Srbija je i dalje izrazito podijeljeno društvo, s tim da su značajnu podršku građana dobile one političke opcije čiji programi više pripadaju prošlosti negoli budućnosti. U tom smislu, može se govoriti o skretanju Srbije u desno. Relativno je značajno oslabila podrška vodećoj proeuropskoj vladajućoj stranci i njezinom predsjedniku – radi se naime o deset i više postotaka, što se može tumačiti kao kažnjavanje od strane birača za njihovo ne previše uspješno vođenje zemlje u prethodnom razdoblju. Tu prije svega mislim na zabrinjavajuću inkompetenciju, uspostavu partitokracije i koruptivnu raspoloženost vladajuće političke klase. Također, može brinuti i činjenica što se na političkoj sceni nije pojavila ni jedna nova ozbiljnija politička opcija koja bi ponudila kvalitetniju alternativu postojećoj političkoj ponudi, tako da se može ustvrditi da smo na djelu imali recikliranje postojeće političke ponude, u čemu vidno nisu sudjelovali obrazovaniji glasači.

HR: Jesu li za Vas iznenađenje izborni rezultati SPS-a? Kako je moguće da stranka koja nas je dovela do ratova i gospodarskog sunovrata devesetih, ponovno dobiva povjerenje birača? Što je uzrok tomu? Očekuje li nas nova vlada kompromisa i ima li mjesta optimizmu glede rada nove Vlade?

Iznenađenje jest velik broj glasova za listu koju je predvodila stranka bivšeg srbijanskog predsjednika *Slobodana Miloševića*, a također je iznenađenje, koje dakako pozitivno vrednujem, neuspjeh Srpske radikalne stranke u izborima za republički parlament – ona, naime, nije prešla cenzus od 5 posto podrške birača.

Slab uspjeh na republičkoj razini liste »Izbor za bolji život – Boris Tadić« omogućio je SPS-u da bude u poziciji »najprivlačnije udavače«, to jest da ima najjači pregovarački potencijal, što je *Ivica Dačić* dobro formulirao svojim iskazom da se budući predsjednik Srbije još ne zna, no da se zna budući premijer. Njezin, pak, uspjeh može se tumačiti činjenicom da se ona nametnula kod gubitnika tranzicije svojim postupcima »odlučnog« rješavanja problema iz nadležnosti ministarstva policije te socijalnom demagogijom, karakterističnom za ovu partiju iz devedesetih godina. S obzirom na moguće ekipiranje nove republičke Vlade, strahujem da će ona biti sastavljena, bez obzira tko ju činio, od posve različitih političkih partija, što će za posljedicu imati, vjerojatno, nestabilnost u funkcioniranju i neizvjesnost kada je u pitanju njezino trajanje.

HR: I SNS je ostvarila dobar rezultat, a znamo da su to bivši šlanovi SRS-a, stranke koja je devedesetih govorila jezikom mržnje, imala svoje dobrovoljce na ratištima, njihov predsjednik je u Haagu – zaboravlja li se sve to? Kakvo je Vaše viđenje politike SNS-a i predsjedničkog kandidata *Tomislava Nikolića* i što će prema vašem mišljenju pokazati drugi krug predsjedničkih izbora u slučaju pobjede Tadića ili u slučaju pobjede Nikolića?

SNS se trudi praviti otklone od naracija i praksi političke stranke iz koje je proizašla i, mora se priznati, na diskurzivnom planu postiže određene rezultate. No, pitanje otklona na planu političke prakse ostaje nepoznato, budući da je to stranka koja dosad nije obnašala vlast. Zacijelo da njezini predstavnici imaju snažan motiv da i na djelu dokažu svoja nova uvjerenja, no hoće li s tim tako i biti, treba sačekati priliku kada eventualno osvoje vlast. Pobjeda Tadića će pokazati da će na djelu biti politika kontinuiteta sa svim svojim dobrim i lošim stranama, a pobjeda Nikolića unijela bi novu dinamiku u političko polje, čiji se sadržaji i posljedice još uvijek ne mogu znati u cijelosti.

HR: DSHV je u koaliciji »Izbor za bolji život«. Po svemu sudeći, ovdašnji Hrvati će imati zastupnike, od lokalnih samouprava, pokrajinske Skupštine, pa do Skupštine Srbije. Je li to potvrda dobre odluke da DSHV bude dio ove koalicije?

To je, vjerojatno, jedina racionalna odluka koju je vodstvo DSHV-a moglo donijeti i kao takva, mora onda biti i dobra. Ono što će biti različito u odnosu na dosada jest, budući da će biti više takmaca među dionicima vlasti, vjerojatno slabiji utjecaj na donošenje odluka. To će posebno biti od značaja, čini se, oko identitetskih pitanja, budući da će značajniju ulogu u novoj vlasti na svim razinama imati i oni koji tradicionalno nisu naklonjeni Hrvatima.

HR: Kako će se ovi izborni rezultati odraziti na položaj ovdašnjih Hrvata? Ima mnogo neriješenih pitanja, kao npr. nepostojanje zajamčenih zastupničkih mjesta u republičkom parlamentu za hrvatsku manjinu, ali i brojnih drugih.

Vjerujem da će se nastaviti stanje kakvo je i dosad bilo. To je stoga što ni jedan relevantni politički akter nije u svojoj predizbornoj platformi govorio o manjinskome pitanju, držeći ga, dakako pogrešno, dobro riješenim. S druge strane, ako Ivica Dačić bude premijer, vjerojatno se teško mogu očekivati određeni pozitivni pomaci po hrvatsku zajednicu, budući da je SPS i dosad bio bastion probunjevačkih, to jest nehrvatskih manjinskih politika. Ono što je u svemu tomu dobro jest da će vlast na pokrajinskoj razini ostati manje-više ista, što će onda pogodovati razvoju pozitivnih procesa unutar hrvatske zajednice. No, i nadalje će glede položaja Hrvata u Srbiji biti potreban empatični interes i djelatno držanje Republike Hrvatske, jer jedan dio problema Hrvati neće moći, kao uostalom ni dosada, sami riješiti u svoju korist.

Zvonko Sarić

06 11.indd 5 9.5.2012 15:44:27

U lokalu socijalisti i ovaj put uvjerljivi

APATIN – Na izborima održanim 6. svibnja 2012. godine, na području općine Apatin zabilježena je izlaznost od blizu 59 posto, koja se uklapa u prosjek izlaznosti u cijeloj Srbiji. Blizu 16.000 birača svoje je glasove dalo po slobodnom nahođenju, a njihov raspored najbolje pokazuje koliko se u Apatinu poštuje kult liderstva ili kult ličnosti. Simptomatično je da *Boris Tadić*, kandidat DS-a za predsjednika Srbije, ostavi iza sebe *Ivicu Dačića* za više od 1000 glasova, a u isto vrijeme u utrci za lokalni parlament koalicija SPS-PUPS dr. *Živorada Smiljanića* uvjerljivo »potuče« demokrate i od 29 uzme 13 mandata, naspram njihovih 6. Još je uvjerljivija razlika u Smiljanićevu korist na izborima za pokrajinskog zastupnika, gdje je kandidata koalicije DS-DSHV-SDPS *Đorđa Kuridžu* ostavio na 2,5 puta manjem broju glasova. Prema zapisniku općinskog Izbornog povjerenstva, od kandidata za predsjednika Srbije najviše glasova dobio je Boris Tadić 4027 (25,28%), a slijede Ivica Dačić 3024 (18,98%), *Tomislav Nikolić* 2767 (17,37%), *Jadranka Šešelj* 1380 glasova (8,66%), *Ištvan Pastor* 1017 glasova (6,38%). Zanimljivo je i da je 54 birača glasovalo za *Muamera Zukorlića*. Na izborima za zastupnike u Skupštini općine Apatin, uvjerljivo najjača bila je lista koalicije dr. Živorad Smiljanić SPS-PUPS. Za ovu listu glasovalo je 5012 birača (31,43%), pa će tako imati 13 mandata. Druga sa 6 osvojenih mandata je lista »Izbor za bolji život – Boris Tadić«, koalicije DS-DSHV-SDPS, a po 3 osvojena mandata imaju Srpska radikalna stranka - dr. *Aleksandar Martinović* i lista GG »Pokret za Apatin« - *Milan Dražić*. Liste Savez vojvođanskih Mađara - *Pastor Ištvan* i Pokrenimo Apatin - Tomislav Nikolić osvojile su po dva mandata, a ostale, od ukupno 13, nisu osvojile nijedan mandat. Na izborima za zastupnika u Skupštinu AP Vojvodine kandidat SPS - PUPS, dr. Živorad Smiljanić, dobio je 5140 glasova, a s njim će u drugi krug glasovanja, 20. svibnja, kandidat s liste »Izbor za bolju Vojvodinu – Boris Tadić« dipl. ing. Đorđo Kuridža s 2203 osvojena glasa.

I. A.

Većina za europsku opciju

BAČ – Prema neslužbenim podacima sa svih 26 biračkih mjesta u općini Bač, na predsjedničkim izborima kandidat DS-a *Boris Tadić* dobio je znatno veći broj glasova od kandidata SNS-a *Tomislava Nikolića* s kojim ide u drugi krug.

Iz istih izvora doznajemo da je na izborima za republički parlament najviše glasova dobila Demokratska stranka, a potom slijedi SNS, te koalicija oko SPS-a i SRS.

Što se izbora za pokrajinski parlament tiče, prema većinskom sustavu u drugi krug ide kandidat DS-a mr. *Tomislav Bogunović* i kandidat koalicije oko SPS-a dr. *Milenko Babić*, a prema razmjernom sustavu najviše je glasova dobila lista »Izbor za bolju Vojvodinu – Bojan Pajtić«.

Općinsko Izborno povjerenstvo potvrdilo je pet lista za vijećnike Skupštine općine. Na prvome je mjestu Demokratska stranka koja bi mogla osvojiti 9 mandata, s obzirom na broj glasova, potom slijede SNS s vjerojatnih 6, SPS 5, LSV 3 i SRS 2 mandata. U ovim uvjetima teško je predvidjeti kakve bi se sve koalicije mogle sklopiti, ali u svemu tome najviše bi koristi mogla imati »politička udavača« SPS.

Na općim izborima u općini Bač glasovalo je oko 60 posto birača.

Prema priopćenju općinskog Izbornog povjerenstva SNS je uložila prigovor na jednom biračkom mjestu, dok na ostalim biračkim mjestima nije bilo većih nepravilnosti.

Z. P.

Najbolji rezultat ostvarile DS, SNS i LSV

NOVI SAD – Prema rezultatima Gradskog izbornog povjerenstva glasovalo je oko 166.000 Novosađana s pravom glasa na 196 biračkih mjesta, a najbolji rezultat ostvarile su Demokratska stranka, Srpska napredna stranka i Liga socijaldemokrata Vojvodine. Za DS je glasovalo 18,6 posto građana, za SNS 16,4, a za LSV 16,1 posto, za SPS 8,1 posto, za Romsku demokratsku stranku 6,4 posto, za DSS 5,9, za Dveri 5,3 posto i za Srpsku radikalnu stranku 5,1 posto Novosađana. Ujedinjeni regioni Srbije, LDP, Udruženi penzioneri i Socijalna pravda, Vojvođanski Preokret, SVM, MI – dr. Miroslav Ilić, NOPO i SDS ostali su ispod cenzusa.

A. J. M.

Demokrate i u Šidu

ŠID – U općini Šid proteklog je vikenda na izborima za vijećnike Skupštine općine Šid najviše glasova, prema preliminarnim rezultatima općinskog Izbornog povjerenstva u Šidu, dobila Demokratska stranka. Građani šidske općine glasovali su na 39 biračkih mjesta, od toga 14 u Šidu, a 22 u selima. Ukupan broj stanovništva s pravom glasa je 31.306, od čega je Demokratska stranka osvojila 26,07 posto i time osigurala 12 mandata. Nadalje su glasove raspodijelile: Demokratska stranka Srbije 14,99 posto, Pokrenimo Šid - Tomislav Nikolić 17,60 posto i 8 mandata, Demokratska stranka Srbije - dr. Krsto Kureš14,99 posto i 7 mandata, SPS - Ivica Dačić 15,18 posto i 6 mandata, SRS - dr. Aleksandr Martinović 8,07 i 3 mandata, LSV - Nenad Čanak 6,95 posto i 3 mandata. Ujedinjeni regioni Srbije osvojili su 2,43 posto, Lista SDS-a 1,96 posto, Preokret 3,03 posto i Građanska inicijativa »Otvoreno« 3,71 posto. Od ukupnog broja upisanih birača glasovalo je 18.408 što iznosi 58,8 posto. Što se tiče regularnosti izbora, sve je, prema izvješću općinskog Izbornog povjerenstva, proteklo u najboljem redu. Službeni rezultati očekuju se u narednim danima, kao i ostale pojedinosti vezane za tijek izbora.

S. D.

Mandati u Gradskoj skupštini Srijemske Mitrovice

SRIJEMSKA MITROVICA – Osvojeni mandati u Gradskoj skupštini Srijemske Mitrovice: Demokratska stranka 19 vijećnika, Grupa građana »Vredna Mitrovica« 15, Srpska napredna stranka 12, Demokratska stranka Srbije 9, Socijalistička partija Srbije 6 vijećnika.

Na dvama mjestima je bilo manjih nepravilnosti koje su uklonjene tijekom glasovanja, tako da glasovanje nije nigdje poništeno.

D. Š.

06 11.indd 6 9.5.2012 15:44:28

U SOMBORU NAJVIŠE GLASOVA DEMOKRATSKOJ STRANCI

DSHV i u lokalnoj i u pokrajinskoj skupštini

Na lokalnim izborima u Somboru Demokratska stranka osvojila je 17 od 61 zastupničkog mjesta u lokanom parlamentu * Demokrate najavile da će o budućoj koaliciji prvo razgovarati sa svojim dosadašnjim partnerima. * Na proporcionalnoj listi mjesto u pokrajinskoj skupštini osigurao Mata Matarić, predsjednik Podružnice DSHV-a u Somboru

Od 15 lista političkih stranaka, koalicija i udruga građana koji su pretendirali na 61 zastupničko mjesto, ulazak u lokalnu skupštinu izborilo je devet stranaka i koalicija i jedna udruga građana. Najviše glasova i 17 vijećničkih mandata osvojila je Demokratska stranka, što je lošiji rezultat nego na izborima 2008. godine. Među prvih 17 imena koja su na listi DS-a su i *Mata Matarić* i *Snežana Periškić* iz DSHV-a. U lokalnu skupštinu Srpska napredna stranka ulazi s 11 vijećnika, a treći na listi su Ujedinjeni regioni Srbije sa sedam vijećnika. Ovako dobrom rezultatu URS-a dijelomice su zaslužni i birači koji su svoj glas dali Udruzi građana »Sombor za sve« i njegovom predsjedniku *Dušanu Jovići*, nekadašnjem gradonačelniku i bivšem članu DS-a. Uz Jovića, na listi URS-a, u skupštinske klupe sjest će još jedan bivši demokrat i dosadašnji potpredsjednik Gradske skupštine *Zoran Miler*. Socijalisti su izborili šest mandata i poslije 12 godine vraćaju se na političku scenu u Somboru. Demokratska stranka Srbije ima pet mandata, a Srpski pokret obnove izborio je četiri vijećnička mjesta, koliko su osvojili i radikali. Iznenađenje izbora je Udruženje građana »Bolji Sombor« koje će imati četiri vijećnika. Tako će se poslije desetak godina za skupštinsku govornicu vratiti *Rajko Miranović*, nekadašnji predsjednik vijećničke grupe DSS-a koji je razočaran stranku napustio prije desetak godina, a na ovim izborima bio je nostelj liste UG »Bolji Sombor«. Savez vojvođanskih Mađara ima dva vijećnika, a druga mađarska stranka Demokratski savez vojvođanskih Mađara jednog vijećnika.

DS PREGOVORE POČINJE SA STARIM PARTNERIMA

Predsjednik Gradskog odbora DS-a *Siniša Lazić* rekao je da će razgovore o postizbornim koalicijama početi sa strankama koje su i dosad činile lokalnu vlast u Somboru. Lazić nije govorio o pojedinačnim strankama, ali u proteklom mandatu DSS i mađarske stranke bile su najznačajniji koalicijski partneri vladajućih. Za *Borislava Staničkova*, predsjednika SPS-a u Somboru, povratak socijalista u lokalnu skupštinu poslije 12 godina je uspjeh, ali socijalisti neće po svaku cijenu ulaziti u skupštinsku većinu. Naprednjaci su najavili da su spremni za razgovore sa svima, a prema riječima predsjednika *Zdravka Sogića* važno je da Sombor dobije takvu većinu koja će omogućiti da grad zaživi i pokrene se s mrtve točke. Budući da je rok za formiranje lokalne skupštine 30 dana od dana objavljivanja službenih rezultata izbora, stranke imaju najdulje mjesec dana za pregovore oko buduće većine. S obzirom na raspored glasova i čak 10 lista koje su prešle cenzus, većinskoj će kolaciji trebati više partnera nego što je to bio slučaj u prošlom sazivu. Ispod cenzusa ostali su LSV, LDP, SDS, PUPS i Dveri.

Prvi put će hrvatska zajednica iz Sombora imati svog predstavnika u pokrajinskoj skupštini

KANDIDAT DSHV-A U POKRAJINI

Osim na lokalnim izborima, birači u Somboru najviše glasova DS-u su dali i na ostalim izbornim razinama. Predsjednički kandidat ove stranke *Boris Tadić* osvojio je 29,43, a lider naprednjaka *Tomislav Nikolić* 22 posto glasova. Na parlamentarnim izborima DS je dobio 25,48 posto glasova, SNS 21,74, a SPS 10,08. Na pokrajinskim izborima po proporicionalnom sistemu demokratama je pripalo 23,19 posto glasova somborskih birača, a drugoplasiranim naprednjacima 18,48. U pokrajinsku skupštinu tako ide Mata Matarić potpredsjednik DSHV-a i predsjednik podružnice ove stranke u Somboru. Tako će po prvi put hrvatska zajednica iz Sombora imati svog predstavnika u pokrajinskoj skupštini. »To je prije svega afirmacija politike DSHV-a. Značajno je i za deset tisuća Hrvata iz ovog dijela Podunavlja da imaju nekoga tko će ih predstavljati u pokrajinskoj skupštini. Bitno je reći da smo mi na neki način podijelili teritorij, pa Subotica ima zastupnika u republičkoj, a Sombor u pokrajinskoj skupštini. Ja ću se zalagati za striktno provođenje zakona o manjinama, za proporcionalno zapošljavanje naših ljudi u strukturama državne uprave. Važan segment je i dovođenje partnera iz Republike Hrvatske koji bi investirali u ovo područje«, kaže Matarić. Osim Mate Matarića, koji sigurno ulazi u pokrajinsku skupštinu, šanse za ulazak imaju još dva kandidata iz redova DS-a. Kada je riječ o većinskom izbornom sistemu za pokrajinsku skupštinu, u drugi krug ušli su u izbornoj jedinici Sombor i *Zoran Parčetić* iz SNS-a i *Lazar Raić* iz DS-a, a u izbornoj jedinici Sombor II. *Srđan Zavišin* iz DS-a i *Dušan Vujašković* iz SPS-a. Zanimljivo je da su Parčetić, Račić i Vujašković po zanimanju liječnici.

Zlata Vasiljević

06 11.indd 7 9.5.2012 15:44:28

JOSIP STIPIĆ, PREDSJEDNIK HKC-A »BUNJEVAČKO KOLO«

Ovdje je biti ili ne biti

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Novi predsjednik Hrvatskoga kulturnog centra »Bunjevačko kolo« *Josip Stipić*, diplomirani je ekonomist, privrednik izuzetnih menadžerskih iskustava i profesionalne marketinške orijentacije, a posebice strateškog marketinga. Sada je zaposlen kao ravnatelj poljoprivredne kompanije »HV PARTNER« iz Male Bosne, a na nezahvalnu dužnost predsjednika HKC-a izabran je 21. travnja, na redovitoj Izbornoj skupštini. Vraćanje ugleda i povjerenja bit će najveći izazov za predsjednika i novi menadžment »Bunjevačkog kola«, kojega očekuje prazna i milijunima zadužena blagajna, osiromašeni programi, ruinirane prostorije...

Na pitanje što ga je motiviralo i potaknulo da prihvati ovu funkciju u izuzetno teškim okolnostima u kojima se nalazi HKC »Bunjevačko kolo« odgovara kako uz ljubav prema vlastitoj zajednici želi afirmirati vrijednosti hrvatske zajednice, kao i univerzalne ljudske vrednote koje su, smatra, u suvremenom životu apsolutno ugrožene. S druge strane, tu je našao još jedan profesionalni izazov i kaže kako će pokušati svoje prijatelje i kolege iz širih struktura hrvatske zajednice motivirati na zajedničko rješavanje svih problema u koje je zapao ovaj kulturni centar.

HR: Preuzeli ste dužnost predsjednika HKC-a »Bunjevačko kolo«, što Vas je motiviralo da prihvatite ovu dužnost u iznimno teškoj situaciji u kojoj se »Kolo« nalazi?

Mi danas živimo u jednom generalno teškom socijalnom okruženju. Danas se vrlo lako dodirne dno, dodirne zlo, danas lako čovjek preko noći osiromaši i postane lako i brzo i tužan i usamljen i otuđen i sebičan. Danas živimo u jednom ambijentu u kojem vladaju faktori vaninstitucionalne moći i u kojoj vladaju oni sektori društva koji svakodnevno proizvode različite pragmatizme pa ih onda šire kroz svoju hijerarhijsku strukturu što nam sve govori o, naizgled, kompliciranim, a u suštini vrlo površnim ljudskim odnosima. Mi u tim sektorima društva ne smijemo tražiti inspiraciju. Naše su inspiracije savim nešto drugo. Naša inspiracija leži u buđenju naše savjesti, kao vlastita motivacija protiv prosječnosti, globalnog primitivizma, društva otuđenosti, društva reality showa... Mi moramo tražiti inspiraciju u dvojakom karakteru našega kulturnog centra koje podrazumijeva i dvostruku odgovornost. Mi smo subjekt kulture, ali primarno smo subjekt društvenog karaktera. Prema tomu, mi smo odgovorni prema vlastitoj zajednici, odgovorni smo za održavanje i očuvanje ugleda i autoriteta hrvatske zajednice. Mi smo odgovorni da profesionalnim i savjesnim menadžmentskim upravljanjem razvijamo poslovanje našeg HKC-a, ali i da se proces donošenja poslovnih odluka odvija kroz mjerodavna tijela, a ne kroz, rekao bih, simboličko ortačko društvo osobnih interesa. Zato su nam potrebni ljudi inspiracija, ljudi koji su profesionalci u svojim područjima znanja, te da od toga napravimo jednu dobru kompoziciju i uspješni timski rad.

HR: Upravni odbor koji je formiran na Izbornoj skupštini već je održao dvije sjednice. Koji su prvi koraci koje ste poduzeli?

Održali smo konstitutivnu sjednicu UO-a, a zatim i drugu sjednicu i veoma sam zadovoljan sastavom ovoga tijela. Mislim da je UO iskazao onu vrstu entuzijazma koji je potreban i da je spreman jednom novom metodologijom i prilazom tražiti rješenja za probleme u kojima se nalazimo. HKC se nalazi u najtežoj situaciji od osnutka do danas, kako je to konstatirano i na Izbornoj skupštini. Dovoljno je reći da se danas HKC nalazi u blokadi, da se nalazi u teškoj dubiozi od preko 6 milijuna dinara, da danas svakodnevno pristižu sudska rješenja, potraživanja povjeritelja i tužbe, a imamo i već rješenja suda koja su praktički izvršna i postupak se već radi, te čak moramo dostaviti spisak naše pokretne i nepokretne imovine što znači da nam prijeti čak i pljenidba imovine.

Nalazimo se u potpuno nezavidnoj situaciji jer nemamo ni ključne dokumentacijske pokazatelje poslovanja. Tu se vidi kako se u posljednje dvije-tri godine, najblaže rečeno, apsolutno nije vodilo računa, nisu postojali regulirani tokovi, ni operativni, ni drugi oko financijskog poslovanja, odlučivalo se ad hoc, pojedinačno i to je ličilo na jedan ortakluk privatnih interesa, a ne na ozbiljnu kulturnu instituciju i organizaciju. Jednom riječju u takvoj smo situaciji u kojoj se apsolutno ne mogu odvijati normalni procesi poslovanja. I tu se sada moraju poduzimati hitni koraci i s aspekta iznalaženja novih metodologija u oblasti ekonomsko-financijskog poslovanja, iznalaženja nekih novih izvorišta financiranja, ali i u oblasti cjelokupne organizacije.

U tijeku je sagledavanje kompletne dokumentacije, kompletan popis inventara i ozbiljna revizija financijskog poslovanja. Bit će angažiran mjerodavni državni subjekt koji će izvršiti reviziju, jer je to neophodno kako bismo mogli uspješno dalje nastaviti posao.

Već je održana i druga sjednica UO-a na kojoj smo analizirali pojedinačno predmete koji su nam dostavljeni i na osnovi analize karaktera, težine i složenosti svakog predmeta pokušavamo snagom naših ukupnih menadžerskih mogućnosti i zakonskih uvjeta vidjeti kako

12 17.indd 2 9.5.2012 15:46:16

ćemo to riješiti. Jedno od mogućih rješenja je da obavimo razgovore s nekim od naših potencijalnih sponzora, jer sponzorstvo je dvostrano obvezujući ugovor koji podrazumijeva ozbiljan poslovni aranžman. Trenutačno je HKC doveden u poziciju da ne može biti ozbiljan partner u sponzorstvu jer mi sada moramo povratiti povjerenje potencijalnih sponzora. Već sam otpočeo razgovore s nekim našim povjeriteljima da povuku na određeno vrijeme svoja potraživanja kako bismo dobili na vremenu i da se deblokiraju sredstva, a što neće biti lako, jer nije dovoljno da to uradi jedan ili dva naša povjeritelja, nego bi to trebali uraditi svi koji su nas tužili i praktički blokirali.

HR: Članstvo u Upravnom odboru je neplaćena i volonterska dužnost. Hoće li on rješavati ozbiljne probleme i pokrenuti rad Centra u ovako teškom trenutku?

Ovom sam pitanju posvetio posebnu pozornost. Na konstitutivnoj sjednici sam iznio svoj koncept da svi članovi UO-a na čelu sa mnom, nismo došli u HKC po plaću. Mi smo dio tima koji će pokušati snagom svog profesionalnog znanja, ugleda i autoriteta uraditi ovaj posao, iako su nam uvjeti takvi da sada izgleda da i nema nikakvog drugog spasa osim ulaska u stečaj. Ali, mi ćemo pokušati sve da ne uđemo u stečaj, a čak i ako se to dogodi da u procesu stečajnog postupka pokušamo reprogramirati ga i izvršiti odgovarajuće restrukturiranje u krajnjem slučaju. Osnovni koncept je da UO mora raditi kao kolektivno tijelo i svaki član UO, a osobito potpredsjednici koje smo izabrali na prvoj sjednici *Tomislav Kujundžić*, *Blaško Stantić* i *Ilinka Vukoja*, zaduženi su za koordinaciju odgovarajućih područja – unutarnja organizacija, programski razvoj i produkcija i osobito područje ekonomsko-financijskog poslovanja.

Ne smije biti »gostovanja« na sjednicama UO-a, tipa došao sam vidjeti što se događa, kada će predsjednik riješiti nešto ili nije riješio, nego će svaki član UO-a pokrivati odgovarajuću područnu koordinaciju aktivnosti. Pri tome, ne mogu ni vodstva naših drugih institucija unutar hrvatske zajednice hladnokrvno gledati što se događa u HKC-u nego svi moramo biti povezani i svi moramo sudjelovati makar u donošenju strateških odluka, procjenama i aproksimacijama nekih ključnih rješenja. U tome je naše zajedništvo, kako bismo se, metaforički rečeno, pomakli s periferije i bili u središtu zbivanja. Mi smo temelj ovoga grada, nismo mi imputirani u ovaj grad ni jučer ni prekjučer, mi smo gradili njegove povijesne temelje i mi trebamo sudjelovati na takav način da nijedan projekt strategije razvoja kulture grada ne može proći bez nas. Naša je velika zadaća repozicioniranje HKC-a u javnosti, u njegovom ukupnom socijalnom i kulturnom okruženju, a čiji su integralni dio i ekonomsko-politički subjekti okruženja. Moramo izvršiti repozicioniranje, vratiti ugled i biti jedan višeznačni simbol identiteta hrvatske zajednice i našega razvoja. Mi trebamo biti graditelji one kulturne građe koja traži komunikaciju ali koja želi ostati autentična i originalna.

HR: Postojala je svojedobno ideja da se bivši Dom JNA zatraži za potrebe hrvatske zajednice. Što mislite o tome?

Osobno sam bio za takvu inicijativu i sudjelovao u incijativnim razgovorima oko toga. Mislim da je bivši Dom JNA idealno mjesto, jer bi po svom prostoru i arhitekturi mogao smjestiti upravo ovakve kulturne sadržaje, gdje je sada HKC apsolutno neadekvatan, neodgovarajući, siromašan i tužan. On nam govori o našem položaju na periferiji ovoga grada. Mi ne želimo živjeti na njegovoj periferiji, mi smo stvartelji temelja ovoga grada, razvijali smo se zajedno s njim i on zajedno s nama. I na dobrobit, naravno, svih drugih naroda i nacija koji ovdje žive. Ali naša hrvatska samobitnost, naša hrvatska narodna suština zaslužuje artikulaciju u novim snažnijim prostorima jer, ponovit ću, HKC ne smije biti klasično društvo folklornog tipa.

HR: Kakvi su izgledi da se to riješi u budućnosti? Je li sada trenutak da se o tome govori kada je HKC u takvoj teškoj situaciji?

Je, sada je trenutak. Naravno, sada smo u teškoćama, ali mi moramo vidjeti što je sutra i prekosutra, mi moramo imati širi pogled na to što je oko nas i dublji pogled u naša srca i naše intencije. Kakve su šanse? Šanse su u našem zajedništvu, šanse su u programima koji su okrenuti ka institucijama, ka kolektivnom duhu i progresivnim pojedincima, šanse su ako okupimo zajedničku supstancu i snagu o kojoj govorimo da onda zajednički radimo na tome. Pojedinačno HKC, naravno, ne može ništa izboriti. Ovdje je biti ili ne biti. Ili ćemo izvršiti iskorak k novoj organizaciji i zajedništvu i sasvim novim, općim i javnim perspektivama i interesu zajednice i grada ili ćemo dozvoliti da tavorimo u samoći, pojedinačnim interesima, sitnim sebičnostima, izdvojenostima, tugovanjima i propasti.

HR: Čulo se i mišljanje da je »ulazak« Demokratskog saveza vojvođanskih Hrvata u HKC »Bunjevačko kolo« negativnost. Što mislite o tome?

Mislim da su to floskule koje proizlaze iz pozicija zauzimanja odgovarajućih pozicija iz kojih bi bilo dobro kritizirati sve, a ne poduzimati ništa. Ima pravo i DSHV i bilo koja druga politička organizacija iz naše zajednice imati tu političku emociju i osjećanje političke odgovornosti prema tomu kako radi jedna kulturna institucija naše hrvatske nacionalne zajednice. DSHV nema namjeru politički utjecati i upravljati HKC-om, ali je dobro da se budi to osjećanje u ovoj, kao i drugim političkim i društvenim organizacijama. Zamislite da HNV ili ZKVH ne interesira što se događa s HKC-om. Pa to su subjekti koji snagom svog integriranog znanja, profesionalnosti i organizacije upravo mogu i trebaju pomagati HKC-u i ta poveznica je neophodna jer time stvaramo homogeniziranu zajednicu. Ne treba se bojati interesa bilo kojeg subjekta, pa i političkog subjekta unutar hrvatske zajednice za HKC. Trebali bismo se zabrinuti ako se ne bi interesirali za sudbinu hrvatskih institucija, jer mi od njih očekujemo da lobiraju za nas u širem društvenom i političkom okruženju.

HR: Što će se raditi na planu razvoja programskih sadržaja HKC-a »Bunjevačko kolo«?

HKC praktički danas funkcionira samo kao jedno klasično kulturno društvo s folklornim sekcijama, a kao kulturni centar mora artikulirati i šire i dublje kulturne sadržaje. Moramo raditi na razvoju nove programske produkcije i na unutarnjoj reorganizaciji. Danas nema ni jedne ozbiljnije kulturne institucije koja ozbiljno ne promišlja strategiju svoga razvoja i to je zadaća i HKC-a. Moramo prihvatiti novu kulturu znanja, nove ideje, nove koncepte i nove metode. S tog stanovišta moramo unaprijediti našu programsku produkciju, što je UO konstatirao, i boriti se za novu produkciju. Ali, što takvi programi znače i što oni traže? Oni ponajprije zahtjevaju da se otkrivaju, okupljaju i angažiraju nove snage i novi sadržaji. Zatim, trebamo doći do nove razine afirmacije autorskih projekata i treće takvi programi traže da se otvori nova vrsta kulturne suradnje. To podrazumijeva kulturnu suradnju, čvrto povezivanje naših institucija kulture kao što je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, kao što je Hrvatsko nacionalno vijeće sa svojim odjelima za kulturu i obrazovanje, kao što su naše udruge diljem zemlje i međunarodnu suradnju. Angažiranje svih resursa na novoj osnovi kako bismo unaprijedili i praktički podigli na viši nivo tu kulturnu suradnju i naše zajedništvo, jer mi smo odgovorni i za afirmaciju našeg zajedništva unutar hrvatske zajednice, u čemu Hrvatski kulturni centar predstavlja i mora predstavljati jedan snažni integrativni faktor.

12 17.indd 3 9.5.2012 15:46:16

PRIGODNOM SVEČANOŠĆU, U PETAK 4. SVIBNJA, OBILJEŽENA JE DESETOGODIŠNJICA DONOŠE

Prvih deset godina

Kalman Kuntić, Vesna Prćić i Ivan Karan

Mi danas imamo ovaj proizvod na koji smo svi ponosni i mislim kako imamo jedan od najboljih manjinskih listova u Vojvodini, ako i ne najbolji tjednik. Realizacijom ideje o osnutku NIU 'Hrvatska riječ' ušli smo u red manjinskih zajednica koje imaju svoje glasilo, na što sam iznimno ponosan i počastvovan što sam bio akter događanja koja su prethodila osnutku jedinog informativnog glasila na hrvatskom jeziku, rekao je Kalman Kuntić

Odlukom zastupnika vojvođanskog parlamenta, 8. svibnja 2002. godine osnovana je NIU »Hrvatska riječ«, a pola godine kasnije započelo je izlaženje istoimenog tjednika koji je u kontinuitetu stigao do svog 476. broja.

»Novinsko-izdavačka ustanova 'Hrvatska riječ' je utemeljena na neprofitabilnoj osnovi u cilju informiranja na materinskom jeziku pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini. Prvi broj je izašao 2003. godine i već devet godina služi Hrvatima u Vojvodini, a nastojimo da naš tjednik stigne i do Hrvata u Beogradu i južnije, kao i do naših čitatelja u inozemstvu«, podsjetio je u uvodnoj riječi ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* i dodao kako pored osnovne djelatnosti tiskanja istoimenog tjednika, godinama postoje i podlistak za djecu »Hrcko«, omladinski list »Kužiš?!«, u sunakladi se tiska i književni časopis »Klasje naših ravni«, a od 2005. godine uspješno djeluje i nakladnička djelatnost u kojoj je tiskano pedeset književnih djela.

ZAJEDNIČKA IDEJA

U kratkom obraćanju nazočnim uzvanicima i zaposlenicima, predsjednica Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ«, *Vesna Prćić* je istaknula značaj ovog malog jubileja i količinu rada koja je ugrađena u proteklom desetljeću postojanja i djelovanja ove ustanove, pozivajući pomoćnika tajnice za kulturu i javno informiranje *Kalmana Kuntića*, kao jednog od začetnika ideje stvaranja »Hrvatske riječi«, da iznese svoja sjećanja na vrijeme i okolnosti koje su prethodile donošenju povijesne odluke za hrvatsku manjinsku zajednicu na prostoru Republike Srbije.

»Skupa sa mnom bi ravnopravno mogao stajati i *Tomislav Žigmanov*, te tadašnji članovi Hrvatskog akademskog društva čija je zajednička ideja bila pokušaj obnavljanja rada 'Hrvatske riječi'. Obzirom kako u to vrijeme Skupština Vojvodine nije provela proceduru osnutka na inicijativu HAD-a, obratili su se meni kao pokrajinskom zastupniku hrvatske manjinske zajednice i ja sam počeo prikupljati glasove i potpise mojih kolega zastupnika u namjeri legislativne provedbe realiziranja ove značajne zamisli. Prvi pokušaj je propao zbog događanja oko pokušaja puča i skidanja *Nenada Čanka* s mjesta predsjednika AP Vojvodine, ali sam dobio uvjerenja kako treba još malo sačekati i prijedlog će sigurno proći. Pravi trenutak se dogodio u travnju 2002. godine, a svojevrsne zasluge pripadaju i tadašnjim tajnicima za informiranje te upravu, propise i nacionalne manjine, *Rafaelu Ruskovskom* i dr. *Tamasu Korheczu*, uz *Đorđa Subotića*, tadašnjeg predsjednika pokrajinskog Odbora za informiranje, i prijedlog je bez problema prošao skupštinsku proceduru. Dodatnu olakotnu okolnost je predstavljala i činjenica kako je prethodno hrvatski jezik ušao u službenu uporabu u AP Vojvodini. Zahvaljujući svemu navedenom, mi danas imamo ovaj proizvod na koji smo svi ponosni i mislim kako imamo jedan od najboljih manjinskih listova u Vojvodini, ako i ne najbolji tjednik. Realizacijom ideje o osnutku NIU 'Hrvatska riječ' ušli smo u red manjinskih zajednica koje imaju svoje glasilo, na što sam iznimno ponosan i počastvovan što sam bio akter događanja koja su prethodila osnutku jedinog informativnog glasila na hrvatskom jeziku«, zaključio je svoje prigodno obraćanje Kalman Kuntić.

TROLIST

Kao predstavnica matične države Hrvatske, generalna konzulica RH u Subotici mr. *Ljerka Alajbeg* je izrazila zadovoljstvo zbog desetljeća postojanja NIU »Hrvatska riječ«, konstatirajući kako je vidljiva sve veća tolerancija kao posljedica sve boljih odnosa između dviju država.

»Nadam se kako je proces zbližavanja, otopljavanja odnosa i stvaranja prijateljskih veza nepovratan. U tom kontekstu možemo promatrati i prava manjina, konkretno hrvatske manjine, i vjerujem da će informiranje na hrvatskom jeziku doživjeti svoju renesansu i pravu mjeru. 'Hrvatska riječ' je, u datim okolnostima, vrlo kvalitetno glasilo s puno interesantnih sadržaja, odličnog dizajna i tehničke opreme i u budućnosti treba težiti još većoj kvaliteti upravo zbog toga

> Ljerka Alajbeg: Naglasila bih i izuzetnu važnost nakladničke djelatnosti, i nadam se kako će se ona i dalje razvijati, jer samo pisana riječ koja će ostati, predstavlja povijest ove zajednice na ovim prostorima.

što je namijenjena onima koji nemaju puno poticaja kupovati jedno manjinsko glasilo. Drago mi je da su tri stožerne institucije hrvatske manjinske zajednice Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i 'Hrvatska riječ' kao jedan trolist kompletirali vode-

12 17.indd 4 9.5.2012 15:46:19

ŠENJA ODLUKE SKUPŠTINE AP VOJVODINE O OSNUTKU NIU »HRVATSKA RIJEČ«

ću ulogu i oslonce za udruge hrvatske zajednice i sve one koji se bave problematikom hrvatske manjinske zajednice. Naglasila bih i izuzetnu važnost nakladničke djelatnosti, i nadam se kako će se ona i dalje razvijati, jer samo pisana riječ koja će ostati, predstavlja povijest ove zajednice na ovim prostorima. Ovo što je učinjeno dosad treba pozdraviti, kao i sve vrijedne djelatnike koji su ovu vrlo važnu djelatnost prosvjetiteljsku, literarnu i jezikoslovnu prenosili u proteklih deset godina.«

> Slaven Bačić: Treba nastaviti dalje s kvalitetnim radom, a slijedi i 500. broj 'Hrvatske riječi' i želim da ova tiskovina bude u funkciji hrvatske zajednice i dospije u što više hrvatskih domova.

Ispred osnivača, Hrvatskoga nacionalnog vijeća, okupljenom auditoriju obratio se i dr. *Slaven Bačić*, predsjednik te ustanove.

»Svi mi koji smo sudjelovali u radu 'Hrvatske riječi' smo danas slavljenici i drago mi je što sam bio član prvog, tada privremenog Upravnog odbora. Ustanova je tijekom proteklih desetak godina svojega djelovanja imala svoj razvojni put, uspone i padove, no čini mi se kako se u posljednjih nekoliko godina 'Hrvatska riječ' ponovno, svojom kvalitetom i odnosom prema temama kojima se bavi, nalazi na visokim granama kvalitetnog izvještavanja. NIU 'Hrvatska riječ' je dio naših ostvarenih manjinskih prava, osobito kada se radilo o prenošenju osnivačkih prava na Hrvatsko nacionalno vijeće, a danas kada je gledamo iz ove perspektive trebala bi biti u funkciji razvoja političke zrelosti hrvatske zajednice. Glavna zadaća 'Hrvatske riječi' u budućnosti je što veće približavanje narodu i primarnom čitateljstvu kojemu je namijenjena, gdje ostaje još mnogo prostora u nastojanju da tjednik dopre do što više obitelji. Nažalost, moram iskoristiti i ovu prigodu i naglasiti kako se upravo na primjeru 'Hrvatske riječi' hrvatska manjinska zajednica još uvijek nalazi u neravnopravnom položaju, jer dobiva dvadeset posto manje sredstava u odnosu na druga glasila manjinskih zajednica koje su po brojnosti manje nego hrvatska. Ipak, treba nastaviti dalje s kvalitetnim radom, a slijedi i 500. broj 'Hrvatske riječi' i želim da ova tiskovina bude u funkciji hrvatske zajednice i dospije u što više hrvatskih domova«, pridužio se čestitkama i predsjednik HNV-a dr. Slaven Bačić.

Nekadašnji prvi predsjednik stalnog Upravnog odbora, pokrajinski dužnosnik *Mato Groznica*, također je pozdravio nazočne na slavljeničkom skupu, ističući važnost integracije i institucije iznad pojedinca.

»'Hrvatska riječ' je objedinila obje ove funkcije, osobito iz kuta srijemskih Hrvata koji su devedestih godina bili posve desetkovani na ovim prostorima. Djelovanjem 'Hrvatske riječi' i Hrvatskoga nacionalnog vijeća uspješno se nastavlja proces reintegracije manjinske hrvatske zajednice od Zemuna i Šida, pa sve do Subotice i u tom smislu bih naglasio kako je 'Hrvatska riječ', koliko je mogla i s resursima koje je imala na raspolaganju, u potpunosti ispunila svoju misiju. Možemo biti ponosni što imamo naš list koji nije ostao samo na razini hrvatske manjinske zajednice, nego je napravio iskorak i na pokrajinskoj razini i dalje. Imao sam priliku vidjeti kako se tjednik čita u Boru, Majdanpeku i Kladovu i treba budućim sadržajima nastojati još više osnaživati integracijske procese unutar hrvatske manjinske zajednice, no osnažiti i odnose s drugim manjinskim zajednicama na teritoriju Srbije.«

> Mato Groznica: 'Hrvatska riječ', je koliko je mogla i s resursima koje je imala na raspolaganju, u potpunosti ispunila svoju misiju. Možemo biti ponosni što imamo naš list koji nije ostao samo na razini hrvatske manjinske zajednice, nego je napravio iskorak i na pokrajinskoj razini i dalje.

Nakon formalnoga dijela, prigodna je svečanost završena domjenkom za sve uzvanike.

Dražen Prćić

12 17.indd 5 9.5.2012 15:46:26

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU (VII. DIO)

Mijenjanje odnosa Karpatske kotline i okolnih prostora

Piše: dr. Zsombor Szabó

Trajnim naseljavanjem novog stepskog naroda Ugara, umjesto Avara, na prostoru Karpatske kotline, odredit će se povijest ove oblasti s okolnim prostorima (za nas interesantnim Balkanskim poluotokom) u narednih tisuću godina.

Društvo udruženih ugrofinskih plemena i pridruženih Kabara, pripadali su »vojničkom tipu društva«, kako je to definirao *Herbert Spencer*. Vojnoj eliti i njihovoj oružanoj pratnji ratovanje za plijen je bila redovita djelatnost, koju su nastavili i početkom X. stoljeća. Tada nisu bili jedini u Europi, ali nasuprot Normana i Arapa, koji su ovakve pothvate izvodili koristeći more, Ugari su to izvodili na kopnu, na teritoriju zapadne i južne Europe. Na pohod su obično polazili na poziv nekog od vladara razjedinjenih zapadnoeuropskih »država«, kako bi ratovali za njih. Te »države« su im osigurale i vodiče kroz teritorij »neprijatelja«. Često su umjesto ratovanja uspjeli natjerati vladara da im plaća godišnji porez. Bili su organizirani po strogoj vojnoj hijerarhiji. Glavni je bio vođa plemenskog saveza – knez (fejedelem). Glavnokomandujući vojske se zvao »đula« (gyula), a po rangu je bio drugi iza kneza i s njim je dijelio dio teritorija, dok je komandu nad dijelovima vojske koji su išli u pohode vršio »harka«. U pohode nije išla cjelokupna raspoloživa vojska, nego obično dva plemena koji su bili najbliži teritoriju koji se napada. S njima su išli i pridruženi vojnički narodi i već naseljeni južni Slaveni.

Detalj krstionice kneza Višeslava

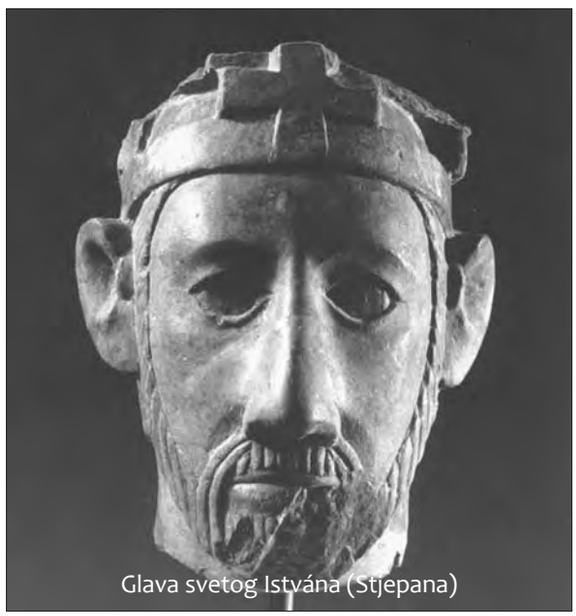

Glava svetog Istvána (Stjepana)

NOVI LIMES NA ZAPADU

J.E. Kaufman i *H.W. Kaufman* u knjizi »Srednjovjekovne utvrde« navode kako je *Henrik Ptičar*, njemački kralj i princ Saksonski od 910. godine, kada je stupio na prijestolje, da bi spriječio upade Mađara i Slavena, obvezao svoje plemiće da grade nove utvrde, odnosno kler da utvrđuju samostane. Plemići su bili obvezni držati stalne vojne posade u utvrđenjima, a dio namirnica je skladišten u njima u slučaju opsade. Saksonski pisac povijesti iz X. stoljeća tvrdi da Henrik nije postizao pobjede zahvaljujući oklopljenoj konjici, nego mreži utvrda. Henrikov nasljednik *Oton I.* je nastavio izgradnju utvrda i stvorio je pojas vojnih pograničnih posjeda tzv. mark-grofovije – ne samo protiv Ugara, nego i protiv Južnih Slavena (karantinskih i hrvatskih) – koje su činili Ostarih mark (kasnije Austrija), Karantan mark i Krajna mark. To je bio »novi limes«, samo zapadnije od nekadašnjeg Rimskog imperija.

Ugari su poslije neuspješne opsade Augsburga i poraza, odustali od vojnih pohoda prema Njemačkoj i izgradili su svoj limes ili vojnu granicu. Pri tome su preuzeli saznanja od susjednih naroda (ponajviše Slavena) i razvili svoje metode građenja utvrda (Kaufmann, 2004./95.). Vojna granica je prvobitno bila izgrađena prema njemačkim zemljama, poslije Augsburške bitke (955. godine), i pokazala se trajnom, jer u odnosu na današnju Mađarsku, ali i Sloveniju i Hrvatsku za 1000 godina gotovo se nije promijenila. Nakon poraza ujedinjene ruske, bugarske i ugarske vojske, 970. godine kod Arkadiopolisa, odustali su i od pohoda prema Bizantu.

PRIMANJE KRŠĆANSTVA KAO SPAS

Poslije neuspješnih pohoda na zapad i ka jugu, ugarska je elita, na čelu s knezom *Gezom*, donijela nekoliko važnih odluka. Prvo, da bi sačuvali teritorij i obrambenu moć, prestali su s vojnim pohodima koji su bili isuviše rizični i bez izgleda na dobit. Zatim su počeli izgrađivati obrambeni pojas (utvrđenu granicu) prema potencijalnim napadačima, prije svega Nijemcima. Treća, možda i najbitnija odluka je bila da se elita i vojna pratnja kristijanizira, poput južnih susjeda Hrvata, koji su to uradili nešto ranije, za vrijeme kneza *Višeslava*, oko 800. godine.[1] Pored prvobitnih kontakata s kršćanstvom preko Bizanta, elita se kasnije okreće zapadnom kršćanstvu. Zemlja se kristijanizira i reorganizira, uglavnom prema zapadnom feudalnom modelu. Oko 1000. godine okrunjen je prvi ugarski kralj *István* (Stjepan), kasnije sveti. Odnosi između dviju kraljevina, Hrvatske i Ugarske, za jedno će se stoljeće bitno promijeniti i trajat će narednih osam stoljeća.

1 Hrvatska je oko 880. godine postala samostalna kraljevina (Heka Ladislav (2011.) »Osam stoljeća hrvatsko-ugarske državne zajednice«. Szeged-Subotica: Bába kiadó)

12 17.indd 6 9.5.2012 15:46:27

ULOMAK IZ RUKOPISA »OD ZEMUNICE DO SALAŠA«

Udešavanje zemunice iznutra

Piše: Alojzije Stantić

Vrimenom su zemunice postajale veće, s više komocije za obitelj s više čeljadi

Ako su zemunicu iznutra ocigljali, a da unutri ne zaudara na čađu i da se ne ugarave kad joj dotaknu strane, oblipili su je mazom od žute zemlje u kojeg su umišali sina ili dlaka od josaga. Najbolje je u maz umišat čekinje svinja, a još bolje u disnotoru napaljužanu kudravu dlaku mangolice, onda se maz od dodira i žuljanja neće krunit. Mistimice su u stranice zemunice ukopali podesne jame u kojima su napravili police za ostavljanje sitneža. Strane zemunice radi lipčeg izgleda umazali su krečom, a liti makar jedared s njim primazali. Iznutra mazanje zemunice krečom poznato je po udešavanju kasniji čeljacki odaja pa i staja. Kreč je jeptin, lakom je s njim radit, a kad se namaže na zid poubija napasne bube i njeva gnjizda.

Vrata za ulaz u zemunicu umistili su u tesane ragastove (okvire), a daščana krila vrata ojačana s tri jednako popriko raspoređene baskije (ojačanja), zatvarala su se skakavcom. Ovaka najprostija vrata bila su viđena i u najstarijim stajama napravljenim u vrime kad su počeli pravit salaše (salaš Tomice Vojnić-Mijatov o kojem će bit riči).

Oma nuz ulaz u ćoši napravljeno je ognjište, a krilo vrata se otvaralo na drugu stranu od njeg. Ognjište su s tri strane obziđali i suzili u odžak, koji je malo natkurio pokrov zemunice ili krov putrije. Na takom mistu ognjište njim je po ladnom vrimenu bila toplotna viranga, a liti je vrućina friško izvitrila, pa se zemunica luftirala i nuz friški ajer se pričilo širenje vlage. Trunje oko ognjišta bilo je blizo vrata i lako se očistilo. Na drugom kraju od vrata razmistili su ležaje, po sridini astal(ić), a za sidenje su hasnirali većinom stočiće, a možda i šamlice jel ih je bilo i u najstarijim salašima (salaš Kate Stantić u Čikeriji).

Uveče kad je gorilo ognjište čeljad su rado posidala oko njeg i nuz divan piljili i uživali u uvik drugačijoj sigri plamena, kad jedan drugog istisnu zauvik u nezaborav. Valjda nema čeljadeta kome se ne sviđa tab zagonetna sigra.

Na stranice zemunice oko ognjišta poređali su police za sude za ilo ili su sude povišali po stranici. Oko ognjišta je bilo žarlo, grnjača (za gar), lopata, metla, sadžak (gvozden tronožac), cripulja, astal i nikoliko stočića. Podigdi je u ćoši ognjišta, na banku, od bublje napravljen sadžak, takog sam vidio i u jednom od najstariji salaša (salaš Kate Stantić u Čikeriji). Po stranicama i u gredicama, pa i stupovima na više mista su uglavljeni drveni čepovi o koje su višali sitnije stvari koje su često hasnirali.

U većini zemunica u jednoj od ćoša je najčešće bio stan (tkalački) i vreteno (za upredanje vune), a često i prešlica. Sve šta njim je tribalo za odivanje i pokrivanje naštrikali su ili istkali sami. Med stočarima je bilo dosta vični čeljadi koji su znali učinit kožu i od nje pravit odila i obuću, pa i koješta drugo za život u pustari.

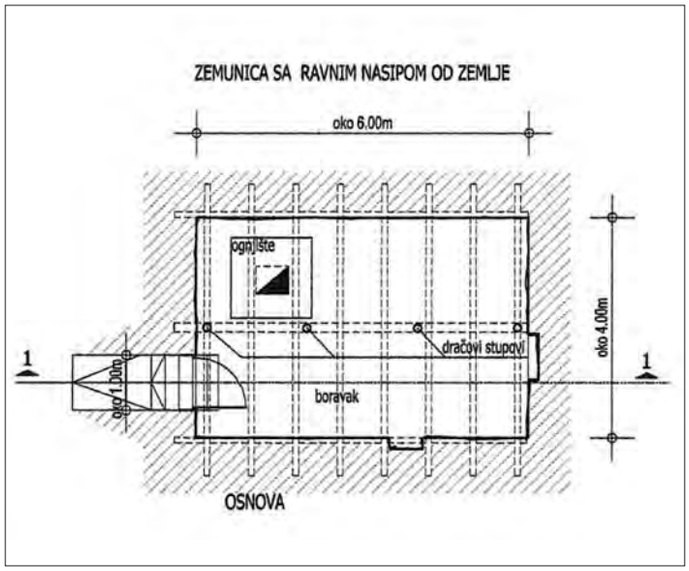

Zemunica je uveče većinom bila osvitljena plamenom iz ognjišta, a kad u ognjištu nije gorila vatra u mraku njim je tinjala lojanica. Osim sviće u to vrime nije bilo jeptinijeg i jačeg svitla od lojanice pa su čeljad najčešće uveče divanili u (su) mraku i nuz svitlo iz ognjišta kad je gorila vatra. Ni lojanica nije bila podesna za svitlo, jel je u njoj gorio loj izmišan sa žutom zemljom i zdravo (jako) je smrdio. Lojanice su najviše hasnirali za svitlo u stajama (košari/volarici). Na prilazu iz XIX. u XX. vik počo se pravit i prodavat petrolin koji je u lampašu, fenjeru, kamenici i sl. plamenicima kroz tinj jače svitlio. Hasnirali su ga u obaškim, osobito svečanim prilikama: za viđene goste, velike svece, kad su po mraku večerali i spremali se za spavanje i ujtru kad su ustali po mraku i sl. To se opravdava šporovanjem jel su ljudi drišili kesu (vadili novce) samo u nuždi. Radi složenog i opasnog rukovanja za svitlo karbitne lampe najviše su hasnirali sitni zanatnici na proštenjima, mijandžije i dr. za više čeljadi.

Vrimenom su zemunice postajale veće, s više komocije za obitelj s više čeljadi. U uređenoj i ukopanoj zemunici čeljad su lakše podnela žegu kanikule i ciču zimu, jel je u njoj daleko manja razlika izmed najveće vrućine u kanikuli i ladnoće u ciči zimi.

SA ROGLJA

Smrznuti sveci

Trojici svetaca: Pankraciju, Servaciju i Bonifaciju, spomen dan 12., 13. i 14. svibnja, narod je nadio ime smrznuti sveci jel se po virovanju iz sridnjeg vika mrazu mož nadat dok ne prođu ovi sveci. Do reforme julijanskog kalendara 1582., ovi sveci padali su 13 dana ranije u travnju, kad mož bit kasni mrazova. Kalendar je prominjen, pa se mrazu sad, u ovo vrime ne triba nadat, ali je ostalo narodno ime ovim svecima.

12 17.indd 7 9.5.2012 15:46:27

SUBOTICA POSLIJE IZBORA

SVM tvrdi da su izbori pokradeni

Predsjednik Saveza vojvođanskih Mađara iznio je teške optužbe da su njegova stranka

i on kao predsjednički kandidat »izuzetno žestoko pokradeni« na izborima *

To je ozbiljna optužba i posljedice mogu biti izuzetno teške, kaže politolog prof. dr. Duško Radosavljević

Poslije brojanja na izborima, trećega postizbornog dana počelo je i pravo zbrajanje tko komu treba i koliko to stoji ovako, a i politički. U srijedu u podne (posljednja vijest pred zatvaranje novina) predsjednik Saveza vojvođanskih Mađara *István Pásztor* iznio je teške optužbe da su njegova stranka i on kao predsjednički kandidat »izuzetno žestoko pokradeni« na izborima održanim u nedjelju 6. svibnja. Svoju izjavu započeo je riječima kako je posljednji put prije 12 godina izgovarao takve rečenice, ali i da je kao ozbiljan čovjek dobro odmjerio prije no što je izašao u javnost s takvim ocjenama. On je pitao kako je moguće da je kao predsjednički kandidat umjesto objavljenih 91.400 glasova u 24 sata od zatvaranja izbornih mjesta izgubio blizu 30.000 glasova, pri čemu su, u trenutku kada je povjerenstvo objavilo o osvojenih 63.262 glasa, vreće s listićima iz Subotice, Bačke Topole, Malog Iđoša i Kanjiže još bile u Subotici. Naveo je da je SVM-u i na republičkoj listi također smanjen broj glasova s 95.375 glasova koji su vrijedili 7 mandata, na 67.841 glasa koji vrijede 5 mandata, te iznio još nekoliko nelogičnosti oko prebrojavanja glasova na pokrajinskim izborima u Senti, Malom Iđošu, Bajmoku, Subotici. »Kako je moguće da u jedan sat noću, u trenutku kada još naši ljudi s biračkim spiskovima nisu ni počeli dolaziti u stranačke prostorije, jer nije okončano glasanje, DS održi konferenciju za tisak i objavljuje izborni rezultat na prebrojanih 40 posto listića«, kaže Pásztor, ističući kako se na »prvi pogled ovdje radi o izborima, ali u biti je riječ o tomu po kojim principima funkcionira ovo društvo, što je dozvoljeno, a što ne, što je moguće, a što nije«. On je rekao da u odnosu na sve objavljene rezultate izražava ozbiljnu sumnju, stranka će iskoristiti sve proceduralne mogućnosti, te traži ponovno prebrojavanje glasačkih listića, kao i »sve što sam govorio do sinoć u odnosu na drugi krug izbora u ovom trenutku više ne važi. Što će važiti, vidjet ćemo«, rekao je Pásztor.

TREBA SAČEKATI RASPETLJAVANJE

Upitan o posljedicama istupa predsjednika SVM-a u kojima iznosi optužbe o krađi na izborima, politolog prof. dr. *Duško Radosavljević* kaže da ga vrlo čudi da je Pásztor izašao s takvom tvrdnjom, te da najprije treba sačekati »raspetljavanje«.

On dodaje da su ovo tehnički najslabije organizirani izbori od uvođenja višestranačja, a sigurno su tehnički najgore urađeni izbori od 2000. do danas. Činjenice da se u mnogim mjesta kasnilo s izborima, u Sečnju su bili do pola jedan noću, u Novom Sadu se glasalo do 10 sati navečer, jer negdje ili nije bilo dovoljno biračkog materijala ili nije bilo dovoljno kontrolnih listića. To je nešto što ljude jako onespokojava, jer znači da su profesionalna povjerenstva, koja rade faktički predložena od političkih stranaka, te da se i dalje radi na tome da netko dobije dnevnicu, a

ne da se urade izbori kao jedan važan državni posao, komentira Radosavljević.

»Ako je Pásztor izašao s tom tvrdnjom, a ja ga znam kao ozbiljnog čovjeka, moj prvi generalni stav jest da treba sačekati sada raspetljavanje. »To je teška optužba, a posljedice mogu biti izuzetno teške i mogu ići čak do poništavanja izbornog ciklusa. To je suviše velik broj ljudi da nekako nestane, onda bi se sumnjalo na razmjere široko organizirane pljačke glasova. Znači, na jednu zavjeru protiv birača. Zato i mislim da bi reperkusija u krajnjoj liniji mogla biti poništavanje izbora«, kaže Radosavljević

On smatra da je Pásztor time očevidno izrazio golemu sumnju u svog dojučerašnjeg koalicijskog partnera, te da s treće strane to može biti i njegov pritisak jer je »već dvije godine SVM bio isključen iz upravljanja Suboticom što osobno smatram velikim problemom za jedan multikulturalni grad, ukoliko se i nadalje najveća stranka vojvođanskih Mađara isključi iz upravljanja Suboticom. Stoga to može biti jedna vrsta pritiska«.

On objašnjava kako se izbori u Srbiji ne događaju samo na razini lokala već malo šire, jer imamo situaciju da svaka od stranaka koja je ušla u ovu priču ima za sebe određene interesne sfere. »Kao što je za DS na razini republike bitno da ima predsjednika i predsjednika vlade, tako je za neke druge stranke, recimo za *Ješića*, najvažnija stvar da bude predsjednik Inđije, a za SVM je uvijek bilo bitno da imaju gradonačelnika Subotice i to nikada nije sakrivano. Uostalom, Subotica je središnje mjesto gdje žive Mađari u Vojvodini i Srbiji«, kaže Radosavljević, ističući kako su ti različiti interesi u politici svi legitimni, samo je pitanje koliko su oni podudarni s nekim drugim. »Upućujem na jednu širu priču za koju ne znam koliko se vidjela, da mi faktički u Vojvodini imamo dvije Demokratske stranke.

18 23.indd 2 9.5.2012 16:55:57

Preokret: Hrvatska neovisna lista bez vijećnika

Gradski odbor koalicije »Preokret« prešao je cenzus, osvojivši 6 posto glasova, što im osigurava 4 vijećnika u skupštini grada. Ipak, taj broj nije obuhvatio i predstavnike udruge Hrvatska neovisna lista koja je dio koalicije okupljenje oko subotičkog LDP-a. Njihov najviše rangirani kandidat *Zlatko Ifković* je peti na listi za vijećnika parlamenta u Subotici. Iako neće sjediti u skupštinskim klupama, prema riječima nositeljice liste »Preokreta« *Josipe Ivanković*, predstavnici s Hrvatske neovisne liste mogli bi biti uključeni u tijela koja upravljaju gradom i javnim ustanovama.

Inače, u »Preokretu« navode kako neće po svaku cijenu ulaziti u lokalnu vlast, nego samo ukoliko se vlast formira na principima koji su oni gradili kroz kampanju, a to je, kako ističu, politička odgovornost.

Imamo DS koju suvereno u pokrajinskim institucijama i u cijeloj Vojvodini vodi *Bojan Pajtić* i koja zaredom dobiva treće izbore, i za vjerovati je da će on biti po treći put predsjednik u Vojvodini. A s druge strane imamo jednu, da tako kažem, izravnu frakciju DS-a koja dobro stoji s centralom u Beogradu, a to je subotički ogranak i taj dio stranke je 'zahladio' odnose sa SVM-om. Taj blok opet uživa veliku naklonost predsjednika DS-a, što nije neka velika tajna. I u toj cijeloj situaciji mislim da se dogodilo sve ovo. Ako je to tako rekao Pásztor, u što ja teško vjerujem, onda je to politička bomba koja će ovdje u Vojvodini izazavati takav potres da političko tlo neće dugo biti smireno. A mogu kazati da i posljedice po samog gospodina Pásztora, ako se ustvrdi da nisu točne, isto će biti štetne. Odbijam povjerovati da je to sve tako, jer ako pokaže da je on sada optužio svog najvećeg koalicijskog partnera i nekog tko treba biti opet stožer europske, demokratske vlade Srbije, jako će biti problematično i teško će se popraviti odnosi u oba slučaja – i ako se dokaže da je u pravu, a još prije ako nije u pravu. U tom slučaju DS sigurno neće htjeti koalirati s njim. I to je onda jako nezgodno za cijelu situaciju. Pogledajte, većina koja treba da se konstituira u republičkoj skupštini opet će izgleda biti tanka. Jer s jedne strane imate neke koji uvjetuju da uđe URS, a neki da uđe *Jovanović*, jedni i drugi neće moći ući, ali ako bi tu ušao i SVM, u tu većinu sa svojih pet zastupnika, ona bi bila dosta komotna. A ako se pak dokaže da je ovo točno ili nije točno, tu će biti čitav niz problema«, smatra Radosavljević.

IZBORNI REZULTATI PREMA GIP-U

Prema podacima Gradskoga izbornog povjerenstva u gradskoj Skupštini mandate je osvojilo 11 izbornih lista, za razliku od prošlih izbora kada ih je bilo šest. S najviše je osvojenih mandata (20) koalicija »Izbor za bolji život«, koju pored Demokratske stranke

	postotak	broj vijećnika
Koalicija »Izbor za bolji život – Boris Tadić«	26,67%	20
Savez Vojvođanskih Mađara	22,52%	16
Srpska napredna stranka	10,80%	8
Lista za Srbiju	8,30%	6
Liga socijaldemokrata Vojvodine	6,58%	4
Preokret	5,93%	4
Socijalistička partija Srbije	5,87%	4
Ujedinjeni regioni Srbije	3,73%	-
Savez bačkih Bunjevaca	2,72%	2
Bunjevačka stranka	1,71%	1
Pokret mađarske nade	1,64%	1
DSVM	1,63%	1
Grupa građana »Solidarnost«	1,14%	-
Koalicija »Sve zajedno«	0,76%	-

čine Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i Socijaldemokratska partija Srbije. Savez vojvođanskih Mađara osvojio je 16 mandata, koaliciji »Pokrenimo Suboticu«, koju čine Srpska napredna stranka i Nova Srbija, pripalo je osam mandata, a šest mandata je osvojila koalicija »Lista za Srbiju«, u kojoj su Demokratska stranka Srbije, Srpska radikalna stranka i Dveri. Poslije duljeg razoblja u skupštinske klupe ponovno će se vratiti Liga socijaldemokrata Vojvodine, Socijalistička partija Srbije s koalicijskim partnerima, Partijom ujedinjenh penzionera Srbije i Jedinstvenom Srbijom, te u okviru »Preokreta« Liberalno- demokratska partija i Srpski pokret obnove. Mandate u gradskoj Skupštini osvojile su i manjinske stranke: Bunjevačka stranka, Savez bačkih Bunjevaca, DSVM i Pokret mađarske nade.

KOLIKO IH ZBILJA NEĆE?

Ove izbore obilježit će veliki broj poništenih glasačkih listića kojih je bilo dva puta više nego na prethodnim, skoro 3.000 ili 4,07 posto. Ako se tome doda da oko 44 posto sugrađana nije glasovalo, to znači da stranke u budućoj gradskoj Skupštini svakako ne želi i ne podupire polovica upisanih birača u Subotici. Situacija je još poraznija ako se osvojeni glasovi stranaka procentualno usporede s ukupno upisanim biračima.

	% u odnosu na važeće listiće	% u odnosu na ukupan broj upisanih birača	% izašlih koji ih neće	ukupan % glasača koji ih neće
DS	26,67%	15%	73,4%	85%
SVM	22,52%	12,6%	77,5%	87,4%
SNS	10,80%	6%	89,2%	94%

Po svemu sudeći DS ima potporu tek 15 posto građana od ukupno upisanog biračkog tijela, SVM tek 12,6 posto, a SNS, treća po snazi stranka u Subotici, tek 6 posto.

S. Mamužić

18 23.indd 3 9.5.2012 16:56:01

DRŽAVNE INSTITUCIJE GODINAMA NEZAINTERESIRANE ZA POSLOVANJE U »AGROKOMBINATU«

Pljačka pod okriljem države

*Dioničari će nastaviti tražiti odgovornost onih koji su oštetili poduzeće * Porezna uprava ne smije biti izvan zakona*

Manjinski dioničari Agrokombinata ponovno su ovih dana podsjetili kako su, unatoč optužbama da je iz ovog poduzeća izvučeno najmanje 20 milijuna eura, državne institucije već godinama nezainteresirane preispitati što se događalo i kako se poslovalo tijekom sedmogodišnjeg stečaja. I predsjednik subotičkog Samostalnog sindikata *Milan Popović* ističe kako postoji opravdana sumnja da je iz Agrokombinata nestao golem novac, te da je riječ o najvećoj pljački u Subotici. »Ako imate predstavnike države koji vode stečajeve, onda to znači da se pod okriljem države uništava i pljačka. Budući da je u pitanju veliki novac, ukoliko su sumnje točne, onda je ovo najveća pljačka u Subotici u kojoj su oštećeni država i manjinski dioničari. Ako je tužiteljstvu podnesna prijava prije skoro tri godine da ovaj slučaj i sumnje ispitaju, te poslije brojnih nastupa u medijima i vršenja pritisaka do današnjeg dana ništa nije urađeno i sve se prešućuje, onda se postavlja pitanje kakav je ovo pravni sustav i kakva je ovo pravna država«, kaže Popović.

ODLUČNI ISTRAJATI U SVOJIM ZAHTJEVIMA

Povod da se manjinski dioničari ponovno oglase u javnosti jest najava kako će za koji dan početi isplata dionica malim dioničarima poduzeća. Njih je u privatizacijskom registru zavedeno 1.366, a bit će im isplaćeno 250 milijuna dinara, odnosno nešto manje od dva eura po dionici. Predstavnik manjinskih dioničara *Josip Ivanković* ističe kako je to nedopustivo mali iznos te podsjeća na zahtjeve dioničara da im se isplati deset eura po godini. On dodaje i da, prema obećanjima stečajnog upravitelja *Sándora Somogyija*, dioničari dodatno mogu očekivati dio novca u rujnu budući da predstoji prodaja oko 79 hektara Agrokombinatove zemlje, skidanje roda s 400 hektara zasijanih sjemenskom pšenicom, te okončanje nekih sudskih sporova. Ivanković ističe da će dioničari nastaviti tražiti odgovornost onih koji su opljačkali poduzeće. U pokušaju da se riješe problemi nedavno je održan i drugi sastanak predstavnika dioničara s gradonačelnikom, ali se pozivu, osim stečajnog upravitelja Somogyija, nije odazvao nitko od vjerovnika, pa ni predsjednica Privrednog suda. Na tom je sastanku bilo riječi o sudskom sporu koji je prema Agrokombinatu pokrenula Porezna uprava Subotica, zbog čije blokade je 2004. i uveden stečaj u ovo poduzeće, a koja nije prijavila svoje potraživanje u stečaju kako je to predviđeno zakonskim rokom, te sada naknadno sudski traži da ono bude priznato. Dioničari pak ističu da Porezna uprava ne smije biti izvan zakona, te traže da rezerviranih 1,2 milijuna eura uđe u masu novca za podjelu dioničarima. »Razgovarali smo i o kamatama, jer nas iritira namjera da se priznaju kamate

18 23.indd 4 9.5.2012 16:56:02

TU« TIJEKOM SEDMOGODIŠNJEG STEČAJA

vjerovnicima. Moram podsjetiti da 'Viktoria grupa' uopće nije bila vjerovnik Agrokombinata u trenutku otvaranja stečaja. Oni su otkupljivali potraživanja drugih, po tko zna kakvim uvjetima i diskontima, i sad im se retroaktivno planira priznati kamata. Na pet milijuna eura i rok od osam godina to bi bilo blizu milijun eura«, kaže Ivanković. On ističe da su dioničari odlučni istrajati u svojim zahtjevima da se utvrdi što se događalo proteklih godina u Agrokombinatu i gdje je završilo više od 20 milijuna eura iz ovog poduzeća. »Događalo se da je 'Viktoria grupa' u sve poslove ulazila, a kao većinski vjerovnik odlučivala kako će se trošiti novac Agrokombinata. Tako je odlučeno da se renovira silos za cijenu od dva, tri milijuna, a onda ga je kupila za milijun i pol eura. Na taj način Agrokombinat je oštećen za oko osam milijuna eura, što nije teško utvrditi. Isto se dogodilo i s farmom, čiji je zakupac također bila 'Viktoria grupa', a onda je prodana samo zgrada farme i plac na kojemu je sagrađena, dok su krmače, oko 2.000 nerasta, 8.000 tovljenika i 5.000 prasadi, skupa i suvremena oprema, nekome poklonjeni«, kaže Ivanković.

PROPAST GIGANTA

Podsjetimo, A.D. Agrokombinat Subotica osnovan je 1964. godine. Nekada je bio najveće poljoprivredno poduzeće na sjeveru Vojvodine koje je prema rezultatima ostvarenim u proizvodnji bilo u rangu sličnih kombinata u Zapadnoj Europi. U svoja najbolja vremena obrađivao je 15.000 ha zemlje i zapošljavao oko tisuću radnika, te vlastitim sredstvima izgradio dva silosa kapaciteta preko 30.000 tona, više farmi svinja, krava, dehidrator za proizvodnju lucerkinog brašna, selektor, vlastitu mehanizaciju potrebnu za obradu zemlje. Stečaj je u poduzeću zbog lošeg poslovanja pokrenut 2004. godine, kada je Agrokombinat dugovao 5,1 milijuna eura. Plan je tada bio da se taj novac osigura kroz reorganizaciju koja je trebala trajati do kraja 2013. godine, međutim to se nije dogodilo pa je stečaj ostao na snazi do ožujka prošle godine kada je proglašen bankrot. U međuvremenu prodani su silosi, a ožujka ove godine Industrija mesa »Matijević« je na javnoj dražbi za 7,6 milijuna eura kupila veći dio poduzeća te postala vlasnik oko 1.300 hektara zemlje, više objekata, mehanizacije i opreme. Manjinski dioničari, koji su dotada bili većinski vlasnici s 55 posto dionica, tvrdili su da je dražba namještena s ciljem da se Agrokombinat proda što jeftinije. Godinama prije oni su upozoravali da se iz poduzeća izvlači novac.

Da su loše namjere postojale od početka može se vidjeti i iz izvješća stečajnog upravitelja Somogyija od 31. prosinca 2005. godine, ističe bivši radnik Agrokombinata *Jovo Jarić*. »Prema tom izvješću, koje je poslano i stečajnom sudiji, Agenciji za licenciranje stečajnih upravnika i još na neke adrese, vidi se da stanje zalihe gotove robe i gotovine na ručunu, preračunate u eure, skoro poklapa s iznosom zbog kojega je Agrokombinat uveden u stečaj. Umjesto da tada završi stečaj, stečajni upravitelj Somogyi je napravio plan reorganizacije«, tvrdi Jarić, te dodaje kako namjerava o svemu ovome obavijestiti Agenciju za licenciranje stečajnih upravitelja, PIO fond koji još uvijek ima 10 posto dionica, Agenciju za borbu protiv korupcije, sajt Pištaljka, kao i pojedine političke stranke.

S. Mamužić

Put ka znanju

Upravni odbor fondacije »Put ka znanju« raspisao je natječaj za dodjeljivanje stipendije iz sredstava Fonda mladim talentima, učenicima i studentima Grada Subotice. Fond će sufinancirati studente na znanstvenom skupu ili međunarodnom natjecanju na kojemu kandidat ima napisanu studiju i prezentaciju svojega rada; stipendirat će znanstvena istraživanja, doktorske disertacije čija tema je vezana uz probleme grada Subotice, te podizanje razine mentorskog i timskoga rada, poboljšanje tekuće opremljenosti sekcije u području znanosti ili umjetnosti. Natječaj je otvoren do 18. svibnja, a više informacija može se dobiti na web stranici www.subotica.rs.

Kino dvorane u kazalištu

U budućoj zgradi Narodnog kazališta u Subotici bit će izgrađen multipleks-kino s pet dvorana, koji bi prve gledatelje mogao primiti već kajem ove godine. Izjavu o namjerama za izgradnju kina potpisali su gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić*, ravnatelj kompanije »Sinepleks Srbija« *Igor Stanković* i predsjednik Upravnog odbora Narodnog kazališta *József Kasza*. Gradonačelnik Vučinić je izjavio kako je izgradnja kina »uzburkala duhove«, ali da treba znati kako bi se zahvaljujući tome moglo riješiti pitanje završetka jednog dijela zgrade Narodnog kazališta, a Subotica bi zasluženo dobila pravo kino. Prema najavama kino će zauzeti ukupnu površinu od 1.800 četvornih metara, s pet dvorana ukupnog kapaciteta 600 mjesta.

Modernizacija sustava grijanja

Do 2015. godine Subotica bi mogla imati u cijelosti rekonstruiran i visoko učinkovit sustav daljinskoga grijanja, zahvaljujući potpisanom sporazumu između lokalne samouprave, Vlade Srbije i njemačke razvojne banke KfW. Sporazumom je predviđeno ulaganje 6,8 milijuna eura za završetak rekonstrukcije i modernizacije daljinskoga grijanja u Subotici, odnosno 15 kilometara magistralne toplovodne mreže, 40 podstanica u zgradama, 100 kućnih paketnih podstanica, a bit će ugrađena i nova kotlovska jedinica u samoj Toplani snage 25 megavata koja će zamijeniti parne kotlove.

Također, u sklopu ovih radova, lokalnoj samoupravi će biti ponuđena i zamjena oko 70 podstanica u javnim ustanovama. Osim spomenutih 6,8 milijuna eura kredita, kao donacija KfW namijenjeo je i 482.000 eura za konzultantske i ekspertske usluge.

Ambulante sutra rade skraćeno

Iz subotičkog Doma zdravlja obavještavaju građane da će zbog održavanja Devetih vojvođanskih dana opće medicine, u subotu 12. svibnja, zdravstvene ambulante Službe za opću medicinu raditi od 7 do 9 sati, a poslije toga hitni slučajevi primat će se u Službi za hitnu medicinsku pomoć u Ulici Sándora Petöfija 24. Rad u zdravstvenim ambulantama u Bajmoku i Čantaviru odvijat će se kao i svake subote, bez ikakvih promjena, stoji u priopćenju Doma zdravlja Subotica.

18 23.indd 5 9.5.2012 16:56:02

POZNATI KONAČNI PRELIMINARNI REZULTATI NAKON VIŠEDNEVNIH PROSVJEDA POLJOPRIVREDNIKA

Gorki plodovi slatke pobjede

Kao najveći dobitak poljoprivrednici si mogu pripisati da su i drugu godinu zaredom pobijedili državu i tako joj pokazali da, kada hoće, mogu biti ozbiljno organizirana snaga koja će utjecati na donošenje odluka od općeg značaja * Uz gorke ustupke koje su prigodom pregovora morali praviti, dodatnu sol na ranu čini sve otvoreniji razdor unutar same Asocijacije poljoprivrednika

Neće baš svaki sudionik nedavno završenog prosvjeda poljoprivrednika znati precizno odgovoriti na pitanje što je nakon postignutog dogovora s Ministarstvom dobio više u odnosu na uredbu zbog koje je traktorom izašao blokirati ceste, ali će zato mnogi od njih sa zadovoljstvom ponoviti nekoliko suštinskih stvari

Miroslav Kiš, Miroslav Ivković i Daniel Kovačić

SIROVA POBJEDA

Prva, koju navodi nesumnjivi vođa prosvjeda *Miroslav Ivković*, tiče se kontinuiteta poticaja po hektaru, a ne po količini proizvedene robe, kako je do jučer glasila uredba ministra *Dušana Petrovića*. Tu treba istaknuti i, u nas dosad nezabilježen slučaj, da će iste poticaje dobivati i proizvođači voća i povrća. Druga, u kojoj će mu se pridružiti i mladi poljoprivrednik iz Subotice *Željko Kujundžić*, se odnosi na sprječavanje otkupljivača da u vrijeme žetve cijenu žitarica ili uljarica spuste za iznos koji je bio predviđen za njihov poticaj. I treća, ona krunska, a koju će potvrditi i poljoprivrednik iz Male Bosne *Mate Olka*, jest da su poljoprivrednici za dvije godine uspjeli natjerati Ministarstvo, a samim tim i državu, da preinači odluke iza kojih su čvrsto stajali sve dok su se traktori kretali njivama i ljetnim putevima ili su stajali po salašima. Drugim riječima, pobjedom od 2:0, poljoprivrednici su pokazali da, kada to žele, mogu biti veoma ozbiljno organizirana društvena snaga koja – makar i nepopularnim mjerama blokiranja cesta – itekako može utjecati na odluke države.

Drugu stranu ove medalje čini priča što su poljoprivrednici izgubili u pregovorima s Ministarstvom? Kako svaki kompromis u pregovorima podrazumijeva određene ustupke, tako se dogodilo i da su se zahtjevi o poticajima, prvo sa 17.000, a zatim i 14.000 dinara po hektaru istopili na 12.500 dinara. Drugi bolan ustupak za poljoprivrednike tiče se činjenice da će se od tog iznosa odbiti već isplaćeni avansi iz ranije uredbe u visinama koje ovise o vrsti zasijane površine, kao i iznos za naftu koja je dobivena po povlaštenim cijenama. Ono što bi se, pak, moglo nazvati »trica za Petrovića« svakako je njegov uspjeh da rok isplate prolongira do konca rujna i tako si (opet) kupi vrijeme. Ovo posljednje posebno je bitno stoga što se prosvjed odvijao neposredno uoči izbora kada nitko živ, pa ni sveznajući ministar, nije mogao predvidjeti komu će »narod dati povjerenje«. Čak i ukoliko Demokratska stranka opstane na vlasti, a sva je prilika da hoće, i čak i da joj ostane Ministarstvo poljoprivrede i trgovine, čak i s istim ministrom, pred sobom će imati čitavo ljeto razmišljati što dalje raditi, a da opet ne pogazi danu riječ, potpisanu imenima i prezimenima na papiru.

Ključna stvar o kojoj će za isto vrijeme morati razmisliti i poljoprivrednici tiče se donošenja Strategije za razvoj poljoprivrede i Zakona o poticajima. Ukoliko je išta naučila iz nekoliko »pokaznih vježbi« po cestama Vojvodine i Šumadije, a to znači bude li pametna, buduća će Vlada ove stvari ne samo imati na umu nego bi nešto viša razina tako sofisticiranog pristupa »prema seljaku« podrazumijevala i njihovo uključivanje u izradu i kreiranje dokumenata koji se tiču zajedničke budućnosti.

TRAGIKOMIČNA STRAGEDIJA

Ono što nakon svega što se događalo izgleda paradoksalno jest sukob unutar donedavnih stožera svih dosadašnjih prosvjeda: Asocijacije poljoprivrednika i Udruge poljoprivrednika »Subotica«, a koji se javno odigrao i neposredno uoči najavljenog prosvjeda 25. travnja, a nastavio i u ponedjeljak u Novom Sadu. Neslaganja između predsjednika Upravnog odbora Asocijacije *Miroslava Kiša* i predsjednika Skupštine istoga tijela Miroslava Ivkovića (prvi s Čantavirskog puta, drugi iz Novog Žednika) sve su više uočljiva »čim zinu«, iako jedno drugome čak ni ime ne izgovaraju. Tako je, primjerice, Kiš na sastanku Udruge poljoprivrednika »Subotica« (čiji su

18 23.indd 6 9.5.2012 16:56:07

obojica članovi) uoči prosvjeda zamjerio »samozvanim organizatorima« na »izbjegavanju protokola«, odnosno zaobilaženju dijela vodstva Asocijacije (u kojemu je i Kiš) prilikom donošenja odluka o načinima i metodama prosvjeda. »Samozvanim organizatorima« Kiš je zamjerio i što su prigodom prvog prosvjeda, od 29. do 31. ožujka, u Beograd »otišli s dva, a vratili se s četiri zahtjeva« Ministarstvu poljoprivrede. Drugim riječima, Kiš je iskoristio »revolucionarnu konfuziju« kao ozbiljan nedostatak u pripravi plana što će se i kako od Ministarstva tražiti. Također, ne imenujući svog imenjaka Miroslav je Ivković zamjerio dijelu čelništva Asocijacije zbog nerada i nesazivanja sastanaka na kojima bi se o tomu ozbiljno govorilo, a kako je došlo vrijeme kada je »vrag odnio šalu«, odnosno proljetne sjetve, odlučio je s grupom istomišljenika stvar preuzeti u svoje ruke i, po već oprobanom scenariju, natjerati ministra da noću kasnije ode na spavanje, čak i po cijenu proceduralnih nedostataka u komunikaciji na kojoj mu je zamjerio Kiš.

U pozadini ovog sukoba – koji se, ponovimo, nastavio i u ponedjeljak na sastanku Asocijacije poljoprivrednika u Novom Sadu (bez obzira što nije bilo kvoruma, hmmmm, rasprava je trajala više od dva sata) – upućeniji članovi ovog tijela (koje okuplja preko 50 udruga iz Srbije) reći će kako je očito da je politika sve više ušla u nj. Isti ti (namjerno nećemo odavati imena insidera) dodat će kako je riječ ne samo o borbi dvije struje unutar Demokratske stranke u samoj Asocijaciji nego i njihovog sukoba s pripadnicima ili simpatizerima drugih političkih opcija, pa čak i onih koji nisu ništa od toga nego samo – obični poljoprivrednici. E sad, može li se nastavak sukoba tumačiti kao pokušaj Ministarstva da preko svojih ljudi unutar Asocijacije neutralizira snagu i popularnost onih koji su istu zaobišli u organizaciji prosvjeda ili pak – a i o tome se sve više stidljivo govori – kao borbu za »vlasništvo« jednog od pet ključeva brava u Uredu Vojvodine u Bruxellesu, možda će se više znati već na godišnjoj skupštini Asocijacije poljoprivrednika, nepravovaljano zakazanoj za 6. lipnja.

Ono što je nepobitno jest da će obje strane, »čim se za to steknu uvjeti«, koristiti iste plodove prosvjeda, kojega je Miroslav Ivković proveo na višednevnim izletima u Beograd, a Miroslav Kiš na traktoru, blokirajući put kod Klise.

Z. R.

DONATORI IZ AUSTRIJE U POSJETU HUMANITARNOJ ORGANIZACIJI »POVERELLO«

Pomažu dječje kuće

U posjetu organizatorima dobrotvornog koncerta u Beču priređenog u korist »Poverella«

Predstavnici Zaklade »Franz-Hilf« (»Franjo, pomozi«) iz Beča krajem travnja su boravili u trodnevnom posjetu ovdašnjoj Zakladi »Poverello« te »Domus Pacisu«, kući duhovnih vježbi nadomak Horgoša koja pripada Franjevačkom samostanu u Novom Sadu. U grupi koja je tom prilikom posjetila Suboticu, Novi Sad i kuće za djecu u Drljanu, Bečeju i Hajdukovu bili su organizatori prošlogodišnjeg dobrotvornog koncerta u Beču priređenog u korist Zaklade »Poverello«. »'Franc-hilf' je dobrotvorna organizacija franjevačkog reda sa sjedištem u Beču. Mi želimo pomagati ondje gdje naša subraća franjevci žele pomoći siromasima u ovoj regiji«, rekao je tom prigodom *Ulrich Zankanella*, ravnatelj bečke Zaklade. »Pomažemo djeci koja žive u teškim obiteljskim uvjetima da završe školovanje i zato smo se rado angažirali u ispomoći rada dječjih kuća u Hajdukovu, Drljanu i Bečeju.«

U ova tri mjesta postoje dnevni boravci u kojima se djeci iz socijalno ugroženih obitelji pomaže u učenju, razvijanju socijalne integracije i redovitoj prehrani. Djeca nakon nastave dolaze u kuću, odnosno dnevni boravak gdje dobivaju topli obrok, a nakon toga rade domaću zadaću uz nadzor i pomoć stručnih osoba. Pružaju im se i drugi oblici pomoći u odijevanju i osobnoj higijeni. Posredstvom »Poverella«, osnivača triju dječjih kuća u Vojvodini, Zaklada »Franc-Hilf« pomaže rad ovih dnevnih boravaka za učenike iz siromašnih obitelji.

Na ispomoći su i u stvaranju boljih uvjeta za školovanje, socijalnu integraciju i život osoba s posebnim potrebama. Prošle godine u listopadu osiguran je kombi za prijevoz učenika subotičke škole »Žarko Zrenjanin«, na način da je norveško veleposlanstvo doniralo

9.000, a Zaklada »Franc-Hilf« 10.000 eura. »Rado smo poduprli inicijativu 'Poverella' da se pomogne školi i djeci s posebnim potrebama.«

Ulrich Zankanella je istaknuo da je Zaklada u svojim aktivnostima okrenuta ispomoći tri skupine stanovništva u nekoliko zemalja – stari ljudi, na primjer u Ukrajini i BiH gdje pomažu u osiguravanju svakodnevnih obroka; djeca iz siromašnih obitelji u nekoliko zemalja, kroz dnevne boravke i druge slične programe; dok treću skupinu čine djeca i mladi s posebnim potrebama.

Prema riječima Zankanella Zaklada godišnje u Austriji prikupi oko 20.000 eura koje daju građani u humanitarne svrhe.

K. Korponaić

18 23.indd 7 9.5.2012 16:56:11

RED JE DOŠAO DA SE UHITE I KAZNE LOPOVI S VODA

Stop ribokradi

Ključni problem upravljanja vodama u Srbiji nedostatak je ozbiljne volje s vrha da se stvari urede do kraja * Propuštamo veliku šansu za zdrav i održivi razvoj, na bazi ribolovnog turizma na koji se nadovezuju ugostiteljstvo, prehrambena proizvodnja i mnoštvo drugih djelatnosti

Premda Srbija pripada grupi zemalja bogatim vodama velika je žalost što su te vode u proteklih dvadeset godina u velikoj mjeri opustošene od strane ribokradica, te je Srbija po bogatstvu ribljeg fonda među posljednjim zemljama Europe. Zahvaljujući lakoj i unosnoj zaradi koju ribokrađa donosi, ali i nesposobnosti ribočuvarske službe da zaštiti riblji fond, količina ribe u rijekama i jezerima svedena je na minimum.

KRIVOLOV U SREDIŠTU GRADA

Srijemska Mitrovica ima tu sreću da se nalazi na samoj obali Save, ali i druge se rijeke – Dunav, Bosut, Studva, Drina, nalaze u krugu od 50 km. Nažalost, ribokrađa na ovim vodama toliko je učestala, a posebice u vrijeme mrijesta, da je riblji fond u kritičnom stanju. Na Savi u Srijemskoj Mitrovici je sve češći krivolov mrežama u samom središtu grada, premda je u dužini od oko 4 do 5 km riječnog toka kroz grad zabranjen bilo kakav oblik privrednog ribolova. Dobro je poznato Mitrovčanima tko i gdje postavlja mreže, točno se zna da vlasnici nekoliko ribljih restorana, koji se nalaze na obali rijeke, svakodnevno postavljaju mreže i ilegalno kupuju ribu od ribokradica čime ih »potječu« na daljnji lopovluk. Bezobrazluk vlasnika restorana postaje toliki da čak tjeraju sportske ribolovce s mjesta u blizini njihovih objekata gdje oni postavljaju mreže. Naravno, ribočuvarska služba ostaje gluha na apele i pozive ribolovaca. Zanimljivo je da ni nadležna inspekcija ne reagira na ovakve stvari, jer otkud u svim ribljim restoranima svježa ponuda riba koja je u mrijestu i čiji je lov zabranjen. Inspekcija ne reagira na pozive (osobno sam nekoliko puta zvao) kada je u pitanju prodaja ribe iz zidarskih kolica i vreća na nekoliko lokacija u gradu, gdje ne postoji ni minimum higijenskih uvjeta, a posebice što je sva riba ilegalno ulovljena. Ribočuvarska služba ne radi svoj posao ni u vrijeme mrijesta ribe, kada je ona osobito ranjiva, jer se mrijest odvija u vodi dubokoj oko jedan metar i sva riba je grupirana na malom prostoru. Ovako su posebice ugroženi som, smuđ i štuka. Točno se zna tko, gdje i kada lovi ribu koja se mrijesti. Isti ljudi to rade već dva desetljeća na najvećem mrijestilištu na ovom toku Save (zaljev kod luke Leget), a sportskim ribolovcima ostaje pitanje zašto ribočuvari ne rade svoj posao. Kilogram smuđa i soma u restoranima je oko 1500 dinara, dok ga restorani otkupljuju od ribokradica po cijeni od oko 500 dinara.

Dobra zarada gdje nema puno ulaganja dovela je do toga da svake godine stotine kilograma matičnih primjeraka riba biva izlovljeno tijekom mrijesta. Posljedice lova ribe u mrijestu su već dugo godina vidljive. Ribokradice rade ne samo tijekom mrijesta, nego cijele godine »punom parom«, bez većih ometanja.

Situacija je postala toliko tragikomična da ribočuvarska služba kontrolira ribolovce posjeduju li dozvolu (14. ožujka 2012.) što je naravno njihov posao, a 200 metara uzvodno vlasnik restorana postavlja mrežu. Na pitanje ribolovaca zašto ne spriječe krivolov uslijedilo je odmahivanje rukom i slijeganje ramenima. No, ne treba kriviti sve čuvare. Postoje i oni koji revnosno obavljaju svoju dužnost te su dolazili i u tjelesni sukob s ribokradicama, a razbijanje njihovih čamaca od strane ribokradica je učestala pojava. Nažalost, veći je broj čuvara koji ne obavljaju svoj posao, a postoje i oni ribočuvari koji su i sami ribokradice ili su u dosluhu s njima, te svojim postupcima bacaju ljagu na cijelu ribočuvarsku službu. Posljednji primjer toga je da su ribočuvari udruge »Pokret za zaštitu i njegovanje rijeke Bosut« nedavno uhvatili u ribokrađi pomoćnika ribočuvara koji je postavljao mrežu. Prije nekoliko mjeseci su sportski ribolovci fotografirali ribočuvara na Savi kod Kupinova kako u službenoj odori i iz službenog čamca postavlja mrežu, a dobro su poznati sportskim ribolovcima i ribočuvari koji na Dunavu kod Koruške i Suseka postavljaju mreže i otvoreno surađuju s ribokradicama.

POKRETANJE VOLONTERSKIH SLUŽBI

Nadležne institucije moraju shvatiti da ribokrađa predstavlja isto što i lovokrađa, da se krivolov na svim vodama mora tretirati isto kao i ilegalni lov divljači. Lovokrađa je u velikoj mjeri suzbijena jer nema više onih koji puškama, po šumama i poljima, organizirano ubijaju divljač i prodaju je. Red je došao da se uhite i kazne lopovi s voda. Na web stranici www.varalicar.com koja okuplja sportske ribolovce mogu se vidjeti razni oblici ribokrađe koji su fotografirani i prijavljeni od strane ribolovaca, a postoje i brojevi telefona za prijavu ribokrađe čuvarima. Kao izvrstan primjer može poslužiti i nedavno osnovana udruga »Pokret za zaštitu i njegovanje rijeke Bosut«, gdje je skupina građana i sportskih ribolovaca pod sloganom »Dižem dreku ne dam rijeku« počela očuvanje Bosuta mnogim oblicima djelovanja. Svakako najvažnije je sprečavanje ribokrađe. Članovi ove udruge, uz potporu MUP RS, u proteklih nekoliko mjeseci zaplijenili su na stotine alata za izlov ribe (mreže, cenkeri, vrške) i napisali velik broj kaznenih prijava. Prema riječima *Nenada Ivanića*, predsjednika USR »Zlatna Ribica« iz Srijemske Mitrovice, ova

24 29.indd 2 5/9/2012 3:41:20 PM

udruga intenzivno pokušava dobiti volonterske ribočuvarske dozvole, nakon čega će članovi udruge, poput kolega iz »Pokreta Bosut«, početi volontersko čuvanje rijeke i sprečavanje ribokrađe. Izgleda da je jedini način sprečavanja ribokrađe i očuvanja rijeka da se sportski ribolovci organiziraju u ovakve udruge i volonterski rade posao koji bi trebali obavljati oni koji su plaćeni njihovim novcem od kupljenih dozvola.

GORNJE PODUNAVLJE

Okolica Sombora je na prvi pogled obećana zemlja za ribolov. Igrom prirode, Dunav, koji je ovdje glavni vodotok, u suradnji s Dravom, koja se u njega u blizini ulijeva, je stvorio tijekom stoljeća pravi labirint meandara, dunavaca, bara i ritova. Kada tomu dodamo i kanale koje je čovjek prokopao, dobivamo splet vodenih površna koji se malo gdje može vidjeti. Nažalost, nevjerojatno bogatstvo s jedne strane, prati krajnje siromaštvo s druge, golemi prirodni potencijal kojim se toliko loše gazduje da se on ispoljava s tek nekoliko postotaka od onoga što bi mogao biti. Nebriga za vode u okolici Sombora nije potpuna, daleko od toga da su stvari prepuštene same sebi, ali također daleko je i od toga da se vodama i bogatstvom koje pružaju upravlja na sustavan i efikasan način. Na ovom području vodama gazduju dva velika javna poduzeća. Kanalskom mrežom, koju čine Veliki bački kanal i DTD kanal, upravlja JP »Vode Vojvodine«, a Dunavom, Bajskim kanalom, Monoštorskim i Apatinskim ritom, koji su u sustavu Specijalnog rezervata prirode »Gornje Podunavlje« upravlja JP »Vojvodinašume«.

NEDOSTATAK LJUDSTVA

Na kanalskoj mreži imamo odličnog ribočuvara *Slavišu Marijanovića*, koga je moguće svakodnevno vidjeti na djelu, posebice na Velikom bačkom kanalu. U okolici Sombora također postoji još nekolicina zaposlenih u okolnim mjestima. Međutim, par ljudi, ma koliko požrtvovani bili, ne mogu sami pokriti cijelu kanalsku mrežu, a nažalost oni koji kradu ribu se na sve načine dovijaju ne bi li kontrole izbjegli, posebice na zabačenijim dijelovima DTD kanala. Sličnu situaciju imamo i na dunavskim terenima u okviru »Gornjeg Podunavlja«, ali tek je tu izražen nesklad između broja čuvara i broja i površine voda koji pokrivaju, te je još uvijek lakše na vodi vidjeti ribokradice

nego čuvare. Na nekim mjestima ide se do te mjere da se riba gotovo javno, danju krade mrežama i drugim uobičajenim alatima, no često se koriste struja i plin koji ostavljaju katastrofalne posljedice po sav živući svijet. Cijeloj situaciji pridonose i privredni ribari, koji usprkos tomu što su im uvjeti rada toliko promijenjeni, imaju manje ograničenja nego ranije i dalje krše propise u trci za zaradom. Sva loša događanja na vodama su nažalost veoma negativno utjecala i na ribolovce, koji sve manje obraćaju pozornost na minimalne mjere ulova, lovostaja i ograničenja broja i težine dnevnog ulova. Često možemo vidjeti »grabuljaše« na djelu, osobito u zimskom periodu, a prodaja ribe od strane »rekreativnih« ribolovaca (što je zabranjeno) čardama i restoranima je postala općeprihvatljiva praksa.

UPRAVLJANJE VODAMA

Svi ovi primjeri koje u lokalu navodimo, u biti nas dovode do ključnog problema upravljanja vodama u Srbiji, a to je odsutnost ozbiljne volje s vrha da se stvari urede do kraja. U proteklom periodu smo imali promjenu propisa u pozitivnom smjeru koji reguliraju ovu materiju, međutim ta promjena nije otišla do kraja. U mnogim aspektima je ostala nedorečena i neusklađena sa stanjem na terenu. Provođenje propisa, koji i nisu toliko loši, nije ni približno kakvo bi u nekoj uređenoj zemlji trebalo biti. Također, neka od djela ribokrađe nisu samo prekršaji, nego i kaznena djela, koja često vrše naoružane osobe organizirane u grupe, te je sasvim jasno da se njima mora baviti i policija, a o svemu se kod nas još i ne razmišlja. Veliki problem u situacijama kada i dođe do hvatanja nekog od počinitelja na djelu su dugi i neefikasni sudski procesi, čiji rezultat, iz raznoraznih razloga, uglavnom budu blage kazne ili oslobađajuće presude, te je neophodno ozbiljnije poraditi na tom pitanju. Nad svim ovim problemima nadvijena je i upletena i pojava korupcije, koja je sama po sebi teško dokaziva i iskorjenjiva.

PROPUŠTENA PRILIKA ZA TURIZAM

Rezime svega jest da propuštamo veliku priliku za zdrav i održivi razvoj, na bazi ribolovnog turizma na koji se nadovezuju ugostiteljstvo, prehrambena proizvodnja i mnoštvo drugih djelatnosti koje od ribolova mogu profitirati. Mnogo bolji primjer je lovni turizam koji kod nas bolje funkcionira i donosi velike prihode. Slične ribolovne destinacije, bogate ribom, u svijetu su nadaleko poznate i nekoliko mjeseci unaprijed bukirane, većim dijelom od strane inozemnih turista, te donose lokalnoj zajednici velike prihode od turizma. Mi se pak prema tom bogatstvu neodgovorno i površno odnosimo, pa ribu još uvijek isključivo promatramo kao meso i resurs koji je svačiji, a samim tim i ničiji, što nužno vodi zlouporabama, ne želeći uz malo truda pokušati i uspijeti na održivom i zdravom temelju ono što imamo unaprijediti i bolje iskoristiti.

Dario Španović, Miloš Elek

24 29.indd 3 5/9/2012 3:41:23 PM

USKRSNI KONCERT U CRKVI SV. JURJA U VAJSKOJ

Kulturna praksa hrvatske udruge u seoskoj sredini

Hrvatska kulturno-pjevačka udruga »Zora« i Mjesni odbor Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Vajska priredili su po drugi put od svoga osnutka Uskrsni koncert u četvrtak 3. svibnja, u župnoj crkvi svetog Jurja u Vajskoj

Župljani Vajske i katolički vjernici dobro znaju da je uskrsno vrijeme još u punom jeku, da su pred nama još tri uskrsne nedjelje, a između njih spomendani bl. Ivana Merca, sv. Leopolda Mandića, Matije ap., te svetkovine Uzašašća Gospodinova (Spasova). Potom dolazi blagdan Duhova, a slučaj je htio da je ovogodišnji koncert upriličen upravo na spomendan sv. Filipa i Jakova. Zato je ovaj glazbeni događaj – ispunjen korizmenim, uskrsnim, duhovnim, te popularnim klasičnim skladbama i duhovnim šansonama – bio višestruko zanimljiv i poticajan.

U programu što ga je vrlo umješno vodio tajnik HNV-a i tajnik udruge »Zora« *Željko*

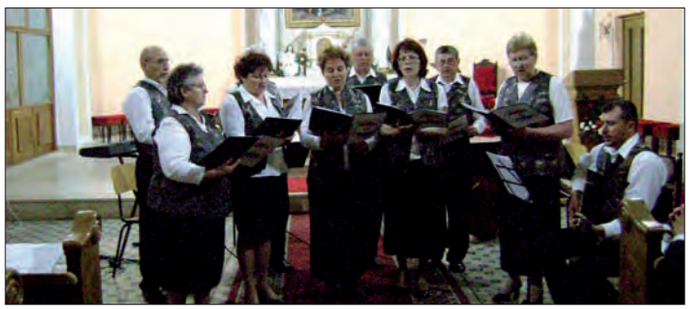

Pakledinac, sudjelovali su Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« iz Sombora, Komorni zbor i orkestar »Zvony« iz Selenče, te HKPU »Zora« iz Vajske.

Nakon uvodnih i pozdravnih riječi Željka Pakledinca, pjesmom »Uskrsnu Isus doista« koncert je otvorio mješoviti pjevački zbor HKPU »Zora« pod vodstvom voditeljice i orguljašice *Nermine Košutić*. Zbor je ovoga puta, iz objektivnih razloga, malo reduciran, no to nije umanjilo uspjeh izvedbe nekoliko tradicijskih uskrsnih pjesama s vidljivim napretkom u pojedinim glazbenim elementima u odnosu na prijašnje nastupe.

Mješoviti zbog HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, koji je obnovljen 2007. godine, a čija je pročelnica *Vesna Čuvardić*, izveo je pod ravnanjem *Tereze Zujić* niz višeglasnih korizmenih i uskrsnih pjesama uz izvrsnu gitarsku pratnju *Dalibora Beretića*. Publiku u vrlo akustičnoj crkvi impresionirale su dinamičke nijanse i intonativna čistoća interpretacije, što je zasigurno rezultat redovitog i ozbiljnog rada ovoga zbora.

Kao i uvijek, dojmljiv nastup i na ovome koncertu imao je ovdašnji međunarodno poznati Komorni zbor i orkestar »Zvony« iz Selenče, pod vodstvom iskusnog mr. *Juraja Sudija*. Iz svojega bogatog repertoara, zbor je izveo više duhovnih skladbi i šansona kršćanskog nadahnuća, a nakon pjesme »Krist na žalu« oduševio je sve nazočne izvedbom »Zbora sužnjeva« iz opere Nabucco *G. Verdija*. Osobito je dojmljiv, kao i prošle godine, bio završetak koncerta, kada su svi nazočni u lijepo uređenoj crkvi skupa zapjevali pjesmu »Kraljice nema, raduj se«.

Zvonimir Pelajić

HKPD »MATIJA GUBEC« U MAĐARSKOJ

Bunjevački dani u Kaćmaru

U nedjelju 29. travnja u Kaćmaru u Republici Mađarskoj, održani su Bunjevački dani u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave toga mjesta. Poslije mise koja je održana na Vodici, mještani su mogli prisustvovati radionici sa slamarkama iz Tavankuta. Slike od slame su izložene u vijećnici kaćmarske samouprave.

Prigodan kuturni program uslijedio je u večernjim satima. Mještanima su se predstavili sudionici programa: TS »Legende« iz Velike iz Hrvatske, Hrvatska izvorna grupa iz Budimpešte, potom BKU »Neven« iz Kaćmara i HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta koji su se predstavili s dvije koreografije bunjevačkih plesova te plesovima iz Mađarske.

Na samom kraju Bunjevačkog dana, u dvorištu bivše Bunjevačke škole organiziran je bal, a prisutne je uveseljavao orkestar »Bačka« iz Gare.

S. Gagić

24 29.indd 4 5/9/2012 3:41:33 PM

U ZAGREBU ODRŽANA SVEČANA PREMIJERA PREDSTAVE »IVICA I MARICA«

Ovacije za mladu glumačku družinu

Članovi Dramske sekcije Hrvatske mladeži Bačke i Srijema realnu životnu situaciju pretočili u kazališni komad

U Velikoj dvorani Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu u ponedjeljak 7. svibnja, održana je svečana premijera dramske predstave »Ivica i Marica«, koju su prema ideji dr. *Luke Štilinovića* osmislili i izveli članovi Dramske sekcije Hrvatske mladeži Bačke i Srijema: *Sonja Periškić* (Kata, Ivicina majka), studentica pedagogije i etnologije iz Bačkog Monoštora, *Andreja Balaž* (Ana, Ivicina sestra), studentica socijalnog rada iz Bačkog Monoštora, *Sanela Stantić* (Ljubica, Maricina sestra), studentica prava iz Donjeg Tavankuta, *Josip Čović* (Šime, Maricin otac), student geografije iz Subotice, *Marijana Tikvicki* (Lozika, Maricina majka), studentica prava iz Subotice, *Maja Stantić* (narator), studentica Učiteljskog fakulteta iz Donjeg Tavankuta, *Luka Tadijan* (Ivica), student prava iz Sonte, *Mirela Stantić* (Marica), dr. med. iz Donjeg Tavankuta, a predstavu je režirala redateljica *Frana Marija Vranković* iz Zagreba.

Svi glumci predstave Ivica i Marica

»IVICA I MARICA« NA VOJVOĐANSKI NAČIN

Tema predstave »Ivica i Marica« je svima vrlo bliska, radi se o realnoj životnoj situaciji u kojoj mladi zaljubljeni par (Ivica i Marica) podrijetlom iz Vojvodine završava fakultet, dolaze im roditelji na promociju i saznaju da njihova »mala« kći već ima ozbiljnog momka, a roditelji njenog momka, koji je Šokac, saznaju da njihov sin nema curu Šokicu, kao što bi »trebao«, već Bunjevku. Situaciju dodatno komplicira i činjenica da su Maricini roditelji (Šime i Lozika) poljoprivrednici, priprosti ljudi, dok Ivica potječe iz fakultetski obrazovane obitelji (Kata). Dakako, za tu roditeljima »problematičnu« situaciju mladi ne haju nego imaju prečih briga, nalaze se pred velikom životnom odlukom – ostanak u Zagrebu ili povratak u rodni kraj, a uskoro se saznaje da je Marica u drugom stanju.

Ivica prosi Maricu pred začuđenim roditeljima

Naravno, predstava ima sretan kraj u kojem Ivica, pred iznenađenim roditeljima, klekne i zaprosi Maricu, a ona oduševljeno kaže »da«. Uskoro se na Maricinoj ruci nađe i zaručnički prsten kao najava vjenčanja i sretnog života u ljubavi i razumijevanju.

AMATERI ODUŠEVILI PUBLIKU

Treba spomenuti da su članovi Dramske sekcije Hrvatske mladeži Bačke i Srijema amateri, te da je oduševljena publika u prepunoj Velikoj dvorani Hrvatske matice iseljenika ovacijama ispratila ovu mladu glumačku družinu i natjerala ih nekoliko puta na povratak na pozornicu. U Predstavi su nastupili i članovi Tamburaškog sastava »Traženi«, podrijetlom iz Vojvodine, u sastavu: *Tomislav Brejar* (prim), *Hrvoje Kolarić* (basprim), *Josip Tikvicki* (basprim), *Dino Marinić* (kontra) i *Toni Herceg* (bas).

Nakon predstave Hrvatsku mladež Bačke i Srijema publici je predstavila djelatnica Hrvatske matice iseljenika *Marija Hećimović,* dok je Mirela Stantić u ime Mladeži zahvalila Zajednici protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, Društvu vojvođanskih i podunavskih Hrvata i Udruzi za potporu bačkim Hrvatima koji su im pružili svu potrebnu pomoć i uvjete za normalan rad.

Hrvatska mladež Bačke i Srijema osnovana je u Zagrebu 9. siječnja 2011. godine, a raduje činjenica da su u ovom, razmjerno kratkom vremenu i usprkos brojnim studentskim obvezama imali čak 21 aktivnost, a kruna ovog uspješnog rada mladih je upravo odigrana predstava »Ivica i Marica«.

Zlatko Žužić

JP SUBOTICA-TRANS

Autobus Subotica – Novi Sad – Zagreb

Međunarodna linija Subotica – Novi Sad – Zagreb, koju održava JP »Suboticatrans« u suradnji s Presečki grupom, od 10. travnja do 31. svibnja prometovat će u skraćenom režimu održavanja, odnosno, autobus će prometovati petkom, subotom, nedjeljom i ponedjeljkom. Od 1. lipnja do 31. kolovoza autobus će prometovati svakodnevno, priopćila je Prometna služba JP »Suboticatrans«.

Cijena karte Subotica – Zagreb iznosi 2.850 dinara, a cijena povratne 4.845 dinara. Studenti imaju popust od 20% te je za njih cijena karte u jednom smjeru 2.280, dok je povratna 3.990 dinara.

VAŠ SUBOTICA–TRANS

Tel.: 024/555-566

24 29.indd 5 5/9/2012 3:41:42 PM

MIROSLAV DIVLJAK, IDEJNI TVORAC PROJEKTA »KAMP SAVA« U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Korak po korak – kamp

Planirana je izgradnja 25 sojenica s kapacitetom 100 ležajeva kao i jedna velika »centralna« sojenica

Rijeka Sava predstavlja »žilu kucavicu« grada Srijemske Mitrovice, povezuje ga s Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom, te osim gospodarskog predstavlja i veliki turistički potencijal. Sava protječe takoreći kroz središte grada i razvoj riječnog turizma mora biti temeljni pravac razvitka turističke ponude, gdje će se turistima ponuditi specifičan smještaj pokraj vode, nedaleko od samog centra. Pokretanje projekta »Kamp Sava« predstavlja upravo ono što je nedostajalo jednom gradu na međunarodnoj rijeci.

Kako se javila ideja o zakupu obale i tko je to pokrenuo?

Dio obale i vode između Kapetanije i Gradske plaže godinama je bio korišten na »divlje« i bez ikakvih odobrenja od nadležnih ustanova, tako se i većina korisnika ophodila po principu »ničije pa svačije«. Pojavljuju se »uredni« poljski zahodi, sreće te nedolično ponašanje nekih »stanara«. U periodu od 2005. do 2009. dolazi do pritužbi naših sugrađana jer se taj dio obale nalazi pokraj gradske plaže koja je jedna od najljepših i najuređenijih u Vojvodini, a središte grada je na samo 10 minuta pješačenja. Nas nekolicina, koji smo također tu imali splav i par kamp kućica, primjećujemo da stvari izmiču kontroli te da postoji mogućnost da nas zbog onih koje se ne umiju ponašati kako dolikuje »rasele«. Po ustaljenoj shemi uživanja i druženja na splavu nakon ribolova, izložio sam strepnju i prijedlog mojim prijateljima – ili se moramo organizirati, urediti i legalizirati ili ćemo se seliti »kud koji mili moji«!

Kada je započeo projekt?

Poslije 37 godina, 2008. (po kazivanju starijih), na vez mitrovačke Kapetanije, a na rub kampa se privezuje veliki turistički brod HUGGO. Kao da je sletio svemirski brod gledajući s našeg splava. Poslije dan-dva boravka turista, kada nitko od zaduženih za turizam u gradu nije obraćao pažnju na njih, pozvali smo ih da budu naši gosti. Tada se rodila ideja Kamp Sava – vez za čamce, sojenice za smještaj turista sa sanitarnim čvorom i strujom, kućnim redom kampa.

Što je dosad urađeno i što planirate?

Prošle godine smo se riješili mini smetlišta i uredili obalu. Ove godine je urađen idejni i glavni projekt, prikupljena je sva potrebna dokumentacija, dobivena građevinska dozvola. Ovih dana priključujemo struju, vodu i kanalizaciju. Počinje izgradnja stupova za prvu sojenicu koja će biti sjedište »Kampa Sava« i udruge građana Centar za razvoj riječnog turizma – CEZARART. Daljnji planovi su radovi na izgradnji kampa korak po korak i usporedo animirati i privući turiste i korisnike. Ideja ima puno, ali ćemo osluškivati korisnike i goste i ugrađivati i njihove ideje i savjete.

Koliko će se sojenica izgraditi i tko ih sve može graditi?

Planirana je izgradnja 25 sojenica, kapaciteta 100 ležajeva, kao i jedne velike »centralne« sojenice gdje će se okupljati vlasnici svih sojenica kao i oni koji tu drže svoje čamce. Postoji mogućnost izgradnje i splavova koji mogu primiti goste. Samofinanciranje je najteži put izgradnje sojenica i kampa, ali da se radi drukčije, tj. da izdajemo mjesta privatnim osobama i da netko sam izgradi sojenicu možda ga kasnije ne bismo mogli uklopiti u našu ideju i viziju turističkog kampa. Sigurno bi u toj varijanti netko glasno pustio sa svoje sojenice »modernu turbo folk muziku« tijekom održavanja natjecanja u sportskom ribolovu, manifestacije, spavanja, odmora naših gostiju i sl. Ta opcija čak nije stigla ni do razmatranja. Također jedan broj sojenica će biti ponuđen za izgradnju turističkim udrugama, mjesnim zajednicama ili udrugama građana drugih srijemskih mjesta.

Hoće li sojenice biti tipski građene?

Vanjski izgled sojenica će biti identičan, a predlažemo da svatko da svoj »pečat« u unutarnjem uređenju. Npr., ribolovačka udruga neka uredi sojenicu u ribolovačkom stilu, turistička organizacija ili grupa građana Erdevik, Vrdnik, Šid u stilu koji je karakterističan za njihovo mjesto, odnosno po čemu je njihovo mjesto prepoznatljivo. Srijem je podijeljen na »vinski, svinjski i ružmariski« i voljeli bismo imati sve te dijelove predstavljene u sojenicama.

Koji je značaj ovog projekta za razvoj turizma grada?

Kamp Sava bi trebao omogućiti ljudima iz drugih mjesta da bolje upoznaju rijeku Savu i grad Mitrovicu koja ima veliki turistički potencijal. Sojenice su blizu središta grada, muzeja i iskopina, a opet nalaze se pokraj vode u opuštajućem ambijentu, gdje će turisti nakon obilaska grada moći uživati u prelijepoj plaži, vožnji čamcem i ribolovu. Doći će do zapošljavanja ljudi – servis i održavanje sojenica, ugostiteljstvo (isključivo za korisnike kampa), turistički vodiči, ribolovni i lovni vodiči, čuvarska služba, servis u marini za motore i čamce. Planirano je povezivanje s raznim udrugama, trenutačno imamo potpisan ugovor s Klasterom »Sv. Dimtrije« i Ribolovačkom udrugom »Zlatna ribica«, a u narednom periodu planiramo proširiti suradnju s Kamping asocijacijom Vojvodine, Kamping asocijacijom Srbije, Turističkom organizacijom grada…

Sava je međunarodna rijeka, planiraju li se projekti s nekim mjestima u Hrvatskoj?

Polovicom svibnja idemo u Osijek na savjetovanje Forum o riječnom i nautičkom turizmu na bazi povezivanja. Tu ćemo se naći s ljudima iz Nijemaca i Županje. Željeli bismo ostvariti suradnju s udrugama u Županji i organizirati regatu – jedne godine mi plovimo Savom do Županje, druge godine oni plove do nas. Nadamo se da će neka udruga iz Županje, Gunje ili Brčkog urediti jednu sojenicu u svom stilu u kojoj će moći boraviti njihovi članovi.

Dario Španović

24 29.indd 6 5/9/2012 3:41:45 PM

KNJIGA »TAJANSTVENOSTI TRAG« STIPANA BEŠLINA PREDSTAVLJENA U ZAGREBU

Monoštorci imaju na koga biti ponosni

U organizaciji Udruge za potporu bačkim Hrvatima u Zagrebu je 4. svibnja u Knjižnici i čitaonici »Bogdan Ogrizović« održano predstavljanje knjige »Tajanstvenosti trag«, prerano umrlog hrvatskog pjesnika *Stipana Bešlina*, rođenog 1920. u šokačkom selu Bački Monoštor, u kojem je i preminuo od sušice 1941. godine.

»Unatoč preranoj smrti Stipe Bešlin je, kako su govorili njegovi prijatelji i znalci, bio često spominjan kao darovit pjesnik i velika hrvatska pjesnička nada prve polovice 20. stoljeća, a prve obavijesti o njemu, mi, generacija stasala nakon Drugog svjetskog rata, dobili smo već 1945. i 1946. godine od *Ivana Kujundžića*, *Ante Sekulića* i drugih, a kasnije smo o njemu više saznali od *Matije Evetovića* i *Đure Lončarevića«*, rekao je u uvodnom dijelu u ime organizatora *Naco Zelić*, dok su o Stipanu Bešlinu, još jednom vitezu hrvatskog jezika u Bačkoj, govorile *Marija Šeremešić* iz Bačkog Monoštora i doc. dr. sc. *Sanja Vulić,* s Hrvatskih studija u Zagrebu, koje su i priredile knjigu za tiskanje.

U prvom dijelu svoga izlaganja Marija Šeremešić je ukratko predstavila Udrugu »Urbani Šokci« i Hrvate u Gornjem Podunavlju, a zatim je pročitala nekoliko Bešlinovih pjesama iz knjige »Tajanstvenosti trag«.

»Stipan Bešlin je bio pjesnik tragične sudbine, izrazito inteligentan mladić velikog srca, iznimno moralan, veliki ljubitelj knjige, koji je već kao 13-ogodišnjak počeo objavljivati pjesme, čak i pisati za djecu, premda je i sam jedva izašao iz dječje dobi«, rekla je dr. Vulić te dodala kako se o njemu vrlo malo pisalo, a među prvima je to učinio dr. *Matija Evetović*, autor »Kulturne povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata«.

»Dr. Evetović je u svojoj knjizi objavio kratak, ali značajan tekst o Bešlinu i spomenuo njegovu neobjavljenu rukopisnu zbirku 'Tamna cesta'. Godinama smo se pitali gdje je ta zbirka. Marija Šeremešić je uspjela pronaći neke Bešlinove rukopise i dala mi ih na uvid. Bilo je doista zanimljivo uspoređivati različite rukopisne verzije istih pjesama te pratiti kako je pjesnik brusio i dotjerivao

Naco Zelić, Marija Šeremešić i dr. Sanja Vulić

svoj poetski izraz«, prisjetila se dr. Vulić i naglasila kako je značajni pomak u poznavanju Bešlinovog pjesničkog djela počeo 1967. godine kada je o njemu počeo pisati *Juraj Lončarević*, a krunu njegove djelatnosti vezane uz Bešlina predstavlja priređivanje i objavljivanje zbirke pjesama »Zaljubljeno proljeće« 1970. godine.

»U ovoj, dosad drugoj po redu Bešlinovoj tiskanoj zbirci pjesama 'Tajanstvenosti trag', objavljena je 71 pjesma, koje nisu poredane kronološki po datumu objavljivanja, nego tematski. U prvoj su skupini pjesme za djecu, dok pejzažna lirika čini znatan dio Bešlinovog pjesništva. Iz današnje perspektive uopće nismo u stanju procijeniti koliko je hrvatska književnost izgubila smrću dvadesetogodišnjeg Bešlina, te da s toliko godina ni jedan naš pjesnik nije uspio objaviti svoje pjesme u najuglednijim hrvatskim časopisima toga doba: 'Hrvatska prosvjeta', 'Hrvatska revija', 'Savremenik' i dr.

Možda smo zaista izgubili pjesnika koji je mogao postati najveći hrvatski pjesnik druge polovice 20. stoljeća, ali jedno je sigurno – svi Hrvati u Bačkoj, osobito svi šokački Hrvati, a osobito Monoštorci, imaju zbog čega, ili bolje rečeno zbog koga biti ponosni«, zaključila je dr. Sanja Vulić.

Zlatko Žužić

SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI U SISKU

Sudjelovali i mladi iz Vojvodine

U Sisku je prošle subote održan Susret hrvatske katoličke mladeži, na kojem se okupilo oko 30.000 mladih, kako iz Hrvatske, tako i iz okolnih zemalja. Na prostranoj livadi, ispred crkve svetog Kvirina vjernici su se okupili slaviti, pjevati i zahvaljivati Gospodinu pod geslom susreta »U svijetlosti hodimo...«. Susretu je, kao i svim prijašnjim, nazočilo stotinjak mladih Subotičke biskupije i tridesetak Srijemske biskupije. Veliko misno slavlje predvodio je kardinal *Josip Bozanić*, a propovijed je održao predsjednik odbora HBK za mlade i pomoćni biskup zagrebački *Mijo Gorski*. U duhu gesla susreta biskup je podsjetio da Sveto pismo upotrebljava simbol svijetla kako bi izrazilo Božji svijet u kojem je svjetlo simbol reda, zakonitosti po kojoj netko ili nešto postoji, simbol prave spoznaje i života. Osim toga označava i nestvoreno, vječno svjetlo, samog Boga koji omogućava ispravnu spoznaju.

Mladež iz Vojvodine bila je smještena kod sisačkih i obitelji iz okolnih mjesta koje su ih primile gostoljubivo i s puno topline.

A. S.

24 29.indd 7 5/9/2012 3:41:50 PM

REALIZACIJU VAŠIH IDEJA POVERITE NAMA

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA Svaštara

30 35.indd 2 5/9/2012 3:43:03 PM

Lei Vidaković priznanje »Dr. Ferenc Bodrogvári«

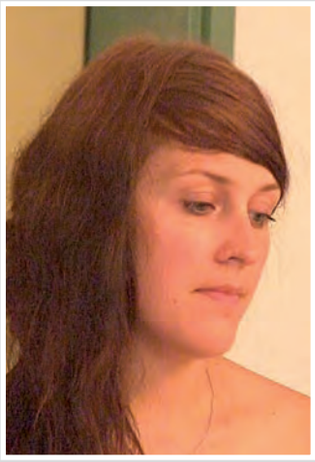

SUBOTICA – Vijećnici Skupštine Grada Subotice na sjednici održanoj 26. travnja 2012. usvojili su odluku da se priznanje »Dr. Ferenc Bodrogvári« dodijeli mladoj likovnoj umjetnici *Lei Vidaković* s Palića, koju je predložio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Diploma i plaketa priznanja bit će joj dodijeljeni na svečanosti koja će biti upriličena 22. lipnja, na dan rođenja dr. *Ferenca Bodrogvárija*.

Lea Vidaković (1983.), mlada i svestrana umjetnica iz Subotice za nepunih 10 godina svog stvaralačkog rada postigla je izuzetne uspjehe na više područja vizualnih umjetnosti: grafike i novih medija, slikarstva, performansa, instalacija i ambijentalnih postava, animiranog filma i »*stop motion*« animacije lutaka. Stekla je dvije diplome, jednu na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu (2011.) na Odsjeku za grafiku i drugu na Odsjeku za animirani film na Sveučilištu u Voldi u Norveškoj (2010.). Stručno se usavršavala na akademijama i školama u Brnu, Salzburgu, Cardiffu i Gentu.

Samostalni nastupi Lee Vidaković, kao i zastupljenost u brojnim autorskim i međunarodno selektiranim projektima i skupnim izložbama u zemlji i svijetu, potvrđuju značaj i vrijednosti njezinog suvremenog, originalnog i angažiranog izraza na ovim područjima umjetničkog djelovanja u kojima proširuje teme i na suptilan način otvara problematiku suvremenog društva i otuđenosti suvremenog čovjeka. Dosad je osvojila čak 5 nagrada u nekoliko europskih država.

Ova umjetnica je u 2011. godini imala više zapaženih projekata, od kojih se izdvajaju Mini festival animiranog filma naziva »After The Magic Has Gone« u Subotici, kao i sudjelovanje u izložbi mladih umjetnika »Paralelni procesi«.

»Pasionska baština« u Somboru

SOMBOR – Osmi po redu Međunarodni znanstveni simpozij »Muka kao nepresušno nadahnuće kulture – Pasionska baština Hrvata u Podunavlju« počeo je jučer, 10. svibnja, u Somboru i trajat će do 13. svibnja. Radni dio simpozija odvijat će se 11. (petak) i 12. (subota) svibnja u velikoj dvorani Gradske kuće od 10 do 13 i od 16 do 18,30 sati, u kojem sudjeluju 32 predavača. Organizatori ovoga simpozija su Pasionska baština Zagreb, UG »Urbani Šokci« Sombor i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata Subotica.

Dio osječkog festivala u Somboru

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« bit će i ove godine domaćin dijela programa 35. međunarodnog festivala hrvatske tamburaške glazbe Osijek. Program u Somboru održava se u nedjelju 13. svibnja u Hrvatskom domu, s početkom u 18 sati. Nastupit će pet orkestara iz Republike Hrvatske: Tamburaški ansambl GŠ »Ferdo Livadić« iz Samobora, Mlađi tamburaški orkestar TD »Ferdo Livadić« iz Samobora, Tamburaško društvo »Dora Pejačević« i OGŠ »Konesa Dora« iz Našica. U revijalnom dijelu sudjelovat će Tamburaški orkestar Muzičke škole »Petar Konjović« i Somborsko tamburaško društvo.

Međunarodni tamburaški festival održava se od 11. do 20. svibnja u Osijeku, Vukovaru, Somboru, Donjem Miholjcu, Pečuhu, Feričancima i Našicama.

Z. V.

Uskrsni koncert Collegium musicum catholicuma

SUBOTICA – Uskrsni koncert subotičkog zbora Collegium musicum catholicum bit će održan u nedjelju, 13. svibnja, u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici. Na programu su djela suvremenih hrvatskih skladatelja *Anđelka Klobučara*, *Šime Marovića*, *Blaženka Juračića*, *Njikše Njirića*, te hrvatskog autora iz Vojvodine *Stanislava Prepreka*, u povodu 30. obljetnice od njegove smrti. Uz mješoviti zbor nastupit će i orguljaš *Kornelije Vizin*, a dirigent je *Miroslav Stantić*. Početak koncerta je u 20 sati, a ulaz je slobodan.

Predstavljanje Balinta Vujkova u Zagrebu

ZAGREB – U godini obilježavanja stote obljetnice rođenja *Balinta Vujkova*, a u okviru programa Godine hrvatskih velikana u Vojvodini, u Zagrebu će u ponedjeljak, 14. svibnja, biti predstavljeni Dani Balinta Vujkova i zbornik radova sa stručnih skupova održanih u Subotici.

Predstavljanje Balinta Vujkova priređuje Hrvatska čitaonica u suradnji s Društvom hrvatskih književnika u dvorani DHK u Zagrebu, Trg bana J. Jelačića 7/I, s početkom u 12 sati. U Godini velikana Hrvatska čitaonica želi Balinta Vujkova i njegovo djelo oživjeti i predstaviti ga izvan Subotice te osvijestiti činjenicu da vojvođanski Hrvati imaju velikane čiji su kulturni doprinosi bili i ostali od značaja za hrvatsku kulturu u cjelini i naroda s kojima žive.

Potpisivanje ugovora o međunarodnoj suradnji

OSIJEK – Svečanost potpisivanja ugovora o međunarodnoj kulturnoj, umjetničkoj i znanstvenoj suradnji između Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Umjetničke akademije iz Osijeka i Oksimorona održat će se u utorak, 15. svibnja, s početkom u 19 sati, u svečanoj dvorani Umjetničke akademije u Osijeku. Tom prigodom bit će predstavljena knjiga *Tomislava Žigmanova* »Izazovi – sabiranja, sumjeravanja, tumačenja«.

Izložba fotografija u ZKVH-u

SUBOTICA – Izložba fotografija javnih spomenika kiparice *Ane Bešlić* u Subotici i okolici, u povodu obilježavanja 100 godina od njezina rođenja, bit će otvorena u četvrtak, 17. svibnja, s početkom u 19 sati u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (Harambašićeva 14) u Subotici.

Autor fotografija je *Augustin Juriga*, a autorica postava *Ljubica Vuković-Dulić*, povjesničarka umjetnosti.

O stvaralaštvu Ane Bešlić govorit će *Bela Duranci*, povjesničar umjetnosti.

30 35.indd 3 5/9/2012 3:43:06 PM

IZIŠAO PRVI SVEZAK »BIOGRAFSKOG LEKSIKONA HRVATA ISTOČNOG SRIJEMA«

Čuvar uspomena na svijet koji nestaje

Projekt leksikona pokrenut je 2008. godine, a predviđena su četiri sveska. Prvi svezak obuhvaća oko 200 biografija osoba čija prezimena počinju slovima od A do F, a sadrži 212 stranica i bogat je fotografijama

Nakon »Leksikona podunavskih Hrvata Bunjevaca i Šokaca«, koji izlazi već dugi niz godina, u nakladi »Libera editio d.o.o.« iz Zagreba i Hrvatskog akademskog društva iz Subotice izašao je i prvi svezak »Biografskog leksikona Hrvata istočnog Srijema«, kapitalno djelo o srijemskim Hrvatima u Vojvodini, koji su integralni dio hrvatskoga naroda i autohtona zajednica čija prisutnost na tom području kontinuirano traje još od dolaska Južnih Slavena. Temeljni su ciljevi Leksikona umanjenje dosadašnje praznine dostupnih sadržaja o Hrvatima u Srijemu, proširivanje interesa hrvatske i šire javnosti prema hrvatskoj manjini u Vojvodini, te osnaženje autorecepcije vlastitog kulturnog nasljeđa Hrvata u Srijemu i Vojvodini i otvaranje novih poglavlja o mjesnom hrvatstvu.

Naime, burne etnodemografske promjene tijekom posljednjega desetljeća prošloga stoljeća koje su rezultirale značajnim smanjenjem broja, a u nekim mjestima i nestajanjem Hrvata u Srijemu, potaknule su pokretanje projekta »Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema« čija je temeljna zadaća memorirati za buduće generacije značaj Srijemaca, napose pripadnika hrvatske nacionalne zajednice, u povijesti, kulturi i društvenom stvaralaštvu uopće. Inicijativa je došla iz Zagreba, iz Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, a projekt su u Vojvodini podržali Hrvatsko akademsko društvo (dr. *Slaven Bačić*) i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata (*Tomislav Žigmanov*) iz Subotice koji su financijski najviše pripomogli u objavi prvoga sveska Leksikona.

UREDNICI I SURADNICI

Idejni tvorci Leksikona su *Eduard Hemar*, glavni urednik, nakladnik i publicist iz Zagreba, i *Zlatko Žužić*, izvršni urednik, glavni tajnik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i urednik časopisa »Zov Srijema«, koji su ujesen 2008. godine startali s projektom, a osim njih u Uredništvu su i *Ivana Andrić Penava*, zamjenica glavnog urednika i redaktorica, povjesničarka iz Zagreba, podrijetlom iz Petrovaradina, *Mario Bara*, povjesničar i sociolog iz Zagreba, koji je odrastao u Somboru, dr. sc. *Vjekoslav Dorn,* oftalmolog iz Zagreba, podrijetlom iz Hrtkovaca, *Mila Markov-Španović,* profesorica francuskoga i hrvatskog jezika iz Srijemske Mitrovice, te dr. sc. *Vlatko Rukavina*, prehrambeni biolog iz Zagreba, podrijetlom iz Zemuna.

Suradnici na prvom svesku Leksikona su dijelom iz Hrvatske, uglavnom iz Zagreba, te iz istočnog Srijema: *Ivan Balenović*, urednik u izdavaštvu, Petrovaradin, *Tomislav Bogner*, prof. povijesti u mirovini, Bačka Topola, mr. sc. *Dominik Deman*, prof. povijesti i kateheta, Subotica, dr. sc. *Vladimir Dugački*, oftalmolog i medicinski povjesničar, Zagreb, *Zlata Grgičević Nikolova*, službenica u mirovini, Petrovaradin, mr. sc. *Ivan Hang*, prof. matematike i svećenik isusovac, Zagreb, *Tomislav Katić*, strojarski tehničar, Petrovaradin, *Marko Kljajić*, svećenik, Surčin, *Korina Kovačić Mađarić*, specijalistica projektnog menadžmenta, Zagreb, *Ivica Marketanović*, sportski djelatnik, Srijemska Mitrovica, *Davor Martinčić*, umirovljenik, Petrovaradin, mr. sc. *Nadežda Nikolova*, studijska analitičarka tvrtke »GlobalAgRisk«, Lexington, Kentucky, SAD, dr. sc. *Branko Ostajmer*, povjesničar, asistent, Hrvatski institut za povijest, Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, Slavonski Brod, *Ivan Penava*, prof. povijesti, Državni arhiv u Zagrebu, Zagreb, *Petar Pifat*, voditelj Biskupijskog svetišta Gospe Snježne na Tekijama, Petrovaradin, *Josip Pokas*, predsjednik HKPD-a »Jelačić«, Petrovaradin, *Đuro Rajković*, prof. i pijanist u mirovini, Petrovaradin i *Mario Vrselja*, dipl. politolog, Srijemska Mitrovica.

Svezak je lektorirao *Domagoj Grečl*, korektura je djelo *Željke Zelić*, ilustracije i dizajn naslovnice napravila je mr. sc. *Danijela Mazal Ostojić*, kartu Srijema na zadnjoj stranici izradio je *Tomislav Kaniški,* a grafička priprema i tisak djelo je *Matije Benčića*, vlasnika tiskare »Točka« iz Dugog Sela, podrijetlom iz Rume.

FAZE PROJEKTA

Projekt je pokrenut 2008. godine, a predviđena su četiri sveska. U prvoj fazi napravljen je inicijalni abecedarij s osnovnim biografskim podacima, izvorima i literaturom (uglavnom pronađenoj u Hrvatskoj, jer na početku nije bilo suradnika iz Srijema) koji je obuhvaćao oko 400 imena, a do danas je prikupljeno preko 800. Tijekom 2010. godine krenulo se u upoznavanje javnosti s projektom u suradnji s »Hrvatskom riječi« iz Subotice i »Zovom Srijema« iz Zagreba, a dogovorena je i institucionalna podrška Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatskog akademskog društva. Tijekom 2011. došlo je do uključivanja novih suradnika, i to s područja istočnog Srijema, iz Petrovaradina, koji su ujedno dosad najbrojniji suradnici, iz Srijemske Mitrovice, te iz Zemuna, Surčina i Maradika. Projekt dobiva podršku i srijemskoga biskupa *Đure Gašparovića*, te se u suradnju uključuju i neki srijemski župnici. Sve je to rezultiralo uvrštavanjem novih imena u abecedarij zbog čega je donijeta odluka da se neće limitirati broj biografskih natuknica.

PRVI SVEZAK

Prvi je svezak obuhvatio oko 200 biografija osoba čija prezimena počinju slovima od A do F, a sadrži 212 stranica i bogat je fotografijama. U planu je nastavak rada na drugom svesku koji će obuhvatiti slova od G do K i sadržavat će otprilike isto biografija kao i prvi svezak. Broj biografija posljednja dva sveska zasad nije preciziran, s tim da će u četvrtom svesku biti zabilježene i biografije zaslužnih osoba (bez obzira na koje su slovo) koje su u prijašnjim svescima previdom preskočene, a na koje će suradnici eventualno upozoriti naknadno. S obzirom da je projekt pokrenut

30 35.indd 4 5/9/2012 3:43:07 PM

od entuzijasta, kojima to nije jedini i profesionalni poziv i bazira se na volonterskom radu suradnika, koji su i jedan dio troškova sami snosili, te zbog nesigurnosti financiranja ovakvog projekta, intenzitet izlaženja svezaka ovisit će o broju suradnika i osiguranim financijskim sredstvima.

UKUPNOST ODNOSA

Naslovom leksikona naglašava se istočni Srijem ili dio geografskog Srijema koji se nalazi u Vojvodini, odnosno Republici Srbiji. Iako ima jasno zacrtane teritorijalne okvire ovaj će Leksikon kroz biografije osoba koje su obuhvaćene njegovim sadržajem iste staviti u širi odnos s okolnim područjima koja ga okružuju kako bi bile objektivne te oslikavale ukupnost političkih, kulturnih i društvenih odnosa. »Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema« trebao bi ispraviti dosadašnje propuste u postojećim biografijama, donijeti nove spoznaje uvrštavajući u sadržaj biografije osoba koje dosad nisu leksikografski obrađivane, uključujući i one koje zbog političkih okolnosti nisu bile podobne da se uvrste u nacionalne enciklopedije i leksikone, primjerice iz tzv. NDH.

Naravno, kod biografija osoba koje su djelovale na istaknutim društvenim položajima u različitim političkim sustavima ostavljeno je da činjenični podaci govore za sebe, bez donošenja vrijednosnih sudova.

Nadalje, namjera je da se u leksikon uvrste i osobe koje nisu rođenjem iz Srijema, a ne pripadaju ni hrvatskoj nacionalnoj zajednici, ali su imale veliki značaj za Hrvate u istočnom Srijemu. Najveća je njegova osobitost otvaranje novih poglavlja mjesnog hrvatstva, o ljudima o kojima se malo zna i to na način da se popišu podaci ne samo o velikanima poput *Josipa Jelačića, Ilije Okrugića, Stanislava Prepreka* i sl., nego i uvjetno rečeno o »malim« ljudima koji su svojim radom i trudom pridonijeli hrvatskoj zajednici u kojoj su živjeli, tim više jer se o njima pisalo malo ili najčešće nikako. Ovim se projektom zapravo želi na takav način umanjiti dosadašnju prazninu dostupnih sadržaja o Hrvatima u Srijemu, ali i proširiti interes hrvatske i šire javnosti prema hrvatskoj manjini u Vojvodini.

Osim povijesnih osoba, u Leksikonu se podjednako obrađuju i suvremenici kod kojih se, u pravilu, tražila suglasnost da njihovi životopisi budu uvršteni u njegov sadržaj. U pojedinim slučajevima uredništvo nije bilo u mogućnosti doći do njih ili članova njihove rodbine, napose u slučajevima osoba koje su nakon 1990-ih bile raseljene diljem Hrvatske i Europe. Takvi životopisi su uglavnom kraći i temelje se na dostupnim izvorima i literaturi. Nastojalo se uz životopise navoditi i imena roditelja, posebice u osoba rođenih u Srijemu.

Uredništvo »Biografskog leksikona Hrvata istočnog Srijema« sa zadovoljstvom je dočekalo izlazak prvog sveska s nadom da će naići na dobar prijam kod čitatelja te da će njegov sadržaj umanjiti dosadašnje praznine dostupnih sadržaja o Hrvatima u Srijemu, proširiti interes hrvatske i šire javnosti prema hrvatskoj manjini u Vojvodini, osnažiti autorecepciju vlastitoga kulturnog naslijeđa Hrvata u Srijemu i Vojvodini i otvoriti nova poglavlja o mjesnom hrvatstvu o kojima se malo zna.

Zlatko Žužić

Predstavljanje u Zagrebu

Predstavljanje prvog sveska »Biografskog leksikona Hrvata istočnog Srijema« bit će održano u srijedu, 16. svibnja u Velikoj dvorani Hrvatske matice iseljenika (Trg Stjepana Radića br. 3) u Zagrebu, s početkom u 12 sati.

FESTIVAL JEDNOG PISCA U BEOGRADU

Krležin povratak na drugu obalu

Kulturni centar Beograda posvetio je ovogodišnji Festival jednog pisca *Miroslavu Krleži*, povodom 100-godišnjice njegovog prvog dolaska u Beograd i Srbiju, pa će razdoblje od 10. svibnja do 10. lipnja, biti prilika za svojevrsnu rekapitulaciju složenog intelektualnog i interkulturnog odnosa na relaciji umjetnik – grad, hrvatska književnost i kultura – srpska književnost i kultura, modernizam – avangardizam – postmodernizam... u svjetlu aktualnih teorijsko-metodoloških shvaćanja literature, kulture, estetike, ideologije i politike, piše portal Seecult.org.

Festivalski program obuhvaća izložbe, kazališne predstave, promocije stripa, performanse, javne debate i razgovore, radionice na više lokacija: u KCB-u, na otvorenim gradskim prostorima, u Centru za kulturnu dekontaminaciju i posredstvom valova Radio Beograda.

Festival je počeo jučer izložbom »Krleža: San o drugoj obali« u KCB-u, uz izvođenje performansa »Istina, nije, istina.... Krležini snovi«. Večeras (petak, 11. svibnja) U Galeriji »Artget« KCB-a bit će održana debata na temu »Sveznanje i moć« o iskušenjima enciklopedizma na početku novog milenija, a u CZKD-u Nove politike solidarnosti & RIZIK predstavljaju premijerno Krležin komad »Izlet u Rusiju«, u dramatizaciji *Miroslava Belovića* i režiji *Jovana Ćirilova*.

Krležin »povratak na drugu obalu« uključuje i niz razgovora i tribina u kojima će biti analizirano njegovo djelo, kao i kulturni i politički utjecaj ostvaren na bivšim jugoslavenskim prostorima. U tim programima sudjeluju istaknuti pisci i intelektualci regije svih generacija – od *Bore Ćosića, Igora Mandića* i *Predraga Matvejevića*, preko *Velimira Viskovića* i *Svetislava Basare*, do *Mirka Demića* i *Saše Ilića*.

Među ostalim, u četvrtak 24. svibnja, na drugom programu Radio Beograda, u 18.32 sati, bit će emitirana radiodrama »Vučjak« koju je prema Krležinom tekstu režirao *Petar Šarčević*.

D. B. P.

30 35.indd 5 5/9/2012 3:43:10 PM

FRA JOSIP ŠPEHAR, »FRANJEVAČKI SAMOSTAN BAČ: KRONOLOŠKI PREGLED«, BAČ, 2012.

Časno traganje za istinom

Ovu knjigu osobito vrijednom čini što je njezin autor, poznat kao vrsni kroničar, dokumentarist i tragatelj za istinom, naveo obimnu literaturu i izvore koje je koristio u radu, a što može biti poticajno za nova istraživanja

Piše: Zvonimir Pelajić

»Samo ako čovjek dobre volje traži u prošlosti vjerodostojno zasvjedočene istine, istina će ga osloboditi od mnogih zala: historija će mu tada biti 'magistra vitae et lux veritatis' (učiteljica života i svjetlo istine).« (Cicero, De Oratore 1.II c.9.). Ovom mišlju, koju je citirao u uvodu svoje nove knjige, predstojnik franjevačkog samostana u Baču fra *Josip Špehar* naznačio je svoj pristup u želji za objektivnim prikazom povijesne kronologije najstarijega franjevačkog samostana u Bačkoj. Pri tome je dodao da su u današnje vrijeme još uvijek prisutne predrasude i prikazivanje franjevaca kao onih koji su oteli ovaj samostan, te je ovaj povijesni pregled svojevrsni odgovor na takve krive predodžbe.

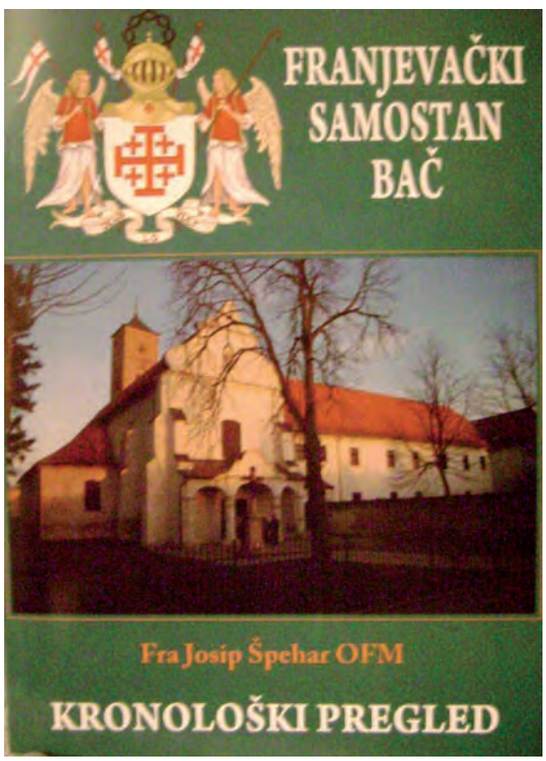

Fra Josip Špehar predstojnik je franjevačkog samostana u Baču, u koji je došao 1979. godine kao pomoćnik o. *Bernardu Baksu*, a potom o. *Leopoldu Ivankoviću*. Od 1987. ostaje sam u samostanu koji pripada Hrvatskoj franjevačkoj provinciji sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu. Dosad je objavio više knjiga od kojih su najpoznatije »Franjevački samostan u Baču« i »Zlato kojim se nebo kupuje: zbirka izreka o molitvi i duhovnom životu«. U posljednje je vrijeme održao u ovom samostanu niz predavanja o duhovnim temama, identitetu Šokaca, te o samom bačkom samostanu. »Franjevački samostan Bač: kronološki pregled« njegova je nova knjiga u nakladi ovoga samostana, izišla iz tiska u ožujku 2012. godine, u kojoj je obrađena predfranjevačka povijest bačkog samostana, od rimskih vremena do danas.

RELEVANTNI IZVORI

Sukladno skromnom životu franjevaca, kao i samoga autora, ova vrijedna knjiga ima svega 60 stranica, tiskana je minimalnim sredstvima, a ilustracije i grafičku pripremu uradio je *Jovica Ilić*. Knjiga sadrži, pokraj svega dosad napisanog, najnovije spoznaje nakon arheoloških istraživanja te dokumente koji nisu bili dostupni javnosti (spisi tajnog vatikanskog arhiva). Priređivač je prvi put obradio i povijest bačkoga samostana prije franjevaca, od rimskih vremena, kada je ovdje prema nekim mišljenjima bila katedrala i sjedište biskupa. Treba pripomenuti da ništa u ovom sažetom djelu nije navedeno iz neke usmene predaje, priče ili legende, nego se autor služio isključivo dokumentima, literaturom i argumentima relevantnih znanstvenika i istraživača. Ovaj će pregled biti poticajan za nova istraživanja, što će još više upotpuniti postojeći prikaz fra Špehara.

Iako autor naglašava da nije imao novinarske, literarne i istraživačke pretenzije, niti mu je bila želja izraziti vlastite poglede, te da je u ovoj knjizi samo priređivač, on je metodološki uspješno i znalački uobličio knjigu i prilagodio je široj javnosti.

SEDAM POGLAVLJA

Knjiga je podijeljena u sedam poglavlja, s kratkim uvodom, te navedenim značajnim izvorima i literaturom. Pri tomu treba istaknuti da su u literaturi navedeni i priznati srpski, odnosno pravoslavni autoriteti.

Naslovi pojedinih poglavlja knjige svjedoče iskustvu autora i njegovu širokom dijapazonu poznavanja povijesti samostana u kojemu je višegodišnji predstojnik, ali i poznavanju povijesti grada Bača i okolice. Tako pozornost čitatelja različitih profila mogu privući sljedeća poglavlja: Rimsko doba, Za velike seobe naroda, U vrijeme srednjovjekovne ugarske kraljevine, Pod turskom vlašću, Dolazak Šokaca u Bačku, Nakon odlaska Turaka, Radosna Gospa Bačka, Oduzimanje župe u Baču, Franjevačke provincije kojima je pripadao samostan u Baču, Zanimljivosti iz samostanske kronike, Novo doba. U svim je tim dijelovima fra Špehar koristio faktografsku građu, a tek u posljednja dva dopustio je sebi, kao jedinom živom čuvaru drevnoga samostana, izraziti i neka subjektivna stajališta glede problematike, osobito danas kada je, prema njegovu mišljenju, samostan u okviru društvene zajednice prilično zanemaren. Zato je indikativna njegova posljednja rečenica u knjižici s kojom se možemo, ali i ne moramo složiti: »Jedina nada da će samostan još dugo odolijevati zubu vremena jest solidna gradnja i masivnost zidova«.

Već u prvom poglavlju ove knjige doznajemo zanimljive podatke. Primjerice, da je Rimsko Carstvo bila prva pismena civilizacija na ovim prostorima, te da upravo od Rimljana imamo gotovo sve toponime: Danubius – Dunav, Savus – Sava, Tibiscus – Tisa, Sirmium – Srijem, itd. Bač je već tada dobio svoje ime, koje se pisalo na nekoliko načina: Batsium – Bacium – Bachinum – Bacsini – Bacini, Bacia – Bač.

O FRESKI I ŠOKCIMA

U traganju za istinom priređivač ove kronike ističe ulogu križara, koju ne bismo trebali promatrati isključivo u negativnom smislu, jer su se oni prvi organizirano brinuli za bolesnike, osnivali prve bolnice, hodočasnička svratišta, prve hotele i banke. Na isti način fra Špehar pojašnjava i nedavno otkriće freske »Raspeće Kristovo« te

30 35.indd 6 5/9/2012 3:43:12 PM

objektivizira ovaj događaj.

Osobito je zanimljivo poglavlje Pod turskom vlašću u komu će mnogi, prvi put, čitati o nekolicini povijesnih detalja o kojima su dosad slušali na posve drukčiji način, a ujedno će doznati i za neke značajne osobe iz povijesti koje su boravile u Baču. Čitatelje vjerskog nazora zasigurno će zanimati mnoštvo podataka o svećenicima koji su boravili na ovom prostoru, a pogotovo uloga franjevaca, veliki značaj bačkog samostana, te njegova uređenost, sređeno stanje pastorala i dobra organiziranost.

Dolazak Šokaca u Bačku tema je koju su mnogi pojednostavljivali i reducirali. Autor ove knjižice na najjednostavniji je način pojasnio mnoge nepoznate činjenice o ovoj problematici. To je također učinio i pojašnjavanjem nedoumica o čudesnoj slici Radosne Gospe Bačke, oduzimanju župe u Baču i okolnim mjestima, a na samom završetku svoga rada iznio je i neke zanimljivosti iz samostanske kronike.

Ovu knjigu osobito vrijednom čini što je njezin autor, poznat kao vrsni kroničar, dokumentarist i tragatelj za istinom, naveo obimnu literaturu i izvore koje je koristio u radu, a što će biti poticajno za nova istraživanja i proučavanja ljubiteljima povijesti i objektivnog istraživanja. Stoga, knjigu preporučujemo svima koje ova oblast interesira, a stalo im je do povijesnih činjenica i istine o franjevačkom samostanu u Baču.

Zanimljivi podaci

Fra Špehar, među ostalim, otkriva da se u temeljima zvonika i crkve u samostanu i oko njega čuva mnoštvo predromaničkog kamenja, da se na njemu nalaze i glagoljski natpisi, a donosi i zanimljive podatke o sv. Metodu, koji je, kao sirmijsko-panonski nadbiskup, imao možda sjedište baš u samom Baču.

U SUBOTICI ODRŽANA KNJIŽEVNA VEČER POSVEĆENA NAKLADNIŠTVU I KNJIŽEVNOSTI HRVATA U MAĐARSKOJ

Traženje izlaza iz rubne pozicije

Manjinsku hrvatsku književnost ne treba gledati blagonaklono samo zato jer je »naša«, smatra Stjepan Bleženin iz Pečuha

U organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, u Galeriji dr. Vinka Perčića u Subotici, prošloga četvrtka održana je književna večer posvećena prilikama u povijesti i sadašnjosti nakladništva Hrvata u Mađarskoj. Tom prilikom predstavljene su i tri najnovije knjige Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj: knjiga pjesama *Josipa Gujaša Džuretina* »Iz pozadine«, zatim *Stipana Blažetina* »Na istom kolosijeku«, te »Sjajna igra: Antologija hrvatske dječje poezije u Mađarskoj od 1945. do 2010.« *Stjepana Blažetina*. Postojanje nakladničke djelatnosti i književnih izdanja veoma je važno za svaku manjinsku zajednicu, što je slučaj i u Hrvata u Mađarskoj, istaknuo je ravnatelj Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj (ZZHM) mr. sc. *Stjepan Blažetin*. »Za svaku zajednicu iznimno je važno da njezini članovi vide vlastitu produkciju u knjizi. To je naročito važno za stvaranje nacionalne svijesti i za stvaranje određenoga nacionalnog ponosa, čega među Hrvatima u Mađarskoj nedostaje. Osobito je tako u seoskim sredinama gdje Hrvati u Mađarskoj većinom žive«, ocijenio je Blažetin.

Katarina Čeliković, Vladan Čutura, Stjepan Blažetin i Tomislav Žigmanov

Književnost koju stvara hrvatska zajednica u Mađarskoj nalazi se na književno rubnom položaju koji većinom određuje cjelokupnu produkciju. Ipak, među ostalim, Blažetin tvrdi kako nije potrebno manjinsku hrvatsku književnost gledati blagonaklono samo zato jer je »naša«.

»Kolegama iz Hrvatske sam više puta naglasio kako nam nije potreban poseban okvir poput nekakvog časopisa za dijasporu. To bi bio svojevrstan rezervat i to nam ne treba, već recite što doista mislite o našoj književnosti. Na taj ćemo način dobiti smjernice za nastavak rada naših književnika«, kaže on.

Prema njegovim riječima, cilj je objaviti djela hrvatskih autora, po mogućnosti kao kritička izdanja sa životopisom, bibliografskim činjenicama i znanstveno utemeljenom uvodnom studijom. To je zapravo put k sabranim djelima, ali dotad, kakao kaže, predstoji dosta posla.

Književna večer upriličena je nakon izlaska nekoliko knjiga značajnih za upoznavanje književne prakse Hrvata u Mađarskoj, ali i radi upoznavanja tamošnjeg uređivačkog koncepta, kaže ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov*.

»I mi smo pred izazovima na koji način našu književnu produkciju prezentirati i kako se spram povijesti vlastita književna naslijeđa odnositi kada je riječ o stvaralačkoj prezentaciji. Ono što rade Hrvati u Mađarskoj, prije svega tamošnji Znanstveni zavod u posljednjih nekoliko godina, za nas može biti veoma inspirativno. Prije svega kada se radi o odnosu prema književnoj baštini i predstavljanju toga stvaralaštva u sadašnjosti. Zapaža se ozbiljnija kulturna politika unutar hrvatskog prostora u Mađarskoj i oni koji su bili dionici hrvatske književne povijesti u Mađarskoj, uz znanstveno relevantan odabir, studije i znanstvenu obradu, moraju imati odgovarajuće mjesto, jer su oni trasirali ono što mi jesmo«, kaže Žigmanov.

O najnovijim knjigama ZZHM-a ovom su prigodom govorili *Vladan Čutura* i *Katarina Čeliković*, a književnoj večeri je, između ostalih, nazočio i predsjednik Hrvatske državne manjinske samouprave u Mađarskoj *Mišo Hepp*.

S. J./ D. B. P.

30 35.indd 7 5/9/2012 3:43:15 PM

Godina svećeničkoga i redovničkog poziva u Srijemskoj biskupiji

U nedjelju Dobrog Pastira, 29. travnja, svečano je proslavljen u katedrali-manjoj bazilici u Srijemskoj Mitrovici molitveni dan za duhovna svećenička i redovnička zvanja, župni dan ministranata i otvorena je Godina svećeničkoga i redovničkog poziva u Srijemskoj biskupiji. Misno slavlje je predvodio srijemski biskup mons. *Đuro Gašparović*, a suslavili su prelat i začasni kanonik mons. *Eduard Španović*, župnik, dekan i generalni vikar i vlč. *Mario Paradžik*, župni vikar i povjerenik za pastoral ministranata i za duhovna zvanja Srijemske biskupije.

U prigodnoj homiliji biskup Gašparović je pročitao Proglas otvorenja Godine svećeničkoga i redovničkog poziva u Srijemskoj biskupiji, koji su čitali i svećenici na misnim slavljima u župama.

Svaki vjernik, kazao je Gašparović, u odazivu i vjernosti temeljnom pozivu, koji izvire iz krštenja, ostvaruje poslanje Crkve. Da bi Crkva danas bila bogatija mnogovrsnim službama, želimo i mi u našoj Srijemskoj biskupiji posebnu pozornost posvetiti molitvi i promicanju svećeničkoga i redovničkog poziva. Biskup je pozvao svećenike, redovnike, redovnice, vjeroučitelje, vjeroučiteljice, roditelje, bolesnike, župne zajednice, a posebno mladiće i djevojke, da se uključe u veliku nakanu Crkve molitvom i promicanjem svećeničkoga i redovničkog poziva u Srijemskoj biskupiji.

Na koncu mise župnik Španović je zahvalio biskupu na proglašenju Godine svećeničkoga i redovničkog poziva i potakao župnu zajednicu na ostvarivanje nakane Srijemske crkve.

Uz ostale vjernike, misnom slavlju nazočili su brojni bivši i sadašnji ministranti, a uz oltar njih dvadeset, koji svojom službom pomažu svake nedjelje i radnim danima kao službenici kod oltara prema određenom rasporedu.

T. M.

Druga duhovna obnova na Tekijama

U svetištu Gospe Snježne na Tekijama u subotu i nedjelju, 5. i 6. svibnja, održana je duhovna obnova s temom »Uloga Crkve u društvu«. Duhovnu obnovu je predvodio vlč. *Dragan Muharem*, svećenik Subotičke biskupije, prefekt u sjemeništu Paulinum u Subotici, predavač na Teološko-katehetskom institutu i urednik lista »Zvonik«. Program ove duhovne obnove u subotu sastojao se od pobožnosti Gospi Tekijskoj i svete mise. Nakon svete mise pristupilo se euharistijskom klanjanju i duhovno-animacijskom programu. Svetu misu slavio je vlč. Dragan Muharem uz koncelabraciju svećenika Petrovaradinskog dekanata. Prigodnom propovijedi vlč. Dragan Muharem potaknuo je sve prisutne koji traže Boga, te je stoga istaknuo: »Poslije prvog čovjekovog leta u kosmos ruski astronaut je izjavio 'ja gore Boga nisam vidio'. Iz ovoga se primjera vidi da su mnogi vjerovali da, ako je Bog tamo na nebesima, onda se Njega gore može vidjeti, dotaknuti, međutim Boga tamo nije bilo. Došli smo ovdje s istom čežnjom susresti Boga, jer stalno se pitamo - kakav je Bog, da li Boga mogu prepoznati i doživjeti? To je ono što neprekidno golica ljudsku maštu. Slušajući propovijedi čini nam se da je Bog neuhvatljiv, nedohvatljiv. Prikazujući primjer iz evanđelja o dijalogu apostola Filipa i Isusa, Filip postavlja pitanje Isusu: 'pokaži mi Onoga kome stalno govoriš'. Filip očekuje čudo, dokaz. Isus ga spušta na zemlju i kaže: 'Tko je vidio mene, vidio je i Oca, tko vidi mene, vidio je i djela samoga Boga. Toliko si vremena sa mnom i još me nisi upoznao'. Odgovor Isusa Krista apostolu Filipu je upućen svima nama, možemo ići u svemir i težiti čudesima, a jedino mjesto susreta Boga je čovjek, mjesto gdje možemo vidjeti Boga je lice čovjekovo. Ovo što je rekao Isus Krist odgovor je svima nama koji želimo susresti Boga«. Program drugoga dana duhovne obnove u nedjelju sastojao se od pobožnosti Gospi Tekijskoj i svete mise. Nakon mise bilo je predavanje sa temom »Uloga Crkve u društvu«, s posebnim osvrtom na sudjelovanje vjernika katolika u politici i društvenim aktivnostima. Završetak duhovne obnove protekao je u zajedništvu razgovora i veselja svih nazočnih uz prigodni domjenak u prostorijama svetišta Gospe Snježne u Petrovaradinu.

T. M.

Dan duhovnih zvanja u Paulinumu

Ovogodišnja proslava Svjetskog dana duhovnih zvanja, koja se tradicionalno obilježava na nedjelju Dobroga Pastira, bila je u znaku proslave 50. obljetnice postojanja gimnazije i sjemeništa Paulinum. Tom su prigodom, kao i svake godine, učenici i profesori gimnazije priredili glazbeno-meditativni program u subotičkoj katedrali, gdje su nastupili sjemenišni zbor »Schola cantorum Paulinum«, zatim recitatori te solisti na orguljama i violini. Prigodnu riječ na početku programa, a poslije i svetu misu,

predvodio je rektor sjemeništa mons. *Josip Mioč* u zajedništvu s odgojiteljima zavoda. U sklopu propovijedi dvojica su učenika izrekli svjedočanstvo vlastita poziva i pozvali prisutne na ustrajnu molitvu za zvanja. U prepunoj katedralnoj crkvi nazočni su također bili profesori i djelatnici škole, roditelji i rodbina učenika, te brojni drugi vjernici i dobročinitelji.

36 39.indd 2 5/9/2012 3:44:13 PM

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 11. do 17. svibnja

11. SVIBNJA 1934.

Objavljena je knjiga pjesnika, publicista, urednika i nakladnika *Jose Šokčića* pod naslovom »Subotica pre i posle oslobođenja«. U ovom djelu prikazana je prošlost grada od najstarijih vremena do 1933. godine, a posebno iscrpno važna događanja počevši od 1918. godine.

11. SVIBNJA 1959.

Četiri dana prije svog 65. rođendana, preminuo je *Ive Prćić*, pripovjedač, dramski pisac, sakupljač narodne predaje i ugledni kulturni djelatnika bačkih Hrvata. Već kao šesnaestogodišnjak (1910.) objavljuje prve narodne pjesme što ih je sakupio u puku. Dosljedno provodi preporodne zamisli *I. Antunovića* i *A. Šarčevića*, te njihovih nastavljača *L. Budanovića* i *B. Rajića*. Unatoč slabom zdravlju cijelog radnog vijeka sakupljao je narodnu predaju – pjesme, pripovijetke, zagonetke i umotvorine. Pored toga dva desetljeća uređivao je »Subotičku Danicu«. Važnija djela su mu: »Tmurni i vedri dani« (1928.), »Ezopčice« (1928.), »Subotica i Bunjevci« (1936.), »Bunjevački narodni običaji« (1937.), »Bunjevačke narodne pisme« (1939.), »Hrvatske narodne pjesme« (1942.), »Bunjevačke narodne pisme« (1971.). Rođen je 15. svibnja 1894.

11. SVIBNJA 1998.

Na supermaratonu u New Yorku, subotička atletičarka *Elvira Jánosi*, uvjerljivo je osvojila prvo mjesto pretrčavši razdaljinu od 730 kilometara.

12. SVIBNJA 1925.

U Subotici je rođen *Ivan Simon*, alias *John Ivan Simon*, pisac i kritičar, član Američke akademije. S roditeljima emigrira u SAD 1941. godine, ondje završava studij na Harvardu i brani doktorsku radnju. Pored tekstova za kazalište, kao i potrebe filmske i glazbene industrije, tijekom svoje plodne karijere stalni je kritičar vodećih američkih i europskih glasila za kazalište, film i glazbu. Dobitnik je više uglednih nagrada. Živi u New Yorku.

12. SVIBNJA 1967.

U Tavankutu je rođen *Tomislav Žigmanov*, pjesnik, prozni pisac, kritičar i esejist, po obrazovanju prof. filozofije. Objavio zbirke pjesama »Raskrivanje« (1998.) i »Bunjevački blues« (2002.), te zapise »Iza efemerija svakodnevlja« (2001. i 2002.), »Bez svlaka mraka« (2005.) i »Minimum in maximis«, filozofske eseje (2007.), kao i djelo »Prid svitom – saga o svitu koji nestaje« (2008.). Uvršten je u antologiju poezije nacionalnih manjina u Srbiji »Trajnik« što ju je priredio *R. Vasilevski*. Pored ostalog tiskao je i više znanstvenih radova: »Bibliografija Hrvata u Vojvodini 1990. – 2002.«(2005.), »Hrvati u Vojvodini danas« (2007.), »Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti« (s *M. Barom*), »Osvajanje slobode. Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopadskog prevrata 2000.« (2011.) i dr. Bio je suradnik »Žiga«, »Zvonika« i »Glasa ravnice«, glavni urednik Hrvatskog programa Radio Subotice i djelatnik Soros fondacije, a sada je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

13. SVIBNJA 1785.

Gradsko vijeće Subotice dopustilo je razgradnju dijelova gradske utvrde, podignute 1474. i obrambenih nasipa kako bi se mogao urediti i uljepšati prostor oko Franjevačke crkve sv. Mihovila, a prilaz crkvi učinio pristupačnijim.

13. SVIBNJA 1914.

Rođen je *Jovan Mikić* (*Spartak*), pjesnik, publicist, asistent Visoke ekonomsko-komercijalne škole u Beogradu i poznati atletičar (sudionik XI. Olimpijade u Berlinu, kolovoza 1936.), te komandant Subotičkog partizanskog odreda. Poginuo u borbama za oslobođenje grada 10. i 11. listopada 1944.

14. SVIBNJA 1986.

Subotičkom ogranku Društva inženjera i tehničara, koji broji preko 5 tisuća članova, uručena je Velika plaketa Saveza DIT-a Jugoslavije, za iznimna stručna postignuća i uspjehe u radu članstva.

14. SVIBNJA 1993.

Počela s radom novoosnovana karitativna udruga Amor vincit (Ljubav pobjeđuje).

15. SVIBNJA 1860.

Rođen je *Ivan Evetović*, pisac, prevoditelj, javni djelatnik bačkih Hrvata, jedno vrijeme župnik u Baji i Baču, zastupnik u Ugarskom saboru, nakon I. svjetskog rata poslanik Ustavotvorne skupštine Kraljevine SHS. Pisao pjesme, pripovijetke i putopise, prevodio s francuskog, španjolskog, talijanskog, njemačkog i engleskog jezika. Umro je u Baču 10. kolovoza 1923. Inače, *Ante Evetović Miroljub* njegov je mlađi brat.

15. SVIBNJA 1948.

Rođen je *Slavko Matković*, pjesnik, prozaist i multimedijalni umjetnik, bavio se performansom, konceptualnom umjetnošću, mail-artom, stripom, intervencijama u prostoru, na tijelu i tsl. Bio je djelatnik subotičke Gradske knjižnice. Osnivač je grupe »Bosch+Bosch« (27. kolovoza 1969.) koja je okupila zagovornike eksperimenta, avangardne i alternativne umjetnosti. Potpisao je više knjiga i grafičkih svezaka: »5112/a«, vizualna poezija (u suradnji s *László Szalma* (1971.), »Cvetovi saznanja« (1973.), »Mi smo mali šašavi potrošači« (1976.), »Knjiga«, vizualna poezija (1979.), »Antigraf« (1983.), »Fotobiografija« (1985.), »Selotejp tekstovi« (1987.) i dr. Uvršten u međunarodnu antologiju poezije West-East, antologiju *M. Živanovića* »Sto godina, sto pesnika – Vojvodina 20. vek«, a *N. Milenković* napisao je o njemu monografiju »Ich bin Künstler«. Umro je 2. studenoga 1994.

15. SVIBNJA 2000.

U HKC-u »Bunjevačko kolo«, priređena je retrospektivna izložba radova članova Likovnog odjela, upriličena u povodu 30. obljetnice djelovanja Društva i Odjela.

16. SVIBNJA 1934.

Gradski senat jednoglasno je prihvatio plan glavnog gradskog inženjera *Koste Petrovića* o postavljanju ulične rasvjete u gradu i na periferiji.

16. SVIBNJA 1997.

Prema službenoj procjeni u Subotici je od početka devedesetih godina XX. stoljeća, bespravno podignuto oko 6000 zgrada i drugih objekata.

17. SVIBNJA 1946.

Započeta intenzivna i masovna kolonizacija. U Suboticu i okolicu pristiže živalj iz svih tzv. pasivnih krajeva ondašnje zemlje – Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Dalmacije, Like i Srbije.

17. SVIBNJA 1975.

Otvorena izložba radova koji se odnose na urbanističko rješenje turističke zone Palića.

17. SVIBNJA 1987.

Na 12. festivalu tamburaške glazbe u Osijeku, Subotički tamburaški orkestar osvojio je prvo mjesto.

36 39.indd 3 5/9/2012 3:44:15 PM

Piše i uređuje: Branka Dulić

»Rajska jabuka«

Najljepši naziv za prelijepo staro povrće ipak je »rajska jabuka«. Donesena je iz Južne Amerike, iako su joj stabljika i listovi otrovni, plodovi rajčica spadaju u najjestivije povrće. Svježa ili konzervirana rajčica se priprema kao umak, juha, sastavni je dio salata, kombinira se s tjesteninom, rižom, povrćem, mjesnim jelima i ribom

Rajčica je povrtna jednogodišnja biljka s crvenim sočnim plodovima. Ova korisna i nadasve hranjiva namirnica u Europi nije bila poznata sve do otkrića Amerike, odakle su je prenijeli u 15. stoljeću Španjolci iz Perua s Anda, a uzgojili su je Asteci u Meksiku. Rajčica je, zajedno s kukuruzom, krumpirom, slatkim krumpirom i čili paprikom, uvezena u Španjolsku u ranom XVI. stoljeću, a uvezao ju je Kolumbo.

Kao prvi je opisuje botaničar i liječnik *Mattioli* 1554. godine. U Europi su rajčicu zvali »zlatna jabuka sa smrdljivim okusom« i smatrali je otrovnom. Tek je polovicom XIX. stoljeća otkriveno da su listovi i stabljika rajčice zaista otrovni.

Čuveni francuski travar *Messegue* nazvao ju je jabukom ljubavi, rajskom jabukom, zlatnom jabukom jer je vrlo korisna i hranjiva namirnica. Malo je plodova koji u sebi sadrže toliko vrijednih tvari kao rajčica. Poslije je rajčica postala jedna od najčešće rabljenih u pripremi jela, a vrlo brzo otkrila se i njezina ljekovitost.

Rajčica se uzgaja gotovo u cijelom svijetu, a boja plodova može varirati od crvene, žute, ružičaste do narančaste. Rajčice sazrele u sezoni – ljeti, ukusnije su od kultiviranih rajčica u staklenicima koje rastu tijekom godine.

Pri kupnji rajčica valja paziti da plodovi budu čisti, zdravi, cijeli, bez napuklina i mrlja. Zreli se plodovi čuvaju u hladnjaku nekoliko dana, a nezreli na sobnoj temperaturi ili čak na suncu kako bi se pospješilo njihovo dozrijevanje.

Kako ima izuzetno malo kalorija, pogodna je kod dijeta. Ujedno treba naglasiti da se rajčica slaže s većim brojem povrća te mladim i mekim sirevima, što jamči dobar niskokalorični obrok. Najbogatija je bakrom, a željeza sardži više nego pileće meso, riba i mlijeko.

PRIPREMA JELA S RAJČICOM

Jela od rajčice vrlo su raznovrsna te se govori o stotinama načina uporabe tog rasprostranjenog povrća koje nas prati tijekom cijeloga ljeta. Plodovi rajčica često se koriste u pripremi salata, umaka ili priloga. Možete ih peći na roštilju ili u pećnici, pržiti, kuhati, puniti i pirjati.

Rajčicu koristimo svježu, konzerviranu, ukuhanu, za glavna jela... Obiteljska kuhinja je nezamisliva bez ketchupa.

Nedozrele zelene rajčice kisele se u octu, a zrele rajčice možete rezati na kriške, sušiti na suncu ili u pećnici na nižoj temperaturi, pa potom konzervirati u maslinovom ulju i koristiti kao fini dodatak toplim jelima. Kod mjesnih jela, kao što je gulaš, uvijek je dobro došla žlica koncentrata od rajčica, a tradicionalna pizza gotovo je nezamisliva bez usitnjenih pelata. Stanovništvo Mediterana rajčicu priprema

JUHA OD RAJČICE

Potrebni sastojci:
500 ml sosa od rajčica
500 ml vode
2 čena češnjaka
1 žlica brašna
1 žlica maslaca
2 žlice maslinovog ulja
mažuran
sol, šećer

Priprema:
Na maslacu i ulju popržite sitno nasjeckan češnjak. Dodajte brašno i miješajte dok ne požuti. Umiješajte sos od rajčica pomiješan s vodom. Dodajte malo šećera, soli i pustite da zakipi. Prilikom serviranja posipajte sa sušenim mažuranom.

SOČNI KOLAČ OD RAJČICE

Potrebni sastojci:
2 dcl soka od rajčice
2 dcl ulja
2 dcl šećera
200 g brašna
1 prašak za pecivo
marmelada od marelica
čokolada

Priprema:
Umutiti sve sastojke, podmazati pleh i peći koru. Kada se ohladi presjeći je uzduž po pola, jednu koru namazati marmeladom, staviti drugu koru, opet, marmeladu, pa glazuru od čokolade.

36 39.indd 4 5/9/2012 3:44:20 PM

SOČNI ODRESCI U CRVENOM SOSU

Potrebni sastojci:
600 g svinjskih ili junećih odrezaka
4 češnja češnjaka
3 veće rajčice
1 žlica šećera
2 pune žlice kiselog vrhnja ili vrhnja za kuhanje
50 gr parmezana ili nekog tvrdog sira (naribanog)
ulje, sol, papar, origano, bosiljak

Priprema:
Izlupati odreske, poprskati s malo ulja, posoliti i popapriti. Uvaljati ih u brašno i pržiti u tavi na vrelom ulju. Kada porumene, izvaditi i ređati u vatrostalnu činiju. Sitno nasjeckati češnjak, rajčice oljuštiti i isjeći na kockice. Na ulju od odrezaka isprženi češnjak, dodati rajčice, šećer, sol, papar, kiselo vrhnje. Kada se sos zgusne, dodati origano i bosiljak. Sosom preliti odreske, odgore posuti parmezanom, poklopiti i peći u rerni, oko pol sata na 180 stupnjeva. Služiti uz pire krumpir, rižu, makarone...

RAJČICE PUNJENE S POVRĆEM

Potrebni sastojci;
4 srednje rajčice
½ male mrkve
½ stabljike celera isječene na tanke šnite
½ malog luka
1-2 češnja češnjaka
¼ žličice origana
2 žličice maslinovog ulja
1 žlica bijelog vina
85 ml mrvica od kruha, ili riže
2 žlice narendanog parmezana
3-4 listova svježe i sitno nasjeckanog bosiljka
1 žlica soli

Priprema:
Isjeći gornji dio na rajčici. To će biti poklopac, izdubiti rajčicu, ostaviti okolo oko 1 cm, pulpu sačuvati. Okrenuti ih da se ocijede. Samljeti u multipraktiku mrkvu, celer, češnjak, crni luk i pulpu od rajčice. Povrće propržiti, dodati origano, zatim dodati žlicu vina i pržiti još dvije minute, ili dok vam se tečnost ne smanji na pola. Prohladiti i dodati mrvice od kruha, sol, parmezan i bosiljak. Napuniti rajčice, pokriti ih poklopcem, koji ste sačuvali, podmazati vatrostalnu zdjelu i peći na 170 stupnjeva oko 15-20 minuta.

s maslinovim uljem, što potiče djelovanje dragocjenog i ljekovitog likopena koji je topljiviji u uljima nego u vodi.

MOŽDA NISTE ZNALI, A TREBALI BISTE ZNATI

Rajčica je bogata C vitaminom, vitaminima B skupine, te vitaminom A. Dobro je poznat i likopen kojim obiluje ovo slavno povrće i znanstvenici ga drže vrlo važnim u prevenciji karcinoma.

Rajčica obiluje i mineralima te se drži poželjnom za dobar rad mišića. Jača srce, potiče stvaranje hormona, pomlađuje tjelesne stanice, podiže razinu šećera u krvi, oživljuje mozak i živce, pomaže kod kroničnog umora, poboljšava raspoloženje, potiče dobar san, sprečava i ublažuje infekcije, itd. Pravi je rudnik kalija, bogata je kalcijem, sadrži i cink, magnezij, fosfor, bakar.

Uz veliku oksidacijsku moć i obilje karotena, rajčica je pravi čistač organizma. Primjenjuje se u pripremi prirodnih maski za tijelo, te umiruje upalne procese.

I zato rajčica naprosto ozdravljuje.

36 39.indd 5 5/9/2012 3:44:26 PM

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	BOLEST CRNI PRIŠT (MNOŽ.)	DOGAĐAJI KOJI SE PREPRIČAVAJU (LAT.)	BEZOBRAZNOST, DRZNIŠTVO	IZVJEŽBANOST RUTINERA	DAVATI EMISIJE NA RTV	BIVŠI NOGOMETAŠ *HAJDUKA*, SADA U RUSIJI	PRKOŠENJE	NIKAL	ODISEJEV OTOK	FINSKI PISAC (*ZVJEZDANI VRT*)	SUMPOR	SLAVNA AMERIČKA GLUMICA, RYANOVA KĆI	RUDA KALCIJEV FOSFAT
SJAJNI VEZNJAK "BARCELONE"													
OBOJITI RUMENOM BOJOM											AMANDA PEET / ILINJE, IVANDAN		
SASUŠENA TRSKA ZA ZAŠTITU OD SUNCA								GLUMICA BERISHA					
VATRENI IVAN U *SEVILLI*								OBRUČ					
ATONIČNOST (MNOŽ.)								MUSLIMANSKI UČENJACI / NOVIJI DIO RIMA					
NAPLAĆIVANJE (PREMA KASA)									RUMUNJSKI MEDVJEDIĆ / TROVANJE NIKOTINOM				
"SOUTH"		RADNIČKI SINDIKAT U BRITANIJI / UČINITI UMORNIM											FILOZOFIJA SREDNJEG VIJEKA
IVICA UDOVIČIĆ			KONJI U PJESMAMA / JEDNOGLASNOST U GLAZBI				BIVŠI JAPANSKI SITNIŠ / MODEL *TOYOTE*				SNIŽEN TON *E* / POLOVICA OD 20		
MUNIBOVA IMENJAČA *MACHO STYLE* PO NAŠKI								MARKA FOTOOPREME / NADIMAK NICOLE KIDMAN					
.... STEREO I KVADRO					JAZONOVO *ZLATNO* ...					"ELECTRIC LIGHT ORCHESTRA" / BODOVI U KARATEU			
SPORTSKI KLUB IZ SOLUNA (NE *PAOK*!)					UPALA OČNE ŠARENICE / REDATELJ KUROSAWA							"LITRA" / LASTIN REP ILI KUPUSAR	
ČUVENI FILM VITTORIA DE SICE													
KARIKATURIST REISINGER				STARI NAZIV ZA OKSID / LOVAČKO ČEKALIŠTE				DŽEPNA BILJEŽNICA / GLUMICA ROŠIĆ					
IZRAVAN MUŠKI POTOMAK (UMANJ.)							GRGUROV GRADIĆ / ZAVAREN SPOJ				PLATINA / ... ILI NIŠTA		
TAJLAND		DANSKI SITNIŠ (ÖR) / GRČKO SLOVO				STRUČNJACI ZA VEZE / KRSTO PAPIĆ							
IRISH COFFEE PO NAŠKI										BIVŠI NOGOMETAŠ LALIĆ / "JUG"			
ŠARLOTA ILI LIZELOTA ODMILA					UZORAK MJERE, ETALON								

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

andres iniesta, narumeniti, ap, trstina, anita, rakitić, kolut, atonije, alimi, kasiranje, enot, s, trade union, iu, ati, rin, es, muniba, kodak, mono, runo, elo, aris, iritis, l, čistači cipela, oto, kis, notes, sinčić, nin, pt, t, oer, vezisti, irska kava, vik, lota, pramjera.

OSNIVAČ:
Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«,Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:
Vesna Prćić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR
Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:
mr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:
Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prćić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:
Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević

LEKTOR:
Vladan Čutura

UREDNIK WEB IZDANJA:
Dražen Prćić

ADMINISTRACIJA:
Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

40 41.indd 2 5/9/2012 3:45:30 PM

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Ivan Andrašić

Dudove su cijenili i gazde i gazdarice

Isplativost proizvodnje svile, a samim tim i uzgoj svilene bube, ili dudova svilca, vratili bi veliki broj sonćanskih gazda i gazdarica na željene pozicije iz polovice prošloga stoljeća. Uzgojem bube gazdarice bi znatno pridonosile kućnim proračunima, a gazde, kojima je dudovača još uvijek omiljeni medikament za liječenje mnogih bolesti, imali bi dobar razlog za sadnju bijeloga duda. Nekada su Sonćanske ulice bile urešene drvoredima dudova. Na ovoj fotografiji, staroj više od pola stoljeća, vidi se tadašnji Četvrti sokak. Vidljivo je da tvrde ceste nema, blatnjavi seoski put širok je »od jendeka do jendeka«, a pokraj jendeka su bili drvoredi bijeloga duda. U to vrijeme nije se mogla zamisliti kuća bez dobre rakije – dudovače. Domaćini bi uz pomoć svojih ukućana prikupljali slasne plodove – dudinje, »gnjucali« bi ih u velikim bačvama u kojima bi se fermentacijom dobivala »komina«, a kasnije, pečenjem, i rakija. U mnogim sonćanskim paorskim domovima uzgajana je i svilena buba, koja se hranila lišćem bijeloga duda. U najvećoj mjeri svilena buba je u Sonti uzgajana nakon dolaska izbjeglica iz Mađarske, pedesetih godina dvadesetoga stoljeća, a i susjedno selo Svilojevo svoj naziv je dobilo po uzgoju ove domaće životinje. Bez pomoći čovjeka svilena buba ne bi mogla opstati. Ima pet stadija razvoja. Od jajeta se pretvara u leptira koji obnavlja generaciju. Jaje je veličine zrna maka i od njega se stvara gusjenica, u početku teška svega 0,4 miligrama. Na kraju svojega razvoja gusjenica je dugačka osam do devet centimetara i svoju duljinu poveća 10.000 puta. Upravo zbog tolikog uvećanja tjelesne mase svilena buba je fenomen. Za razvoj gusjenice potrebni su i određeni uvjeti. U prvom redu temperatura od 23 do 27 stupnjeva, a zrak mora biti vlažan od 60 do 90 posto, zatim regulirana svjetlost i adekvatan sustav provjetravanja. Kao i u cijeloj Jugoslaviji, uništavanje dudova i pomor svilenih buba zbili su se i u Sonti prije više od četiri desetljeća, u vrijeme velikih gospodarskih promjena. Sve prirodno mijenjalo se umjetnim, jer je tražilo manje rada. Tako su u tekstilu, pored svile, potisnuti i vuna, lan, pamuk i kudjelja. Brojne svilare u Srbiji ukinute su šezdesetih godina prošloga stoljeća, a skupi strojevi su uništeni. Sintetika se probijala na tržište razvijajući naftnu industriju i povećavajući potrošnju nafte kao najznačajnije sirovine. Najveće mogućnosti za uzgoj svilene bube i svile i danas se pružaju u Vojvodini, gdje bi se najlakše mogli obnoviti zasadi bijeloga duda i tako stvoriti uvjete za uzgoj svilene bube. Negdje bi to bile male plantaže, drugdje zasadi na zemljišnim okrajcima, kraj seoskih i poljskih puteva, te u ekonomskim dvorištima. To bi bila hrana za svilene bube. Objekata za uzgoj svilene bube ima dovoljno, jer su nakon neuspjele privatizacije ostali mnogi upražnjeni prostori u bivšim poljoprivrednim kombinatima, zadrugama i drugim gazdinstvima, napuštenim halama i zapuštenim objektima u svim vojvođanskim selima. U velikom broju domaćinstva u Sonti postoje građevine koje se lako mogu obnoviti i prilagoditi tim potrebama, a velik je broj i praznih kuća, koje bi se mogle iskoristiti u tu svrhu. Sve govori da ova proizvodnja, osobito bijeloga duda koji predstavlja i osnovu, ne zahtijeva veliki trud niti veća ulaganja. Potrebno je sačekati samo nekoliko godina da izraste mlado stablo duda. Tako bi i dobar dio danas nezaposlenih Sonćana u ovoj grani mogao pronaći svoj komad kruha.

40 41.indd 3 5/9/2012 3:45:31 PM

UZ MAJČIN DAN... DRUGA NEDJELJA U SVIBNJU

Mama, hvala ti!

Svake druge nedjelje u svibnju u svijetu se obilježava Majčin dan. Kod nas se još proslavljaju i Materice u prosincu i Dan žena u ožujku. Međutim, vjerujem da ćete se složit sa mnom, nikada dosta prigodnih dana u kojima se prisjećamo naših majki. Ne treba uopće napominjati da je mama svakom čovjeku na svijetu, bio on veliki ili mali, najvažnije biće, prema kojoj osjećamo ljubav koja nema cijenu. Stoga, predlažem da i u nedjelju 13. svibnja obradujete svoju majku. Možete za mamu izraditi ABC knjigu ljubavi. To je samo prijedlog, a vi ga svakako prilagodite sebi i svojoj mami, kao što je i svaka mama posebna na svoj način. U ovu aktivnost uključite i tatu, braću i sestre, i bit će to lijepo druženje s još bitnijim ciljem.

ABC knjiga za moju mamu

Ova knjiga zapravo je obična bilježnica u koju ćete, djeco, upisivati i ljepiti sitnice koje vas podsjećaju na mamu. Ono što će trebati su bojice, flomasteri, ljepilo, škare, stari časopisi, markeri, vrpce, vata, špagice i sve što pronađete po kući. Na svakoj stranici potrebno je u gornjem kutu, lijevom ili desnom, prvo napisati slovo abecede. Nakon toga, treba odrabrati jedan od epiteta koji krasi vašu mamu, a ujedno počinje tim slovom. Pojmovi mogu biti vezani uz neke mamine vrline, ali i stvari koje ona voli i koje vas podsjećaju na nju i koje volite na njoj. Npr., A kao ananas torta, B kao bakrena kosa, P kao pusa, NJ kao nježnost, LJ kao ljubav i sl. Nakon što ste pronašli epitet, pokušajte stranicu ukrasiti manjim crtežima, izrezanim sličicama iz časopisa i svime što bi moglo opisati određeni pojam (npr. NJ - nježnost - vata, pamučna krpica, latica cvijeta i sl.).

Osim ovog kreativnog i vrijednosno prihvatljivog dara, na Majčin dan možete na mnoge načine iznenaditi onu koju najviše volite i cijenite.

Darujte mami dan odmora i ljenčarenja. Iako je nedjelja dan Gospodnji, kada se ne radi, mame dobar dio dana provedu u kuhinji. Obradujte mamu s ručkom ili barem kolačom koji najviše voli, a koji ste zajedničkim snagama pripremili samo za nju. Kupite joj omiljeni časopis i polegnite je na kauč neka se odmara. Skuhajte joj kavu, izmasirajte leđa ili stopala. Djeco, pripremite joj mirišljavu kupku. Napravite pravi mali kućni spa ili wellness.

I, naravno, čestitajte joj njezin dan uz poljubac, zagrljaj i barem jedan cvjetić. To je ionako jedino što mame žele. Da se sjetimo i kažemo im koliko su nam važne i koliko ih beskrajno volimo svaki dan.

Sutra kreativne radionice u Gradskoj knjižnici

Draga djeco, ukoliko želite provesti lijep vikend otiđite sutra u Gradsku knjižnicu gdje će biti održane dvije kreativne radionice za djecu. Početak je u 9 i u 11 sati. Istodobno si možete posuditi i neku dobru knjigu za čitanje.

Kako je broj sudionika u radionici ograničen na vrijeme rezervirajte svoje mjesto pozivom na broj 553-115 ili osobno na Dječjem odjelu. Cijena je nepromijenjena i iznosi 150 dinara, a ono što napravite, vaš uradak, nosite sa sobom kući.

42 43.indd 2 5/9/2012 3:45:57 PM

Razigrana prič aonica

Gradska i sveučilišna knjižnica u Osijeku, odjel u Donjem gradu, svoju je najnoviju pričaonicu posvetila »Noći knjige«, a knjižničarke, **Melita** i **Andrea** osmislile su pričaonicu svake srijede pod motom »Čiča, miča – svakog tjedna priča«, gdje redovito dolaze mališani iz donjogradskih osnovnih škola. Ovoga puta, priča je bila posvećena srijemsko-riječkoj pjesnikinji **Ljubici Kolarić-Dumić** i njezinim pjesmama za djecu.

Otkud Ljubica, zašto Ljubica? Iz prostog razloga jer je već dolazila u Osijek i družila se s mališanima iz osječkih škola i vrtića, a drugi, jer malo, malo pa objavi novu knjigu pjesama za djecu koje ilustriraju najpoznatiji hrvatski ilustratori poput **Ivice Antolčića** i **Voje Radoičića**, a pregršt tih pjesama je i uglazbljeno i klinci ih rado pjevaju. Ovoga puta došli su učenici II. b razreda Osnovne škole Jagode Truhelke u Donjem gradu, a uvod u druženje dali smo, Melita Nađ i moja malenkost. Naime, pričao sam da Ljubicu znam još od djetinjstva, da smo odrastali u dva susjedna, srijemska, šokačka sela, Kukujevcima i Gibarcu, no ona je rano otišla za Vinkovce, pa poslije u Zagreb i Rijeku, ali smo se i dalje susretali na pjesničkim večerima i sl.

Melita je priznala da ne poznaje Ljubicu osobno i s njezinim se stihovima nije susretala, mada radi u knjižnici, ali je shvatila da joj je poezija vrlo pjevljiva, na koncu, puno toga je ona i uglazbila, te je susret bio audio-vizualan. Zato je mališanima pročitala desetak i više pjesama, a desetak je interpretirano s CD-a, a djeca su razdragano plesala na glazbu i pjevala skupa s riječkim mališanima, kao da smo u karaoke šou. Ali ima još nešto, s drugoga CD-a smo pustili autoricu, snimljenu kako govori svoju poeziju i doista smo imali dojam kao da je s nama.

Onda sam pitao djecu sviđa li im se Ljubica i njezina poezija. »Sviđaaaa«, odgovorili su uglas **Martina, Lucija, Nikol, Antun, Marko, Tin, Ena, Oliver, Dorijan, Lovro, Andrej, Ivan, Rebeka, Sara, Ingrid, Nikolina i Mia**, a možda sam neko ime i prečuo. Svidjelo se i njihovoj učiteljici **Nadi Radotić** i njihovoj knjižničarki, inače prof. hrvatskog jezika **Bojani Banjan** koja je također priznala da su ju pjesme oduševile.

Na upit kako bi ju danas ocijenili, i djeca i Bojana su suglasni, ocjena je definitivno prijelazna, dapače, čista petica. I da završim riječima **Đure Vidmarovića**, recenzenta njezine posljednje, no ne i zadnje knjige, koji priznaje da njezina poezija ima svoje mjesto u hrvatskom pjesništvu, jer pjesme svojim estetskim dosezima nadilaze ograde i uzdižu se na razinu skupne vrijednosti, postajući dijelom globalne duhovne baštine.

Slavko Žebić

KALENDAR za naredni tjedan

11. svibnja - Svjetski dan pisanja pisma
12. svibnja - Svjetski dan medicinskih sestara
13. svibnja - Svjetski dan pravedne trgovine
15. svibnja - Međunarodni dan obitelji – UN
15. svibnja - Međunarodni dan akcije za klimu
15. svibnja - Međunarodni dan prigovora savjesti
16. svibnja - Međunarodni dan SOS telefona
16. svibnja - Dan spolnih razlika u zdravlju
17. svibnja - Svjetski dan aktivizma mladih
17. svibnja - Svjetski dan telekomunikacijskog i informacijskog društva (ITU) – UN
18. svibnja - Svjetski dan muzeja
druga subota u svibnju – Svjetski dan sajma
druga nedjelja u svibnju- Majčin dan

Dragi čitatelji Hrckovih stranica, današnjim kalendarom zaokružili smo jednu cijelu godinu. Ukoliko ste redovito pratili ovu rubriku možete sami sastaviti veliki kalendar međunarodnih i drugih važnih datuma koji se obilježavaju u svijetu. Naravno, da ih ima još i vjerojatno će se ustvrditi još pokoji, ali o tom nekom drugom prigodom. Uzmite si u ruke ponekad ove kalendare i pokušajte zapamtiti barem one najvažnije. Neka vam ti datumi budu poticaj da se sjetite i promislite o temi koju oni obilježavaju.

42 43.indd 3 5/9/2012 3:46:01 PM

PETAK 11.5.2012.

HRT 1

06:09 Najava programa
06:14 Trenutak spoznaje
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 21, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Praško proljeće - posljednji puč Sovjetskog Saveza, dokumentarni film
11:05 Debbie Travis preuređuje 4
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Drugo mišljenje
14:40 S Međunarodne smotre folklora: Novi Zeland
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:25 Putem europskih fondova
18:40 Iza ekrana
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Odabrao Đelo H.: Od rođenja do prvih koraka, dok.film
21:05 Ciklus hrvatskog filma: Seljačka buna 1573
23:20 Dnevnik 3
23:55 Peti dan, talk show
00:45 Na rubu znanosti: Nevidljivi svemir Harryja Oldfielda
01:35 Filmski maraton: Obitelj Savage, američki film
03:25 Filmski maraton: Ciklus hrvatskog filma - Seljačka buna 1573.
05:30 Skica za portret
05:42 Lugarnica 21, serija (R)

HRT 2

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies, animirana serija
07:50 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Mudrac
--:-- Oblutak ide u kupnju, crtani film
--:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Klapa (R)
08:20 Pseća ophodnja, serija za djecu (R)
08:45 H2O Uz malo vode! 1, serija za mlade
09:10 Školski sat: Google ili kako biramo
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:30 Slijedi rijeku, američki film
15:00 Crtani film
15:10 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
15:35 Olujni svijet, serija
16:00 Školski sat: Google ili kako biramo
16:45 Mala TV:
17:15 Briljanteen
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
19:35 Glazba, glazba... tambure
19:55 Vaterpolo, EL - Final four: Mladost - Primorje, prijenos
21:10 Tako to rade kauboji, američki film
23:00 Enigma, britansko-američki film
01:00 Retrovizor: Bez oduševljenja, molim! 7., humoristična serija
01:30 Retrovizor: Roditelji i djeca, serija
02:15 Retrovizor: Zločini bez sankcija, serija
03:00 Noćni glazbeni program

nova

07:05 I tako to..., serija
07:35 Astro boy, crtana serija
08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Strasti Orijenta, serija R
10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:00 Kuća na jezeru, film
23:50 Vražji Nicky, igrani film
01:25 Zatvorski okovi, film R
03:25 Ezo TV, tarot show
04:55 Dnevnik Nove TV R
05:45 Kraj programa

RTL

06.15 RTL Danas, (R)
06.55 Dragon Ball Z
07.40 PopPixie, crtani film
07.55 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
08.10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
10.05 Exkluziv Tabloid, magazin (R)
10.23 Kuhar i pol, kulinarska emisija (R)
10.25 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.20 Vatreno nebo, telenovela
12.15 Ruža vjetrova, serija (R)
13.05 Krv nije voda, serija (R)
14.00 Survivor, reality show (R)
15.00 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Večera za 5, lifestyle emisija
17.58 Kuhar i pol, kulinarska emisija
18.05 Exkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 TV premijera: Zalomilo se, igrani film, romantična komedija
23.10 Praznici iz pakla, igrani film, komedija
00.55 Trezor, igrani film, akcijski
02.30 Astro show, emisija uživo
03.30 RTL Danas, (R)
04.05 CSI, kriminalistička serija (dvije epizode)

SUBOTA 12.5.2012.

HRT 1

06:27 Najava programa
06:32 Drugo mišljenje
07:12 Iza ekrana
07:40 Hrvatska kronika BiH
08:00 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Il Mercenario, španjolsko-talijanski film
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:13 Kućni ljubimci
10:45 Pol oriha, dokumentarna serija
11:15 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:30 Veterani mira, emisija
13:15 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
13:45 Prizma
14:30 manjinski Mozaik
14:45 HAZU portreti: Zoran Bujas
15:00 Eko zona
15:30 Ti čudesni mladunci, dokumentarna serija
16:30 Euromagazin
17:00 Vijesti u pet
17:20 Reporteri: Let iznad Kremlja
18:20 Potrošački kod
18:50 Globalno sijelo
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Do posljednjeg zbora
21:50 Pacifik, serija
22:45 Dnevnik 3
23:15 Plavuša, američki film
01:00 Filmski maraton: Ničije dijete, američki film
02:50 Filmski maraton: Il Mercenario, španjolsko-talijanski film
04:35 Skica za portret
04:45 Reporteri: Let iznad Kremlja
05:45 Eko zona

HRT 2

08:07 Najava programa
08:12 Opera box
08:45 Animanijaci 1, crtana serija
09:10 Alba i Adam, serija
09:35 Mala TV
--:-- Baltazar: Krojač Silvestar, crtani film
--:-- Danica i lisica turistica, crtani film (R)
--:-- Čarobna ploča: II. razred (20.epizoda)
10:05 Kućni svemirci, crtana serija
10:35 Crayola: Gulliver's Travels, američki film
12:00 Bleiburg, prijenos mise
14:50 Magazin UEFA EURO 2012.
15:20 Tako to rade kauboji, američki film
17:05 EP u kajaku i kanuu, snimka
18:05 Ružiona
18:35 Mijenjam svijet: Pedala nije šala, dokumentarni film za mlade
19:00 Teletubbies, animirana serija
19:25 Glazba, glazba... pop
19:55 Vaterpolo, EL - Final four
21:10 Vjetar i lav, američki film
23:10 Mankellov inspektor Wallander 2, serija
00:40 Radovan Vlatković i Simfonijski orkestar HRT-a podravnanjem Pavla Dešpalja
01:55 Noćni glazbeni program

nova

05:50 TV Izlog
06:05 Dodir s neba, serija
06:50 Zauvijek susjedi, serija R
08:35 Peppa, crtana serija R
08:40 Peppa, crtana serija
08:50 Astro boy, crtana serija R
09:15 Gormiti, crtana serija R
09:40 Pokemoni, crtana serija R
10:05 Pokemoni, crtana serija 15/24
10:30 Divino novo ruho, serija 9-10/13
12:30 Larin izbor, serija R
15:05 Čudovišta u kući, film
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:05 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zapovjedna odgovornost, igrani film
21:45 Čovjek iz sjene, film
23:25 Dan loše sreće, film
01:15 Ptice smrti, igrani film
02:50 Zapovjedna odgovornost, igrani film, R
04:25 Ezo TV, tarot show
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:30 Kraj programa

RTL

04.30 RTL Danas, informativna emisija (R)
05.05 Dragon Ball Z, animirani film
06.40 PopPixie, animirani film
08.00 Ben 10: Ultimate Alien, animirani film
08.25 Učilica, kviz za djecu
09.00 TV prodaja
09.17 Kuhar i pol, kulinarska emisija (R)
09.20 Columbo: U nevolji se prijatelj poznaje, kriminalistička serija
11.05 TV prodaja
11.20 Poroci Miamija, kriminalistička serija (dvije epizode)
13.10 TV prodaja
13.25 Zaljubljeni do ušiju, igrani film, romantična komedija
15.05 Zalomilo se, igrani film, romantična komedija (R)
17.28 Kuhar i pol, kulinarska emisija (R)
17.30 Discovery: Preživjeti divljinu - Teksas, dokumentarna serija
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20.00 Tražen, igrani film, akcijski
22.00 Državni neprijatelj, igrani film, akcijski triler
00.20 Izgubljeno u nepovrat, igrani film, drama
02.20 Astro show, emisija uživo
03.20 RTL Danas, informativna emisija (R)

NEDJELJA 13.5.2012.

HRT 1

44 47.indd 2 5/9/2012 3:46:40 PM

06:02 Najava programa
06:07 Duhovni izazovi, (R)
06:50 Normalan život, emisija
07:30 Globalno sijelo
08:00 Zlatna kinoteka: Silom dadilja, američki film
10:00 Vijesti
10:10 ni DA ni NE: Proizvodnja i prodaja krzna
11:00 Poirot 5, serija
12:00 Dnevnik
12:25 Plodovi zemlje
13:20 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Sve zbog Winn-Dixieja, američki film
17:00 Vijesti u pet
17:15 Mir i dobro
17:45 Vrtlarica
18:15 Lijepom našom: Filip Jakov
19:20 Loto 6/45
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:00 Downton Abbey 2, serija
22:15 Dnevnik 3
22:35 Vijesti iz kulture
22:40 Pošteno i prema zakonu 1, serija
23:25 Nedjeljom u dva
00:25 Sve zbog Winn-Dixieja, američki film
02:10 Poirot 5, serija
03:00 Skica za portret
03:05 Prizma, multinacionalni magazin
03:50 Lijepom našom
04:50 Plodovi zemlje

HRT 2

07:35 Najava programa
07:40 Radovan Vlatković i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Pavla Dešpalja (R)
08:40 Mala TV
09:10 Vesele trojke
09:35 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
10:00 Merlin 2, serija
10:48 Biblija
10:58 Velika Erpenja: Misa, prijenos
12:05 Filmska matineja: Bring It On: All or Nothing (Punom snagom, cure), američki film
13:50 Ciklus nostalgija: Iz prošlosti, američki film
16:00 Magazin Lige prvaka
16:25 Olimpijci: U potrazi za snom, dok. serija
17:00 Olimp - sportska emisija
17:25 Rukomet, Premier liga: Nexe - CO Zagreb, prijenos
19:05 Teletubbies
19:30 Glazba, glazba... evergreen: Mišo Kovač
20:00 Krvavi poker, američki film
21:45 Filmski boutique: Kuća letećih bodeža, hongkonško-kineski film
23:40 Posebni dodaci, emisija o filmu
23:55 Glazbeni specijal
00:20 Rukomet, LP(Ž) - 2. utakmica finala: Budućnost - Gior, snimka
01:50 Noćni glazbeni program

nova

06:30 TV Izlog
06:45 Dodir s neba, serija
07:35 Zauvijek susjedi, serija R
08:45 Peppa, crtana serija R
08:50 Peppa, crtana serija
09:00 Astro boy, crtana serija R
09:25 Gormiti, crtana serija
09:45 Pokemoni, crtana serija R
10:10 Pokemoni, crtana serija
10:35 Magazin Lige prvaka
11:05 Klub otpisanih, serija
12:05 Larin izbor, serija R
14:10 Austin Powers 2: Špijun koji me hvatao, film
15:55 Nad lipom 35, show
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Nad lipom 35, show - nastavak
17:20 Povratak superjunaka, igrani film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Larin izbor, serija
21:00 Još jedna priča o Pepeljugi, igrani film
22:45 Red Carpet, showbiz magazin
00:10 Čovjek iz sjene, film
01:50 Gospodari iluzija, show
02:50 Divino novo ruho, serija R
04:40 Red Carpet, showbiz magazin R
05:55 Dnevnik Nove TV R
06:50 Kraj programa

RTL

04.20 RTL Danas, (R)
04.55 Dragon Ball Z
06.25 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
07.40 Ben 10: Ultimate Alien
08.05 TV prodaja
08.18 Kuhar i pol, (R)
08.20 Columbo: Lijepa i opasna, krim. serija
09.40 TV prodaja
09.55 Poroci Miamija, serija (dvije epizode)
11.50 TV prodaja
12.05 Cijena pravde,film, drama
14.40 Državni neprijatelj, film, akcijski triler (R)
16.35 Budva na pjeni od mora, humorna serija (R)
17.38 Kuhar i pol, (R)
17.45 Exkluziv Vikend
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija

HRT 15.05.2012 u 20.10 DODJELA NAGRADE »JOŠKO MARTINOVIĆ« ZA REPORTAŽU GODINE HTV-A

Osebujnim i originalnim novinarskim radom Joško Martinović je posljednjih dvadesetak godina nemjerljivo doprinosio ugledu HTV- a, posvetivši svoj rad isključivo našim gledateljima. Kao reportera u Informativnom programu HTV-a, ratnog izvjestitelja, autora »Žive istine«, »Zlatne ribice«, »Globalnog sijela«...voljeli su gledatelji svih uzrasta vjerujući mu kao malo kojem licu HTV- a. Rijetki su novinari koji su tako suvereno vladali televizijskim jezikom kao Joško Martinović. I uvijek govorili istinu.

Nagrada »Joško Martinović« dodjeljuje se radnicima Hrvatske radiotelevizije za najbolju reportažu emitiranu na Hrvatskoj televiziji u protekloj 2011. godini, a bit će dodijeljena u sklopu obilježavanja Dana HRT-a, 15. svibnja 2012.

Ocjenjivački sud može dodijeliti samo jednu nagradu.

Kriteriji su: vrijednost informacije i širi društveni interes, novinarska hrabrost, umjetnički dojam i inovativnost.

20.00 Survivor: Povratak u civilizaciju, emisija iz studija
21.00 Budva na pjeni od mora, humorna serija
22.00 CSI: Miami, serija (tri epizode) (R)
00.35 Astro show, emisija uživo
01.35 RTL Danas, (R)
02.10 Discovery: Bez cenzure, avanturistička dok. serija (tri epizode)

PONEDJELJAK 14.5.2012.

HRT 1

05:39 Najava programa
05:44 Split: More
06:14 Mir i dobro
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 21, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 National Geographic: Besmrtne stanice, dokumentarni film
11:10 Debbie Travis preuređuje 4
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Treća dob, emisija
14:40 Glas domovine
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:20 8. kat: Bez igdje ikoga, talk-show (R)
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Jugoslavenske tajne službe: Oko za oko, dokumentarna serija
21:35 Puls Hrvatske
22:35 Rekonstrukcija: Boa
23:10 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:45 Svijet profita
00:15 The Doors - When You're Strange, glazbeno-dokumentarni film
01:45 Jugoslavenske tajne službe: Oko za oko, dokumentarna serija
02:40 In medias res
03:25 Dr. House 7, serija
04:10 Skica za portret
04:35 Lugarnica 21, serija (R)
05:20 8. kat: Bez igdje ikoga, talk-show (R)

HRT 2

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala Tv
08:20 Pseća ophodnja, serija
08:45 H2O Uz malo vode! 1, serija za mlade
09:10 Školski sat: Plinske povijesti 2.
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:40 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
11:05 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
11:30 Glazba, glazba...rock (R)
11:45 Lijepom našom
12:45 Plodovi zemlje
13:35 Frankie & Hazel, njemačko-američki film
15:05 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
15:30 Olujni svijet, serija
15:55 Školski sat: Plinske povijesti 2.
16:40 Mala Tv:
17:10 Ljubav u zaleđu, telenovela
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Downton Abbey 2
19:40 Porin classic, prijenos
21:15 Top Gear 10, dokumentarna serija
22:05 Dr. House 7, serija
22:50 Tračerica 4, serija
23:35 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
00:20 Sestra Jackie 1, serija
00:50 Retrovizor: Bez oduševljenja, molim! 7., humoristična serija
01:20 Retrovizor: Roditelji i djeca, serija
02:05 Retrovizor: Zločini bez sankcija, serija
02:50 Noćni glazbeni program

nova

07:10 I tako to..., serija
07:35 Astro boy, crtana serija
08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Strasti Orijenta, serija R
10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R

44 47.indd 3 5/9/2012 3:46:50 PM

14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:30 Večernje vijesti
22:50 Gangsteri, igrani film
00:40 Austin Powers 2: Špijun koji me hvatao, film, R
02:20 Pravednik, serija
03:10 Seinfeld, serija
04:00 Ezo TV, tarot show
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 Gospodari iluzija, show R
06:35 Kraj programa

RTL

05.20 RTL Danas, (R)
06.00 Dragon Ball Z
06.45 PopPixie, crtani film
07.00 Moji džepni ljubimci
07.15 Cobra 11, (dvije epizode)
09.00 TV prodaja
09.15 Exkluziv Vikend, (R)
09.58 Kuhar i pol, (R)
10.00 Galileo, zabavna/obrazovna emisija (R)
10.55 TV prodaja
11.10 Vatreno nebo, telenovela
12.00 Ruža vjetrova, serija (R)
12.55 TV prodaja
13.10 Krv nije voda, serija (R)
14.00 Survivor: Povratak u civilizaciju, emisija iz studija (R)
15.05 Cobra 11, (dvije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Večera za 5
17.58 Kuhar i pol
18.05 Exkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
20.50 Uvod u anatomiju, serija
21.45 Survivor, reality show
22.50 Slobodni pad, igrani film, akcijski
00.40 RTL Vijesti
00.55 CSI: Miami, serija (dvije epizode) (R)
02.30 Astro show, emisija uživo
03.30 CSI: Miami, serija (R)
04.15 RTL Danas, (R)

UTORAK 15.5.2012.

HRT 1

06:09 Najava programa
06:14 Treća dob, emisija
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:05 Lugarnica 21, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 National Geographic: Pčelina tužaljka, dokumentarni film
11:10 Debbie Travis preuređuje 4
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Među nama
14:40 Znanstvena petica
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:20 8. kat: Porod kod kuće, talk-show (R)
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Dodjela nagrade "Joško Martinović" za reportažu godine HTV-a
21:10 Dan HRT-a: Hvala na pažnji!
22:00 Otvoreno
22:40 Dnevnik 3
23:15 Posebna ustanova, dokumentarni film
00:00 Ciklus europskog filma: Noćni čuvar, danski film
01:45 Tračerica 4, serija
02:25 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
03:10 Dr. Oz, talk show
03:50 Skica za portret
04:10 Znanstvena petica
04:40 Lugarnica 21, serija (R)
05:25 8. kat: Porod kod kuće, talk-show (R)

HRT 2

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala Tv:
08:20 Pseća ophodnja, serija (R)
08:45 H2O Uz malo vode! 1, serija za mlade
09:10 Školski sat: Dan obitelji
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:40 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
11:00 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
11:25 Rekonstrukcija: Boa
11:55 Glazba, glazba...pop (R)
12:15 Top Gear 10, dokumentarna serija
13:35 Povratak u tajni vrt, američki film
15:10 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
15:30 Olujni svijet, serija
15:55 Školski sat: Dan obitelji
16:40 Mala Tv:
17:10 Ljubav u zaleđu
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
19:40 Glazba, glazba...rock
20:00 In medias res
20:50 Udaja i predrasude, američki film
22:40 Tračerica 4, serija
23:25 Ružiona
23:55 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
00:40 U uredu 5, serija
01:05 Retrovizor: Bez oduševljenja, molim! 7., humoristična serija
01:35 Retrovizor: Ljubavnice 2, serija
02:20 Retrovizor: Zločini bez sankcija, serija
03:05 Noćni glazbeni program

nova

06:40 I tako to..., serija
07:05 Astro boy, crtana serija
07:30 Bumba, crtana serija
07:45 TV izlog
08:00 Kad lišće pada, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Strasti Orijenta, serija R
10:10 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:30 Večernje vijesti
22:50 Život na rubu, film
01:00 Gangsteri, igrani film R
02:45 Pravednik, serija
03:35 Seinfeld, serija
04:25 Ezo TV, tarot show
05:25 Dnevnik Nove TV R
06:15 IN magazin R
06:40 Kraj programa

RTL

05.35 RTL Danas, (R)
06.15 Dragon Ball Z
07.00 PopPixie, crtani film
07.15 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
07.30 Cobra 11, (dvije epizode)
09.15 TV prodaja
09.40 Exkluziv Tabloid, (R)
09.58 Kuhar i pol, (R)
10.00 Večera za 5, (R)
10.55 TV prodaja
11.10 Vatreno nebo, telenovela
12.00 Ruža vjetrova, serija (R)
12.55 TV prodaja
13.10 Krv nije voda, serija (R)
14.00 Survivor, reality show (R)
15.05 Cobra 11, (dvije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Večera za 5
17.58 Kuhar i pol
18.05 Exkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
20.50 Uvod u anatomiju, serija
21.45 Survivor, reality show
22.45 Javne tajne, zabavna emisija
23.35 Mentalist, serija
00.30 RTL Vijesti
00.40 Slobodni pad, film
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 RTL Danas, (R)

SRIJEDA 16.5.2012.

HRT 1

06:09 Najava programa
06:14 Među nama
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:05 Lugarnica 21, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 National Geographic: Ubojiti stres, dok.film
11:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Riječ i život
14:40 Indeks, emisija
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:20 8. kat: Unatoč predrasudama, talk-show (R)
19:10 20pet, kviz
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Misija: Zajedno
21:05 Paralele
21:40 Otvoreno
22:30 Dnevnik 3
23:05 Drugi format
00:10 Vrijeme je za jazz: 65 godina Jazz orkestra HRT-a, gost David Gazarov
01:55 In medias res
02:40 Tračerica 4, serija
03:20 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
04:05 Skica za portret
04:10 Indeks, emisija
04:40 Lugarnica 21, serija (R)
05:25 8. kat: Unatoč predrasudama, talk-show (R)
06:35 Najava programa

HRT 2

06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala Tv:
08:20 Pseća ophodnja, serija za djecu (5/13) (R)
08:45 H2O Uz malo vode! 1, serija za mlade
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:45 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
11:10 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
11:35 Znanstvena petica
12:05 Briljanteen
12:45 Glazba, glazba...jazz (R)
13:00 Putujmo povoljno: Beč, dokumentarni film
13:30 Free of Eden, američki film
15:05 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
15:30 Olujni svijet, serija
15:55 Školski sat: Ususret Danu muzeja
16:40 Mala Tv:
17:10 Ljubav u zaleđu, telenovela
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies, serija
19:40 Glazba, glazba...šansone
20:00 In medias res
20:50 Redovnice u bijegu, britanski film
22:20 Tračerica 4, serija
23:05 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
23:50 U uredu 5, serija
00:15 Retrovizor: Bez oduševljenja, molim! 7., humoristična serija
00:45 Retrovizor: Ljubavnice 2, serija
01:30 Retrovizor: Zločini bez sankcija, serija
02:15 Noćni glazbeni program

nova

06:40 I tako to..., serija
07:05 Astro boy, crtana serija
07:30 Bumba, crtana serija
07:45 TV izlog
08:00 Kad lišće pada, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Strasti Orijenta, serija R
10:10 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Policijska akademija 7: Moskovski zadatak, film

44 47.indd 4 5/9/2012 3:46:51 PM

00:00 Život na rubu, film R
02:05 Pravednik, serija
02:55 Seinfeld, serija
03:45 Pravednik, serija R
04:30 Ezo TV, tarot show
05:30 Dnevnik Nove TV R
06:20 Seinfeld, serija R
06:40 IN magazin R
07:05 Kraj programa

RTL

05.35 RTL Danas, (R)
06.10 Dragon Ball Z
07.00 PopPixie, crtani film
07.15 Moji džepni ljubimci, (R)
07.25 Cobra 11, (dvije epizode)
09.15 TV prodaja
09.35 Exkluziv Tabloid, (R)
09.58 Kuhar i pol, (R)
10.00 Večera za 5, (R)
10.50 TV prodaja
11.05 Vatreno nebo, telenovela
12.00 Ruža vjetrova, serija (R)
12.55 TV prodaja
13.10 Krv nije voda, serija (R)
14.00 Survivor, reality show (R)
15.05 Cobra 11, (dvije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Večera za 5
17.58 Kuhar i pol
18.05 Exkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
20.50 Uvod u anatomiju, serija
21.45 Survivor, reality show
22.45 CSI: NY, (dvije epizode)
00.30 RTL Vijesti
00.45 Javne tajne, zabavna emisija (R)
01.30 Mentalist, serija
02.15 Astro show, emisija uživo
03.15 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK 17.5.2012.

HRT 1

06:09 Najava programa
06:14 Riječ i život
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 21, serija
10:00 Vijesti
10:10 National Geographic: Pod naponom - Udar groma, dokumentarni film
11:05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dok.serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Trenutak spoznaje
14:40 Hrvatska kronika BiH
14:55 Kulturna baština
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:28 Hrvatska uživo
18:20 8. kat: Pas, moj najbolji prijatelj - talk-show (R)
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:05 Pola ure kulture
21:35 Ciklus dobitnika Oscara: Žena kojoj sam čitao, američko-njemački film
23:40 Dnevnik 3
00:15 Klapa Sinj - 30 godina rada, snimka koncerta
01:30 In medias res
02:15 Dr. House 7, serija
03:00 Tračerica 4, serija
03:40 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
04:20 Kulturna baština
04:35 Lugarnica 21, serija (R)
05:20 8. kat: Pas, moj najbolji prijatelj - talk-show (R)

HRT 2

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
08:20 Pseća ophodnja, serija
08:45 H2O Uz malo vode! 1
09:10 Školski sat: Homofobija
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:45 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
11:10 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
11:35 Drugi format (R)
12:20 Paralele
12:50 Glazba, glazba... šansone (R)
13:05 Putujmo povoljno: Paris, dokumentarni film
13:35 Gone to Maui, američki film
15:05 Degrassi Novi naraštaj 5, serija za mlade
15:30 Olujni svijet, serija
15:55 Školski sat: Homofobija
16:40 Mala TV:
17:10 Ljubav u zaleđu
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 8, serija
19:15 Teletubbies
19:40 Glazba, glazba... jazz
20:00 In medias res
20:50 Zalagaonica, dok. serija
21:10 Zalagaonica, dok. serija
21:35 Dr. House 7, serija
22:20 Tračerica 4, serija
23:05 Zakon i red: Zločinačke nakane 5, serija
23:50 U uredu 5, serija
00:15 Retrovizor: Bez oduševljenja, molim! 7.
00:45 Retrovizor: Ljubavnice 2, serija
01:30 Retrovizor: Zločini bez sankcija, serija
02:15 Noćni glazbeni program

nova

07:05 I tako to..., serija
07:35 Astro boy, crtana serija
08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Strasti Orijenta, serija R
10:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Provjereno
23:25 Prijateljice, igrani film
01:05 Magazin MMA lige
01:30 Policijska akademija 7: Moskovski zadatak, film R
02:55 Glupost nije zapreka, serija
03:20 Sjedi i šuti!, serija
03:45 Pravednik, serija R
04:30 Ezo TV, tarot show
05:30 Dnevnik Nove TV R
06:20 Seinfeld, serija R
06:40 IN magazin R
07:05 Kraj programa

RTL

05.30 RTL Danas, (R)
06.10 Dragon Ball Z
06.55 PopPixie, crtani film
07.10 Moji džepni ljubimci,(R)
07.25 Cobra 11, (dvije epizode)
09.10 TV prodaja
09.35 Exkluziv Tabloid, (R)
09.53 Kuhar i pol, (R)
09.55 Večera za 5, (R)
10.50 TV prodaja
11.05 Vatreno nebo, telenovela
12.00 Ruža vjetrova, serija (R)
12.50 TV prodaja
13.05 Krv nije voda, serija (R)
14.00 Survivor, reality show (R)
15.00 Cobra 11, (dvije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Večera za 5
17.58 Kuhar i pol
18.05 Exkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija (R)
20.00 Ruža vjetrova, serija
20.50 Uvod u anatomiju
21.45 Survivor, reality show
22.50 CSI, (dvije epizode)
00.35 RTL Vijesti
00.50 CSI: NY, (dvije epizode) (R)
02.20 Astro show, emisija uživo
03.20 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18i30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

Радио Суботица
Radio Subotica
Szabadkai Rádió
104, 4 Mhz

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30
• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00
• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30
• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« – emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00
• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvođanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

44 47.indd 5 5/9/2012 3:46:53 PM

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Sonćani se nisu ni okupili za odlazak na gostovanje

SONTA – Nogometaši sonćanskog Dinama nisu niti odigrali utakmicu 20. kola prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula. Već nekoliko dana prije utakmice znalo se da zbog angažmana većeg broja nogometaša u biračkim odborima neće biti moguće okupiti ekipu za gostovanje u Ruskom Krsturu. Tako je utakmica Rusin - Dinamo registrirana službenim rezultatom, a plavima je oduzet i jedan bod.
Ostali rezultati: Dunav (Bački Monoštor) – OFK Metalac 1 – 0, OFK Šikara – Rastina 1918 0 – 3 (službeni rezultat - prekid zbog napada na suca), Terekveš – OFK Mladost 0 – 2, Panonija – Jedinstvo 2 – 1, Radnički – Lipar 5 – 1 i Aleksa Šantić – OFK Odžaci 2 – 3.

I. A.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA – II.RAZRED

Neočekivana pobjeda sloge u Viziću

VIZIĆ – U pretposljednjem kolu prvenstva Međuopćinske nogometne lige Bačka Palanka – II. razred, u Viziću je došlo do kiše golova u utakmici između domaćeg Borca i Sloge iz Plavne. Posve neočekivano Sloga je, nakon teškog poraza u prošlom kolu od Naše zvezde u Silbašu, uspjela pobijediti domaći Borac rezultatom 4-3. Prvo poluvrijeme završeno je vodstvom Borca od 2-0 i činilo se da će nogometaši Sloge doživjeti još jedan poraz u gostima. U drugom je poluvremenu, međutim, došlo do preokreta, Sloga se stabilizirala i u kratkom vremenu, zgodicima Vranješa i Nikolića, izjednačila rezultat na 2-2. Ipak, domaćini se nisu predali i postigli su i treći gol. Nogometaši Sloge tada su krenuli u ofenzivu i pred sam završetak utakmice, zgodicima Grublješića i Kovačića svladali domaću momčad rezultatom 4-3. U posljednjem kolu Borac gostuje u Silbašu gdje će odmjeriti snage s Našom zvezdom, a Sloga igra važnu utakmicu na svom igralištu protiv Mladosti MB u kojoj očekuje sigurnu pobjedu.
Sloga: Novaković, Pupovac, Adamović, M. Nonković, Elesin (Zovak), Grmuša (Vranješ), Rakas, B.Nikolić, V. Nikolić, Grublješić, Kovačević.

Z. P.

VOJVOĐANSKA LIGA ISTOK

Derbi Radničkom

BAJMOK – Minimalnom pobjedom (1-0) Radnički iz Bajmoka svladao je Bačku 1901 i zadržao vodeću poziciju na tablici Vojvođanske lige skupina Istok. Bajmočani u sljdećem kolu gostuju momčadi Borca iz Starčeva, dok Bačka 1901 na svom terenu dočekuje Proleter iz Banatskog Karlovca

GRADSKA LIGA SUBOTICE

Novi poraz

SUBOTICA – Nogometaši NK Zrinjski 1932 doživjeli su protiv Solida (0-3) novi poraz u 17. kolu Gradske lige Subotice i sada se nalaze na pretposljednjem mjestu s 12 osvojenih bodova. Sljedeći prvenstveni susret igraju na svom terenu u Aleksandrovu u nedjelju 13. svibnja protiv Male Bosne.

PLIVANJE

»Star 2012«

BEČEJ – Međunarodni plivački miting »Star 2012.« na kojem je sudjelovalo 16 klubova s 200 natjecatelja iz: Bosne i Hercegovine, Rumunjske i Srbije održan je 6. lipnja u Bečeju. Plivači Spartaka su osvojili ukupno 16 medalja (8 srebrnih i 8 brončanih). Muška štafeta 4 x 50 m slobodno osvojila je 2. mjesto. Pojedinačni rezultati:
Kategorija 12 godina: Andrej Kovačić (3. mjesto 50 delfin, 3. mjesto 200 mješovito)
Kategorija 10 godina: Adrijel Hajagoš (3. mjesto 50 slobodno, 2.mjesto 50 delfin), Filip Lipajić (3. mjesto 50 leđno), Iva Kujundžić (2. mjesto 50 slobodno, 2. mjesto 50 leđno).

Kategorija 9 godina: Veljko Tutić (2. mjesto 50 slobodno, 2. mjesto 50 prsno), Silard Kokai (2. mjesto 50 leđno), Luka Šipčić (3. mjesto 50 leđno), Sara Evetović (2. mjesto 50 leđno, 3. mjesto 50 slobodno), Jovana Veljović (3. mjesto 50 leđno, 3. mjesto 50 delfin).

Proteklog vikenda plivačica Spartaka Milica Šoštarec nastupila je za reprezentaciju Srbije na Balkanskom juniorskom prvenstvu koje je održano u Kruševcu. Postigla je odličan rezultat u disciplini 50 metara slobodno zauzevši 4. mjesto.

FLASH VIJESTI

* NOGOMET, Superliga: Spartak ZV – Smederevo 4:1
* NOGOMET, Prva liga žene: Sloga – ŽFK Spartak 0:4
* KOŠARKA, Play out, žene: Radnički (K) – Spartak 58:45
* RUKOMET, Prva liga: Spartak Vojput – Mokra Gora 36:26
* HRVANJE, Prvenstvo Srbije za juniore: Uspješan nastup RK Spartak
* TENIS: Andre Biro osvojio juniuorski ITF turnir u Rumunjskoj

SPECIJALNA PONUDA:

- Internistički pregled sa EKG, opšti pregled, dermatolog, psiholog, akupunkturolog 900
- Ginekološki pregled sa UZ i PAPA 2200
- Urološki pregled sa UZ 1900

Medic "MEDIC" poliklinika SUBOTICA, GEORGI DIMITROVA 5 Tel: 024/553-959, 024/551-595

48 52.indd 2 5/9/2012 3:47:24 PM

DEJAN BAŠIĆ PALKOVIĆ, TRENER NK »ZRINJSKI 1932«

Vrijeme je naš saveznik

Momčad je mlada i neiskusna

Razgovor vodio: Dražen Prćić

Nekoliko slabijih rezultata u nastavku sezone Gradske nogometne lige Subotice dovelo je do smjene trenera u NK »Zrinjski 1932« i za novog stratega prve momčadi postavljen je *Dejan Bašić Palković*. Kako se adaptirao na svoju prvu trenersku dužnost upitali smo ga u kraćem razgovoru za naš tjednik.

»U prvom dijelu prvenstva sam nastupao kao igrač za momčad 'Zrinjskog' i potom su uslijedili razgovori s čelništvom kluba o mom potencijalnom preuzimanju vodstva ekipe. Iako bez prethodnog trenerskog iskustva, prihvatio sam ponuđeno povjerenje i nastojat ću ga opravdati u sljedećem razdoblju«, ukratko je Dejan Bašić Palković pojasnio kako je došlo do njegovog anagažmana na mjesto trenera prve momčadi NK »Zrinjski 1932«.

TRENERSKI DEBI

Kako izgleda preuzeti vodstvo jedne seniorske momčadi, bez prethodnog trenerskog iskustva, naš sugovornik odgovara: »Nije lako, uopće. Treba imati, prije svega, autoritet nad igračima da bi oni slušali i izvršavali sve ono što im se naloži. No, svaki početak je težak i vrijeme pred nama će pokazati kako funkcioniram u radu s momčadi. Nažalost, u prva dva susreta na klupi 'Zrinjskog', zabilježena su dva rezultatska neuspjeha, ali u pitanju su bile momčadi koje su iskusnije i uigranije od nas. U sljedeća dva ligaška duela, protiv Male Bosne i Đurđina, koja ćemo igrati na našem terenu u Aleksandrovu, vjerujem u naš uspjeh i prvu proljetnu pobjedu. Uspijemo li osvojiti nove bodove i momčad će se 'trgnuti' i zaigrati mnogo bolje u nastavku prvenstva«.

MOMČAD

Budući da je i sam donedavno bio nogometaš ove momčadi, te još uvijek ima važeću registraciju, Dejan vrlo dobro poznaje činjenično stanje igračkog kadra.

»Trenutačno zauzimamo pretposljednje mjesto na ligaškoj tablici s dvanaest osvojenih boda, što svakako nije zadovoljavajući rezultat i do kraja prvenstva bismo trebali napraviti 'bijeg' s dna ljestvice.

U jesenskom dijelu smo uspjeli zabilježiti dvije pobjede, a u nastavku prvenstva još nismo uspjeli stići do punog rezultatskog uspjeha. Prva dva susreta nastavka prvenstva smo odigrali neodlučeno, te su uslijedila tri vezana poraza i sada je na nama konsolidiranje redova. Momčad je mlada, neiskusna i još uvijek nedovoljno uigrana, što je za nastupe u ovom rangu natjecanja veliki hendikep, s obzirom da u drugim klubovima godinama skupa igraju isti nogometaši koji se dobro poznaju. Zbog toga je vrijeme naš saveznik i mislim kako ćemo vremenom i mi dostići potrebno iskustvo i uigranost za bolje rezultate. Postoji i problem redovitih dolazaka na trening određenih prvotimaca, uslijed radnih i školskih obveza, jer mi smo ipak amaterska momčad, no nastojimo da nas, koliko je moguće, bude što više. Također, nije nevažno istaknuti kako su zimske pripreme, zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta i velikog snijega, bile kratke i nedovoljne.

NOGOMETNO USMJERENJE

Kakva je Vaša trenerska filozofija po pitanju organizacije igre i kako će se ona odraziti na buduću formacijsku postavu momčadi NK »Zrinjskog 1932«?

»Moje poimanje igre je bazirano na stvaranju jake sredine terena, uz nastojanje da gol ostane sačuvan. Pritom je, naravno, glavni cilj i postići gol, što je u ovoj sezoni dosta velik problem naše momčadi. 'Veza' nam dosta škripi, lopta je većim dijelom u protivničkom posjedu, pa se događa da nam je obrana tijekom cijelog susreta na mukama. Nastojat ćemo u sljedećim susretima upravo raditi na ojačanju srednjeg reda, rasteretiti obranu i, što je najvažnije, biti mnogo efikasniji.

Prihvatanjem trenerske pozicije, nastojat ću što više raditi na svom budućem usavršavanju i svoja stručna saznanja prenijeti na igru momčadi koju vodim. NK 'Zrinjski 1932' ima još mnogo nogometnog potencijala, a uz nekoliko igračkih pojačanja sljedeće godine možemo očekivati i znatno bolje rezultate«, zaključio je svoj prvi novinski razgovor Dejan Bašić Palković, novi trener NK »Zrinjski«.

Ne biti posljednji

Najvažniji cilj NK »Zrinjski 1932« u prvoj prvenstvenoj sezoni je ne biti posljednji, a ukoliko bude boljih rezultata moguć je plasman oko sredini prvenstvene ljestvice.

48 52.indd 3 5/9/2012 3:47:26 PM

POGLED S TRIBINA

Izbor

Mjesec dana je do početka Europskog nogometnog prvenstva u Poljskoj i Ukrajini, točnije prvog susreta hrvatske reprezentacije protiv Republike Irske. Izbornik prvog rivala na EP-u, legendarni Talijan Giovani Trapattoni već je objavio popis od 23 igrača na koje računa, a Slaven Bilić još uvijek »važe«. Odluka nije nimalo lagana, osobito u godini u kojoj brojni standardni hrvatski reprezentativci ili uopće ne igraju u svojim momčadima ili njihove igre nisu na razini kvalitete koju objektivno posjeduju.

Svako veliko natjecanje je priča za sebe, turnir u kojemu je svaki susret svojevrstan rulet u kome često odlučuju i hazardni potezi svojstveni igrama na sreću. A upravo je i faktor sreće, uz neospornu kvalitetu i nogometno znanje, velika osnova svakog značajnijeg sportskog uspjeha.

Ždrijeb skupine C, koji je Hrvatskoj dodijelio aktualnog svjetskog i europskog prvaka Španjolsku i s velikih natjecanja višestruko trofejnu Italiju, nije bio baš previše sretan, ali Hrvatskoj susreti protiv velikih momčadi na velikim natjecanjima nikada nisu bili problem. Veća je »nevolja« bila u susretima protiv jednakih ili čak objektivno slabijih timova, no to je sve dio prošlosti na kojoj se treba učiti. A da se ne bi ponovile pogreške iznimno je važno napraviti dobru selekciju nogometaša, u ovom trenutku najboljih i najspremnijih, koji mogu iznijeti teret predstojećih susreta u kvalifikacijskoj skupini. Izbornik Bilić i njegov stručni stožer nalaze se pred velikom odlukom, jer je upravo prvi susret protiv Iraca, po mnogo čemu presudan za daljnji ishod nastupa na EP-u.

Niko Kranjčar, Ivica Olić, Danijel Pranjić, Eduardo da Silva nisu bili pretjerano u trenerskoj milosti ove sezone i više su »presjedili« nego igrali, a Josip Šimunić je zabilježio samo šest prvenstvenih nastupa u majici Dinama i to je već brojka od gotovo polovice nekadašnje potencijalno standardne jedanaestorice. Ali, s druge strane Nikica Jelavić blista u dresu Evertona i proglašen je najboljim nogometašem Premiershipa u mjesecu travnju, Srna je na pragu osvajanja duple krune u Ukrajini, Mandžukić je odigrao dobru sezonu u Njemačkoj, Modrić se postupno vraća u »englesku formu«, Pletikosa standardno brani u Rusiji...

Ipak, Bilićev popis razriješit će sve dileme.

D. P.

NOGOMET

Borba za ostanak

Vrh tablice je već odavno riješen, ali se još između Intera i Rijeke vodi neizvjesna borba za ostanak. Svoju poziciju Riječani su zakomplicirali domaćim remijem protiv Slavena (1-1), dok su Zaprešićani poraženi na gostovanju kod Splita (0-1). Ostali rezultati 29. kola: Istra 1961 – Cibalia 3:0, Zagreb – Dinamo 0:3, Zadar – Karlovac 2:2, Šibenik – Osijek 1:1, Lokomotiva – Lučko 2:2, Varaždin – Hajduk 0:3 p.f.

Tablica: Dinamo 74, Hajduk 54, Slaven 51, Split 49, Cibalia 45, Zagreb 42, Istra 1961, Lokomotiva 41, Osijek, Zadar 40, Rijeka, Inter 35, Lučko 30, Šibenik 26, Karlovac 24, Varaždin 8

KOŠARKA

Cibona drži vrh

Pobjedom protiv Zadra (88-79) košarkaši Cibone nastavili su niz neporaženosti i nadmoćno drže prvo mjesto na tablici 1. HKL. Porazom protiv Cedevite (67-77) Zagreb CO je ugrozio četvrto mjesto i poziciju koja jamči nastup u sljedećoj sezoni Regionalne lige.

Ostali rezultati: Split – Zabok 82:76, Svjetlost Brod – Jolly JB 91:75

Tablica: Cibona 26, Cedevita, Split 21, Zagreb CO 19, Zadar 18, Svjetlost Brod 15, Jolly JB 14, Zabok 13

RUKOMET

Zagreb CO osvojio 19. kup

Pobjedom u finalnom susretu protiv riječkog Zameta (36-23) rukometaši Zagreb CO osvojili su svoj devetnaesti kup Hrvatske. Plasmanom u finale, Riječani su nakon jedanaest godina izborili nastup u Europi.

TENIS

Čilić do finala u Münchenu

Plasmanom u završnicu ATP turnira u Münchenu, u kojoj je poražen od Nijemca Kolschreibera (7-6, 6-3), najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić ostvario je svoj najbolji rezultat ove sezone, a zahvaljujući novim bodovima stigao je do 22. mjesta svjetske ljestvice.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtne pomoći koju daje PIO.

48 52.indd 4 5/9/2012 3:47:27 PM

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškovog križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m2 (radionica/skladište 100 m2, 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s: bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V.=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješten stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mlađu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«.Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgrađena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

---

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Prodajem kvalitetan bolnički električni krevet i toaletnu stolicu u odličnom stanju. Tel.: 062 890 16 44.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peć za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin.
Tel.: 064-2281100.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića, Portret djevojčice s psom. Povoljno.
Tel.: 061-4338-102.

Povoljno izdajem kuću kojoj je potrebno sređivanje, može i kao skladišni prostor, minut od autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064/9640-745

Prodaje se garažno mesto u centralnoj garaži na Radijalcu. Tel.: 064/288-72-13

Prihvatila bih čuvanje i održavanje stambene zgrade na užem i širem području grada Subotice, uz plaćanje svih režijskih i komunalnih troškova, bez plaćanja zakupnine. Tel.: 064/121-85-48.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,
I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.**
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.
HRVATSKA RIJEČ

Pretplatite se! **Uz popust od 20%**

TUZEMSTVO
☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO
☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ
Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u
Pretplata na internetsko izdanje tjednika
* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje
Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS3535000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

48 52.indd 5 5/9/2012 3:47:27 PM

Geza s Bikova

Gezu Romića, Osječanina iz Subotice, upoznao sam prije desetak godina. Točnije devet, kada sam počeo pisati za »Hrvatsku riječ«, pa mi je novine iz Subotice donosio *Marko Berberović*. Ukoliko me Marko ne bi zatekao doma, novine bi odnosio Gezi. Nije ni čudo, jer stanujemo vrlo blizu, on u Frankopanskoj, a ja u Divaltovoj – dvije paralelne osječke ulice. Još kada smo se upoznavali, nije se morao potanko predstavljati, odao ga je subotički govor i milozvučna bunjevačka ikavica. I danas, kada je u Osijeku gotovo petnaestak godina, a bilo ga je i diljem svijeta, govor je ostao.

Geza je rođen u Subotici, točnije na Bikovu, 1965. godine. Osnovnu i srednju školu završio je u Subotici, gdje se i zaposlio, najprije u Azotari, gdje je proveo pet godina, zatim u Vitaprometu, nepune dvije godine, i na koncu u Zemljoradničkoj zadruzi »Salaš«, nešto više od dvije godine. Prije nego što je otišao iz Subotice oženio se, *Ljubica* je također iz Subotice iz obitelji *Francišković* i izrodili su dvoje djece. Prilikom odlaska za Osijek djeca su imala 3 i 4 godine i pošli su u vrtić a danas su srednjoškolci, *Adriana* je učenica 3. razreda Klasične isusovačke gimnazije, a *Oliver* pohađa drugu godinu srednje Građevinske.

Došli su, kad su došli. Došli bi i prije, ali prvo su morali zadovoljiti neke uvjete. Osigurati krov nad glavom, naći zaposlenje i osigurati djeci egzistenciju. Razmišljali su i ranije, priznaje Geza, mada se ne žali da je otjeran. Istina, nelagoda je visjela u zraku, ali Subotica je veliki grad u kojemu su Hrvati i Mađari činili većinu, njihova je koalicija tih godina pobjeđivala na lokalnim izborima i bilo je podnošljivo. Međutim, živjelo se sve teže, došla su i djeca i trebalo je misliti na njihovu budućnost, jer kako Geza kaže, čovjek ima samo jedan život i dužan je promišljati što će s njim. Pojavom višestranačja u Srbiji, Hrvati osnivaju prvu stranku s hrvatskim predznakom, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, a Geza se uključuje u rad. Godinu, dvije poslije, osnivaju Mladež DSHV-a i Gezi je povjereno da vodi organizacijski Odbor. Ustrojili su novi oblik aktivnosti, okupili brojnu hrvatsku mladež i taj dio i danas odlično funkcionira. Poslije se DSHV organizacijski širio i prvo je osnovana subotička podružnica, a Geza se prihvatio obnašanja dužnosti tajnika. »Bila su to teška vremena, ali čovjek ne smije zabiti glavu u pijesak. Mi smo željeli na uljudbeni način pokazati tko smo i što smo, da jesmo tu gdje jesmo, ali ne na uštrb drugih, riješeni da očuvamo bogatu bunjevačku baštinu i nacionalna obilježja. Samo to i ništa drugo. I tada, kao i danas silno mi je smetalo to što nas žele dijeliti. Ja sam i kod kuće, i u školi, i u crkvi učio da smo mi Bunjevci Hrvati. I zašto nas onda dijele. Tražili smo samo onoliko prava koliko su imale i druge nacionalne manjine, a nama nisu dali čak ni da budemo nacionalna manjina. Bogu hvala, vremena se mijenjaju, pa Hrvati danas imaju i traženi status i svoje nacionalno Vijeće, djecu uče hrvatskom jeziku, imaju Zavod za kulturu, svoja glasila i svoj ponos«, kaže Geza.

Preselili su u Osijek kada su riješili barem neke od uvjeta. Osigurali su krov nad glavom i Geza je, zahvaljujući prijateljskim odnosima iz ranijega vremena, dobio posao u jednoj građevinskoj tvrtki. Nažalost, ne zadugo. Vremena za građevinsku operativu bivala su sve teža i tvrtka je otišla u stečaj, a on u Njemačku. Moralo se, jer Ljubica još nije radila i zaposlila se tek nakon tri godine. Iz Njemačke se vratio s nešto sredstava i otvorio vlastiti obrt. Počelo je dobro, posao je nalazio diljem Slavonije, Baranje, pa i čitave Hrvatske, od Vukovara i Vinkovaca do Zadra i Crikvenice. Posla je bilo, ali plaćanje je kasnilo i Geza je 2009. godine morao otkazati obrt. Otišao je na jedno vrijeme kod prijatelja u Kanadu, radio i zaradio i svidjelo mu se kako naši ljudi tamo žive. Posla ima, za dobar si posao dobro i plaćen i što ćeš više. Bio je u Novoj Škotskoj, tamo je dosta naših ljudi, i svi su se uglavnom dobro snašli.

Vratio se, zvali su ga da s tvrtkom ide u Njemačku i prihvatio je. Trenutačno je u Osijeku i čeka da ponovno ide u Njemačku. I tamo su se naši dobro snašli, od Stuttgarta i Frankfurta do Münchena i Düsseldorfa. I u malim sredinama, grad od 5-6 tisuća žitelja, Balingen, pravi je raj za naše ljude, a njihove vage Biserbo nalaze su u trgovinama diljem svijeta.

Pitam ga, muči li ga nostalgija, ode li do Subotice. Dok je otac bio živ išli su i po dva puta mjesečno, sada su to malo prorijedili, ali ipak 5-6 puta godišnje posjete rodni grad. Obično za Uskrs i Sve svete, svakako za Dužijancu i na prelo. Neke se stvari ne zaboravljaju. Odlazak u Suboticu znači posjet majci, sestri i rođacima, a najviše voli kada se za prelo nađe s prijateljima. Ili za Uskrs, kada poslije mise odu do Opatije, gdje su se sastajali još kao momci, ili u Bunjevačko kolo. Još kada je odlazio iz Subotice, jedan mu je svećenik rekao: »Nikada nemoj pljunuti u kolivku. Toga se uvijek drži«.

Slavko Žebić

48 52.indd 6 5/9/2012 3:47:30 PM

BAĆ-IVIN ŠTODIR

Što ti je svit mal

Piše: Ivan Andrašić

Išo bać-Iva litos ništa svršit u glavnu varoš u pokrajine. Njegova ga lipo udesila, a došli ga ispratit i mater i dada. »Samo ti, dite, za svaki slučaj ponesi i ambrelo. Može dojt kakagod luja, pa će bit belaja«, kaže mu dada. »Ite, dado, jezik prigrizli, nekate mi luju ni spominjat, ne voljim za nju ni čut još od kirbaja devedespete«, prikine ga u po riči bać-Iva. A taj kirbaj, dok je živ, neće zaboravit. U ajzibanu je cila puta štodiro samo od njega. Došli u selo vi odvud, došli ni odnud, nikako mu je onda izgledalo ko da je među njima bilo i domaći i to dosta poznati, bilo je i strancki, a najviše ni iz komšiluka. Došli, pa trk po sokakeva, pa pucaj, pa se deri, pa uzdra koga stigneš, a njevi pošteni potli rekli da jim je sve sramota što su vi to radili, kažu, nisu ti ni njevi, ni ničiji, samo vražji. Žandari, ko da su znali kakoga će bit belaja, posakrivali se, da tako štogod ni ne gledu, ni ne slušu. A ni ni svejedno kad rulja navali, od nji mož fasovat ko se i ne nada. Potli lipo sili i popili jednu š ovima iz komšiluka, vada su se raspitivali štaj to bilo, pa da znadu šta će natrukovat. Onda, opet, došli nikaki drugi žandari, pa bilo ćuški i nima što su pucali, a bome i domaćima žandarma, vada se nisu navukli kako triba. Potli nisu ništa ni natrukovali, kažu da je kirbaj prošo baš kako je tribalo. Danas su u selu već nikaki treći žandari, bome i najlipši i najveseliji od svi što su dosad bili. Ti se znadu i naškobit i lipo ispripovidat, nisu namrgoditi ko ni prija nji. Oćedu se oni, ako triba, malo i bilijardat i zasist š narodom, pa ji se više ni lopovi ne boju, znadu da se nećedu tuć. A žandarice, lipo navučene, imadu lipe dugačke kike, a i ne pušu makar šta, neg ne tanke, dugačke, što merišu dva ćoša dalje. Ne zna bać-Iva ni kako bi taki anđeli mogli udarit čeljade, nisu one ko naj debljuškasti, pa da se izdaleka vidi kaki su mu nokti kratki i prljavi, vima curama su, bome, duži od centa, a uvik čisti i sjajni. U tomu štodiru se našo i u varoši. Ide lipo sokakom, šunegle samo zveču, sve se svit okreće za njim, kad no, sve ni mogo virovat ko, prid njega, lipo mu pružijo ruku i još ga pozvo na pivo. »Bać-Ivo, vada znadete da ja ne moje na vaš kirbaj nisam dovejo od srca, tako su mi zapovidali puno veći od mene, a nji se moralo slušat«, kaže on. Gleda ga bać-Iva i prvo ga tijo poslat u očin, al kućeš, već udarila i vrućina, pa pivo još izdaleka riže. A ni ni doma. Zove on bać-Ivu i da dojde kod njegovi i da mu dovuče još kogagod, al nakoga što mu se svaka miri, neće mu bit zabadva. Pivo je nikako i popijo, potli još jedno, pa još jedno, naj samo divani. Te dicu ćemo vam zaposlit, te platićemo i nima vašima što idu na velike škule, te vo ćemo, te no ćemo, kad kelner nosi još jedno ladno, a i kafu, naj sve platijo. Vidi bać-Iva da mu je pundželar ofanj nabreknit, oma se sitijo nikaki š bradama i brež brada što su pri rata bili lopovi, bogaljevi i pijandure, a sad su velike gazde, pokupovali štogod su mogli, pa još svima pokazivu njevo i još š rabadžijama radu šta oće, a ni država ni sindikati jim ništa ne smiju. Jel neće. Ni više mogo ni beknit, samo se čudijo šta je politika. Eee, misli se on, da mu je sad dada tude, oma bi mu prosvitlijo pamet, pa bi zno šta da radi. A vako ni ni zno šta će, samo je reko tomu pajte da će proštodirat, pa će mu se javit potli kirbaja. Al bome, atresu mu ni uzo. Ko zna čiju će on tezgu držat zo vaj i za kakegod nove kirbaje, pa da potli svit ne kaže, eto, bać-Iva…

11. svibnja 2012.

U NEKOLIKO REDAKA

HRVATSKARIJEČ

Izbori

Izborno vrijeme je za nama. Na brojnim biralištima diljem zemlje narod je imao priliku iskazati svoju volju i odabrati predstavnike u nadležnim državnim tijelima. Sada je na pobjednicima da pokažu svoju volju i s kojim će dojučerašnjim rivalima sastaviti vladajuće koalicije i uspostaviti vlast.

FOTO KUTAK

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

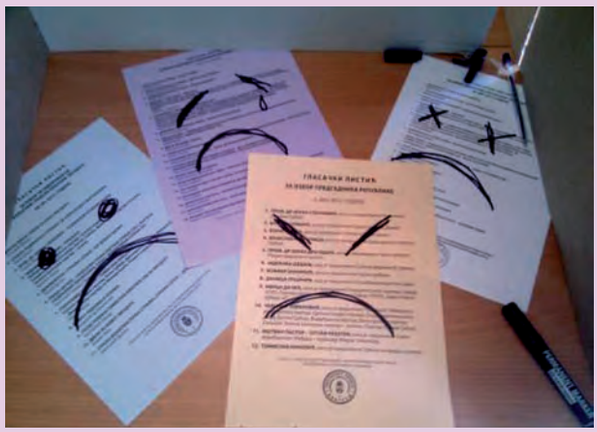

Ozbiljna neozbiljnost

KVIZ

Zvonimir Kulundžić

Koje godine i gdje se rodio hrvatski publicist, književnik i povjesničar?
Kada pokreće vlastiti tjedni list?
O kojim je znamenitim hrvatskim ličnostima objavio brojne opsežne studije?
Koja je sabrana književna djela uredio?
Što predstavlja znamenitu hipotezu u njegovom književnom opusu?
Kako se zove knjiga u kojoj brani svoje tvrdnje?
Što je otrkio u svezi Marulićevog opusa?
Kada i gdje je umro Zvonimir Kulundžić?

Rodio se 16. siječnja 1911. godine u Osijeku.
1936. godine (izašlo svega četiri broja).
Stjepan i Antun Radić, Eugen Kvaternik, Slavko Kolar, Miroslav Krleža...
M.P. Miškine (1968. u četiri knjige), Slavka Kolara (1970./71. u šest knjiga, te izabrana djela Stjepana Radića (1971.).
Da je prva tiskana knjiga u Hrvata »Misal po zakonu rimskog dvora« tiskana u Kosinju.
»Kosinj, kolijevka štamparstva slavenskoga juga«.
Prvu Marulićevu prozu na hrvatskom jeziku »Od nasliđovanja Isukrstova«.
Umro je u Zagrebu 27. prosinca 1994. godine.

VICEVI

Zaustavio policajac vozačicu automobila:
– Gospođo, vozili ste prebrzo!
– Jesam, jesam. Ali kočnice su mi toliko neispravne pa žurim doma da ne napravim neku nezgodu.

Policajac sreće pijanca kasno u noć.
– Kuda u ovo doba?
– Na predavanje – odgovori pijanac.
– Pa tko sada može držati predavanje?
– Moja žena.

korice 53-56.indd 1 9.5.2012 15:42:34

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

ЈКП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Volim Buvljak!

ts tržnica AD subotica

www.subotickatrznica.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE "POGREBNO"
JAVNO KOMUNALNO PODUZEĆE "POGREBNO"
TEMETKEZÉSI KOMMUNÁLIS KÖZVÁLLALAT SZABADKA

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

korice 53-56.indd 3

KTC SUBOTICA :: SOMBOR :: APATIN::SENTA :: BEČEJ

VIKEND AKCIJA *11.5 - 14.5.2012.*

- ODGODA PLAĆANJA ČEKOVIMA GRAĐANA DO 90 DANA

I U VAŠEM GRADU OVOG VIKENDA SUPER PONUDA U KTC MARKETIMA

Panirani riblji štapići rinfuzno 1 kg

~~265.90din~~ **225.90din**

Švargla 1 kg

~~255.90din~~ **224.90din**

Paprika ljuta 1 kg

~~18.90din~~ **16.90din**

Tjestenina fida bez jaja 300g

1kg 86,33 din

~~27.90din~~ **25.90din**

Džem breskva 360g

1kg 333,05din

~~136.90din~~ **119.90din**

Sok Mirinda pomoranča 2 l

1litra 44,45 din

~~97.90din~~ **88.90din**

Pelene Pampers Economy Jumbo Pack

~~1.549.90din~~ **1.339.90din**

Deterdžent za rublje Ariel Mountain Spring 3kg

1kg 169,97 din

~~729.90din~~ **509.90din**

Deterdžent za rublje Merix bademovo mlijeko 12kg + Perwoll Color 1L GRATIS

1kg 99,90 din

~~1.759.90din~~ **1.199.90din**

više informacija o akcijama i sniženjima

www.ktc.rs

NOVO

PETAK - SUBOTA - NEDJELJA

Popust na svaku kupnju i 10. 11. 25. i 26. u mjesecu!

Popustu ne podleže: duhanska roba, tisak, artikli iz robnih rezervi, akcijski artikli i artikli sa trajno niskim cijenama

- 10%

9.5.2012 15:42:41

BUDI SVOJ, IZABERI NASTAVU NA HRVATSKOME JEZIKU!

Nastavu na hrvatskome jeziku Vaše dijete možete upisati u sljedećim školama u Subotici:
OŠ „Ivan Milutinović“,
OŠ „Matko Vuković“ i
OŠ „Sveti Sava“,

kao i u školama u okolnim mjestima:
OŠ „Ivan Milutinović“ u Maloj Bosni,
OŠ „Matija Gubec“ u Tavankutu i
OŠ „Vladimir Nazor“ u Đurđinu.

U više vojvođanskih mjesta može se slušati predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kako u osnovnim tako i u srednjim školama (Plavna, Vajska, Sonta, Monoštor, Srijemska Mitrovica, Žednik, Subotica).

Pomoć HNV-a

Tijekom školovanja Hrvatsko nacionalno vijeće bit će na usluzi s različitim programima pomoći:

- dobivanje besplatnih udžbenika
- osiguravanje školskoga pribora
- pomoć u prijevozu do škola
- sufinanciranje ljetovanja na Jadranskome moru i dr.

Za sve informacije možete nam se obratiti, a ondje će vas ljubazno dočekati:

Hrvatsko nacionalno vijeće
Preradovićeva 13
24000 Subotica
Tel.: +381 (0)24 554-623, +381 (0)24 553-795
Faks: +381 (0)24 554-623E-mail: ured@hnv.org.rs

HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE

naša djeca subotica

korice 53-56.indd 4 9.5.2012 15:42:45